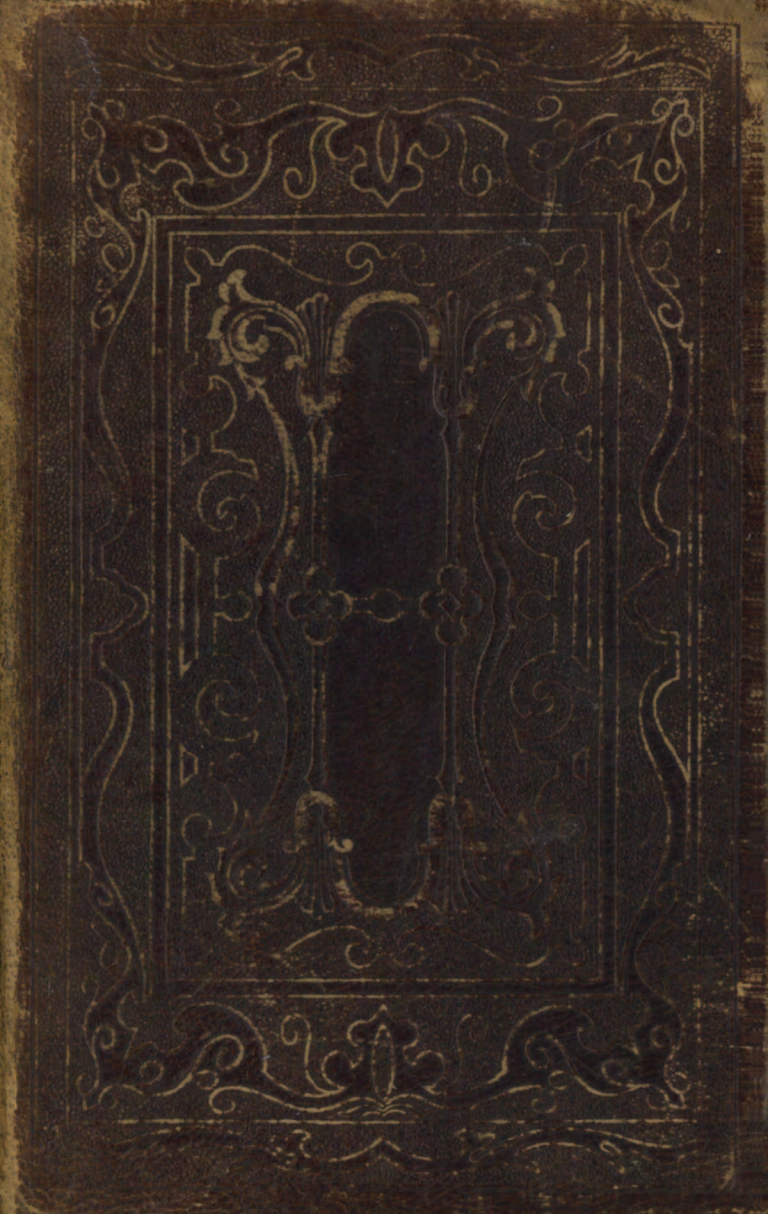

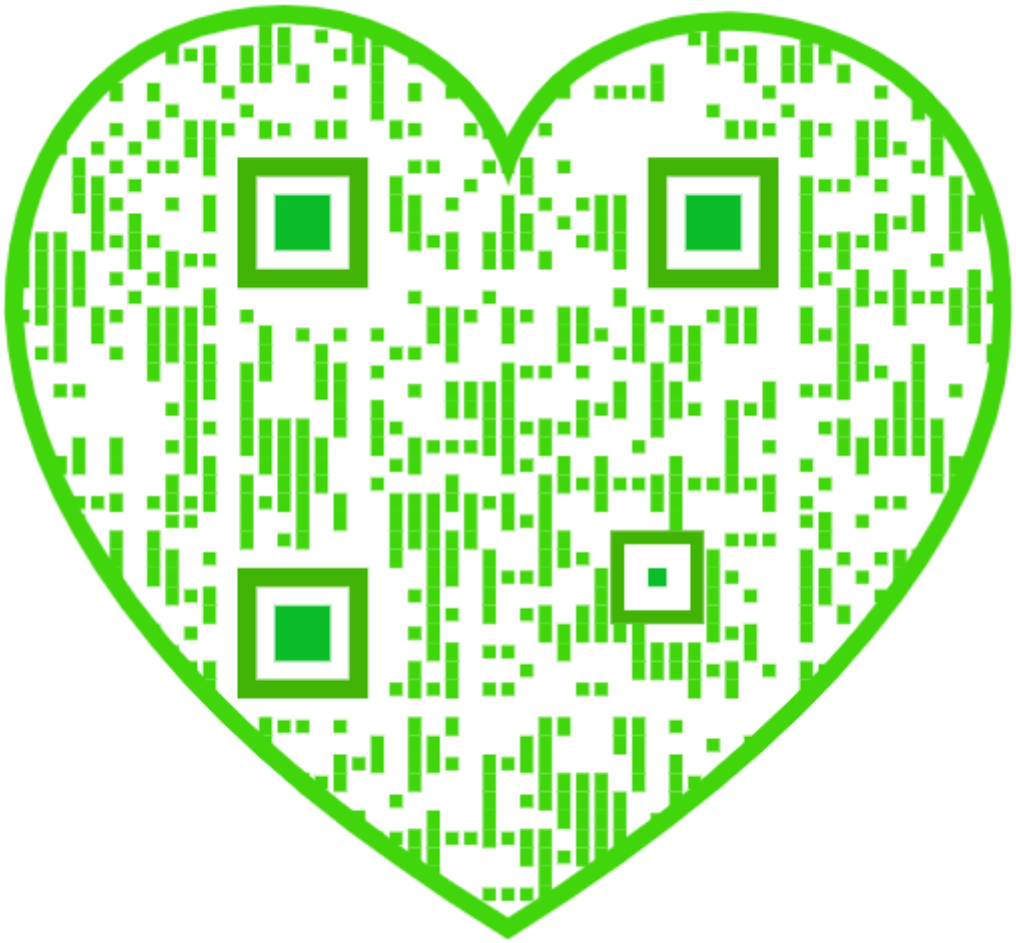

AURORA.

GEDRUKT BIJ H. P. DE SWART EN ZOON.

AURORA.

JAARBOEKJE

VOOR

1840;

UITGEGEVEN DOOR

Mr. J. I. D. NEPVEU.

Aurora Musis amica.

TE 'S GRAVENHAGE, BIJ K. FUHRI.

MDCCCXL.

AAN

HARE KONINKLIJKE HOOGHEID,

MEVROUWE

SOPHIA, FREDERIKA, MATHILDA,

Erfprinses van Oranje,

GEBOREN

VORSTIN VAN WURTEMBERG,

WORDT

DIT JAARBOEKJE

MET VERSCHULDIGDE HOOGACHTING

EERBIEDIG OPGEDRAGEN

DOOR

HARER KONINKLIJKE HOOGHEID

ONDERDANIGEN DIENAAR,

K. FUHRI.

VOORWOORD.

Toen het in den loop van dit jaar aan dezen en genen bekend was geworden, dat mij de redactie van een nieuw jaarboekje was aangeboden, en ik dien lastpost had aanvaard, werd mij somwijlen gevraagd, of ik niet vond, dat er van die zoogenaamde almanakken eigenlijk al genoeg waren? — Het onheusche daargelaten van zulk eene vraag nu juist aan mij te rigten, zoo verzwijg ik echter in geenen deele mijn antwoord, namelijk, dat niemand daarvan meer overtuigd was dan ik. Het schijne dus nu vreemd, even als het vreemd klonk voor hen, die zulk een antwoord ontvingen, dat ik alzoo, in plaats van het voorstel aan te nemen, niet

liever voor de eer bedankt hebbe.... doch ik antwoord met BOILEAU:

« *Il faut choisir le mal, pour éviter le pire.* »

Zij, die met mij ongaarne een' nieuwen korf gevlochten zouden gezien hebben voor

« ..... *dien zwerm van krukkelingen*,
« *Die onderling de lier zich uit de handen wringen.* » *)

zullen mijne meening wel begrijpen en, zoo zij er mij al geen' dank voor weten, het echter misschien niet afkeuren, dat ik niet geaarzeld heb, mij zelven als een' dam tegen eene dreigende inbraak op te werpen; hetgeen toch beter was, dan te wagen, dat mogelijk onvoorzigtig de sluizen werden opengezet, om Rijmlust en Schrijfwoede met volle zeilen binnen te halen.

Tot dus verre over de reden, waarom ik mijne zwakke krachten tot het zamenstellen van dit bundeltje niet heb geweigerd.

De medewerking en ondersteuning, welke ik zoo ruimschoots en belangeloos van vrienden en van mij persoonlijk geheel onbekenden heb mogen ondervinden, hebben mijne verwachting ver overtroffen, en ik reken mij dankbaar verpligt aan allen, die zich aanvankelijk bereid getoond hebben, deze nieuwe verzameling met hunne

*) BURLAGE, *Academische tafereelen*, Bl. 10.

bijdragen te verrijken. Ik kan dit bewijs van een nog geheel onverdiend vertrouwen niet genoeg waarderen.

Men zal mogelijk met leedwezen nog vele namen missen, welke onze Vaderlandsche Letterkunde tot groot sieraad verstrekken; maar de lezer wanhope daarom niet, die ook in geen' volgenden jaargang te zullen aantreffen. Het is waar, ik heb teleurstellingen ontmoet, waar ik deelneming had verwacht, mijn hoofd gestooten, waar ik meende niet te vergeefs te zullen aankloppen; maar vele achtingwaardige letterkundigen hebben mij daarentegen hunne medewerking voor het vervolg beloofd, en eenige belangrijke stukken zijn, om verschillende, doch gegronde redenen, tot een nader gebruik moeten blijven liggen. Ik durf mij niettemin vleijen, dat wat thans door mij aan het Nederlandsche publiek wordt aangeboden, met welgevallen zal worden ontvangen, en ik vraag slechts verschooning voor den onbeduidenden arbeid, met welken ik zelf dezen bundel vermeerderd heb, of.... heb moeten vermeerderen.

En wat zal nu het lot zijn van AURORA? — Zal zij haar geluk gelijk een' droom zien verdwijnen, even als toen zij voor haren TITHON de onsterfe-

lijkheid had afgesmeekt, welk geschenk hem zoo ellendig maakte? — Zal zij over het verlies van één' harer zonen moeten treuren, gelijk zij haren MEMNON beweend heeft? — Of zullen hare tranen dan het aardrijk, als met een' weldadigen dauw weêr verkwikken, en er even zoovele MEMNONIDEN uit het graf van den verstorvene oprijzen?....

Schoon en bevallig, als de blonde AURORA, kwam eene jeugdige, bloeijende Vorstin naar onze gewesten over, en met haar zagen wij eene nieuwe heilzon aan den Hollandschen hemel rijzen. Zij was het, die allereerst onze AURORA met een' genadigen en welgevalligen blik begunstigde en hare bescherming beloofde. Haar immer behagelijker te zijn verstrekke dus AURORA ten prikkel, om in steeds toenemenden glans te verschijnen!

Utrecht,
October 1839.

J. I. D. N.

INHOUD.

Blz.

Lamoraal van Egmond. Episode uit het begin der Spaansche onlusten (1567-1568), door Mr. J. I. D. NEPVEU. (*Met eene plaat*) . . . . . 1.

De gelukkige. Eene oude vertelling, door den autheur van «*de neven.*» . . . . . 45.

Joanna, door R. BENNINK JANSSONIUS . . . . . 53.

Brief van pachter Gerhard aan Jonas, over fijn gevoel, door O. G. HELDRING . . . . . 58.

Irene, door S. J. VAN DEN BERGH. (*Met eene plaat*). . . 64.

Petrus, door N. BEETS . . . . . 68.

Aan eenige mijner vrienden, in antwoord op eene uitnoodiging, door B. PH. DE KANTER . . . . . 70.

Zielzucht, door F. H. GREB . . . . . 72.

Het steekspel te Corbie, door A. VAN DER HOOP, JR. . . 74.

Het Niola-Feest. Egyptisch lied, door P. (*Met eene plaat*) 99.

Waar toeft gij, poëzy? Hymne, door J. J. L. TEN KATE 103.

Lauretta, door A. WINKLER PRINS. (*Met eene plaat, tegenover den titel*). . . . . 112.

Oude en nieuwe tijd, door B. T. LUBLINK WEDDIK . . . 116.

Aan Christine, door TOBIAS . . . . . 120.

Blz.

Aan mijn' hooggeschatten vriend, den WelEd. Heer C. KRUSEMAN, met een' dichtbondel, door J. J. L. TEN KATE . 125.

In het album van een Geldersch lusthuis, door H. TOLLENS, CZ. 127.

Verleiding, door Mr. J. H. BURLAGE. (*Met eene plaat*) . . 128.

Francisca, door A. WINKLER PRINS . . . . . 130.

Satans togt door den Bajert. Naar *Milton*, door J. KISSELIUS 132.

Des levens goede Engel. Aan Emilia, door H. J. VAN WINTER 137.

Oudejaarsnacht-droom, door K. N. MEPPEN . . . . . 139.

In het Album van mijnen vriend W. H. DE VRIESE, Hoogl. in de kruidkunde, door Mr. ROBIDÉ VAN DER AA . . . . 142.

Anathilda. Een verhaal, door J. J. L. TEN KATE . . . . . 143.

Stumpy. Eene reisontmoeting in Schotland, door Mr. J. I. D. NEPVEU. (*Met eene plaat*) . . . . . 185.

De stervende dichter, door Mr. A. BOXMAN . . . . . 200.

Job, door K. S. ADAMA VAN SCHELTEMA . . . . . 207.

In een bosch, door J. W. MULLER . . . . . 215.

Bij zijn graf, door E. M. CALISCH . . . . . 217.

De improvisatrice. Fantazy, door A. VAN DER HOOP (*Met eene plaat*) . . . . . 221.

De man uit het bidvertrek, door A. L. G. TOUSSAINT . . . 240.

AURORA, *)

HARE KONINKLIJKE HOOGHEID, MEVROUWE DE ERFPRINSESSE VAN ORANJE, TOEGEHULDIGD.

De blijde Genii verheffen 't hoofd ten hoogen,
Als, met haar straalkroon, en in 't Vorstenkleed gehuld,
AUROOR hen tegenlacht van 's hemels oosterboogen,
En 't groetend wolkje in glansen hult:
Zij klappen juichend met de donzen Serafswieken,
Doen 't golfje hupplen in den gloor van 't uchtendkrieken,
De vooglen jubelen in weêr vernieuwde jeugd;
't Is of natuur herleeft: 't is alles dank en zegen:
Gods adem ruischt alom de ontwaakte wereld tegen,
Ja, heel de schepping juicht van vreugd! –

*) Zie het titelvignet.

Zóó juicht ook Nederland, aanvallige Vorstinne!
Nu Gij het door Uw komst een' nieuwen zegen schenkt,
Een' nieuwen heilstraal wekt aan Hollands hemeltinne,
En ons met blijdschapbalsem drenkt!
Aanvaard dees hulde dan, door 't hart U opgedragen! –
Begunstig Gij hen met een' blik van welbehagen!
Dan zal toch, hoe gering ook nu hun waarde schijn',
Ons takje een mirtenkrans vol zoete wierookgeuren,
Ons heidebloempje een roos van duizend purperkleuren,
Ons nietig koper zilver zijn! –

Painted by F. Stone Engraved by C.A. Periam

LAMORAAL VAN EGMOND.

Episode uit het begin der Spaansche onlusten.

(1567-1568.)

DOOR MR. J. I. D. NEPVEU.

I.

DE WAARSCHUWING.

« Neen, SABINA, neen! gij zult mij niet overreden. Ik moet er heen' gaan, of ik moet vlugten, en dit laatste zou eenigen schijn van schuld kunnen geven. Ik ga dus. »

Hij, die zich alzoo op een' zachten, maar tevens vastberaden toon uitdrukte, was een man van eene schoone, rijzige gestalte en een zeer krijgshaftig voorkomen. Zijne gelaatstrekken waren eenigzins somber en altans niet innemend, ofschoon, wanneer hij sprak, een vriendelijke lach zich rondom zijn' mond verspreidde, en de uitdrukking zijner oogen alsdan tevens zeer aangenaam werd. Hij scheen

(en zoo was het) ruim vijf en veertig jaren oud. Zijn donkerbruin haar was, naar de Spaansche manier, kort afgesneden, waardoor zijn niet hooggewelfd voorhoofd bijzonder uitkwam, hetwelk bij eene anders heerschende mode misschien door lange lokken ten deele bedekt zoude zijn geweest. Hij droeg een' vrij kort geschoren baard en sierlijk opgekamden knevel, en had fraaije, tamelijk dikke wenkbraauwen. Hij was prachtig gekleed in eenen ligten krijgsmansdos, dat is: geheel zonder ijzer of harnas. Een kort wambuis van zwart fluweel, rijk met goud omzoomd, en met gevulde korte mouwen, welke slechts de schouders bedekten, sloot rondom zijne ranke en welgevormde ledematen. Het overige gedeelte der armen was met rood satijn bekleed, met witte opslagen van fijne kant aan de uiteinden. Onder een' grooten stijfgeplooiden kraag van Kamerijksch doek, naar de gewoonte van dien tijd op een' gouden halsband geregen, prijkte aan een' zwaren keten van hetzelfde metaal, de orde van het Gulden Vlies, welke slechts aan Edellieden van den eersten rang en hooge afkomst werd geschonken. Een Spaansche degen hing, naar de Bourgondische wijze, aan eenen fraai gestikten roodlederen draagband, welke vrij naauw boven de heupen werd toegehaald. Zijne niet zeer wijde broek, insgelijks van zwart fluweel, was tamelijk ver boven de knieën digtgehaald, en zijne fraai gewerkte doorschijnende zwarte zijden kousen, sloten hem zoo juist rondom de beenen, dat zij veel overeenkomst hadden met den vorm der tegenwoordige *pantalons collants*. Hij droeg voorts lage bruine schoenen, zonder punten

en zonder groote strikken, in de gedaante van rozen, gelijk anders toenmaals algemeen in zwang was. Een schoone halve mantel van rood gebloemd satijn en rijk met goud gegallonneerd, voltooide deze waarlijk prachtige, schoon wel wat bonte kleeding; en het geheel vertoonde een' Edelman van zeer hoogen rang, uitgedost en gereed om het eene of andere feest of eene plegtigheid bij te wonen, tot welk vermoeden zijne staande houding, alsmede een hoed, versierd met eene groote afhangende witte pluim, welken door een' paadje werd vastgehouden, en de woorden, die wij hem zoo even hoorden uitspreken, bovendien reeds aanleiding konden geven. – Zoo bevond zich den 9den September van het jaar 1567 LAMORAAL, *Graaf* VAN EGMOND, *Prins van Gaveren* enz., Stadhouder van Vlaanderen en Artois 1), en Ridder van het Gulden Vlies 2), in zijne woning te Brussel, in gezelschap van twee vrouwen en een klein kind, met welke personen wij meenen, onze lezers mede eenigzins nader bekend te moeten maken, alvorens hun den loop van het aangevangen gesprek, verder mede te deelen.

De eerste der twee vrouwen was in een' grooten, hoogen armstoel gezeten, welke digt bij de tafel geplaatst was, en hield onafgebroken hare oogen op den Graaf VAN EGMOND gevestigd. Het was zijne echtgenoote SABINA, dochter van JAN VAN SPANHEIM, Paltzgraaf van Beijeren 3), met welke

1) Sedert 1559. 2) Sedert 1546.

3) Zuster van FREDERIK III, Keurvorst van den Paltz, bijgenaamd *de Godvruchtige*.

LAMORAAL ruim drie en twintig jaren in eene genoegelijke en gezegende echtvereeniging had doorgebragt 1). Zij had haren vorstelijken gemaal gedurende dien tijd twaalf kinderen geschonken, waarvan het edele paar slechts het oudste op vroegen leeftijd verloren had. SABINA, genoegzaam van gelijken ouderdom als EGMOND, was nog eene bloeijende schoonheid en de druk der tijden en hare vele ondervindingen schenen op hare gezondheid en levenskrachten weinig' of geenen ongunstigen invloed uitgeoefend te hebben. Op het oogenblik echter, waarop ons verhaal aanvangt, teekende haar anders vrolijk en opgeruimd gelaat eenige ongerustheid en bezorgdheid, blijkbaar uit den zwaarmoedigen trek over hetzelve verspreid, en de rimpels, welke zich op haar anders zoo effen voorhoofd hadden gevormd. Zij was naar haar' stand zeer eenvoudig gekleed en haar weinig omslagtige tooi stak bijzonder af bij de pracht, waarmede haar echtgenoot was uitgedost. Haar hoofdhaar was luchtig gekapt en aan de linkerzijde prijkte slechts eene diamanten speld of *bagge* 2), gelijk men toen zeide, van geene bijzondere grootte. Een naar de gewoonte dier tijden wijd openstaande kraag van Kamerijksdoek, met groote plooijen en met een klein randje van kant, liet een groot gedeelte van haren schoonen hals en vollen boezem onbedekt. Haar kleed was van zwart fluweel, zonder zilveren of gouden uitmonstering: zij

1) Namelijk sedert 8 Mei 1544. Op het Bruiloftsfeest te Spiers waren Keizer KAREL V en zijn broeder FERDINAND, benevens de meeste Vorsten van het Duitsche Rijk tegenwoordig.

2) Bagge, *Lat.* Bacca, Gemma. Zie KILIAAN bl. 30.

droeg zwarte schoenen zonder strikken, en geen keten of andere sieraden stoorden de huisselijke tint, waardoor hare gansche kleederdragt werd gekenmerkt. Een schoone blonde jongen, EGMONDS tweejarige jongste zoon KAREL 1) zat op haren schoot en speelde met de lintjes, welke het kapsel van zijne moeder bijeenhielden en waarvan de uiteinden in zijn bereik kwamen.

Aan de linkerzijde naast de Gravin stond een jong meisje van de uitstekendste schoonheid. MARIA, EGMONDS tweede dochter 2) was nog geen zeventien jaren oud, schoon hare volwassene en fraai gevormde gestalte ligt eenigen rijperen leeftijd konde doen veronderstellen. Zij had gitzwarte oogen, gelijk hare moeder, en hare zware rijke lokken van dezelfde kleur, zonder eenig lint of band bijeengehouden, vielen achteloos naar beneden en staken heerlijk af bij den lelieblanken hals en het in ronde plooijen om denzelven toegehaalde hagelwitte hemd, hetwelk haren boezem en schouders schier geheel bedekte, doch daarom niet nalict tevens hare schoone vormen, door eene smaak-

1) Later Prins van Gaveren, Ridder van het Gulden Vlies en gehuwd met MARIA VAN AUBIGNY, in Artois, weduwe van ANTONY VAN CROY, bij welke hij verscheidene kinderen verwekte.

2) Zijne oudste dochter ELEONORA was reeds voor eenigen tijd gehuwd met GEORGE VAN HOORN, Graaf van Houtkerken in Vlaanderen, broeder van FILIPS VAN HOORN, die in 1585 te Quesnoi onthalsd werd. – EGMONDS overige kinderen waren FRANCINA, MAGDALENA, MARIA CHRISTINA, FILIPS, ANNA, SABINA, JENNE of JANNA, LAMORAAL en KAREL, van welk laatste kind reeds gesproken is.

volle schikking, ten voordeeligste te doen uitkomen. Een luchtig kleed van zwarte zijde, met rood gevoerd en wijd loshangende mouwen, gleed tot op hare kleine voeten neder. MARIA was van eene gewone grootte, en hoewel bleek van kleur, teekende haar gelaat, even als de bouw van haar ligchaam, kracht en gezondheid. De opslag van hare oogen was eenigzins zwaarmoedig en haar lach had soms iets pijnelijks, schoon zij zich overigens door eene natuurlijke, ongekunstelde vrolijkheid onderscheidde.

Eenige papieren en verder schrijfgereedschap lagen digt bij haar op de tafel, en eene pen, welke zij nog in de hand hield, scheen aan te duiden, dat zij nog kort te voren zich met schrijven had bezig gehouden, vóór dat de eene of andere omstandigheid haar van hare zitplaats had doen oprijzen.

« Ik ga dus, » herhaalde EGMOND, toen hij zag, dat zijne vrouw niets zeide: « MARGARETHA is nog altijd Landvoogdes en de lastbrief des Konings draagt den Hertog slechts, als Kapitein-Generaal der Nederlanden, het opperbewind over het krijgsvolk op, en meer niet.... »

« En wie liet dan de sleutels van Gend afvorderen en Spaansche bezetting leggen in eene stad, van welke gij Gouverneur zijt? » viel de Gravin hier heftig in.

« Spreek daar niet van, waarde SABINA, » antwoordde LAMORAAL op zachten toon, als wilde hij haar zoo doende bedektelijk bestraffen over haren schamperen uitval: « Gij weet immers, hoe zeer ik de zwakheid van de Gendsche Magistraat betreur.... »

« Ja, ware die alleen te betreuren!.... » kon de aange-

sprokene zich niet bedwingen hier weêr aan te merken, schoon zij de woorden eenigzins schoorvoetend uitsprak.

« Mevrouw, » zeide nu de Graaf ernstig, daar hij zag, dat geene zwakke bestraffing hier afdeed, « gij doet mij onregt! ALVA deed zijnen eisch zoo onverwacht en nadrukkelijk, dat mij niets overbleef, dan beroep op de Hertogin en op den Koning; en bovendien, » vervolgde hij, terwijl hij een' zijdelingschen blik op zijne dochter wierp, « men moet den leeuw soms om zijne telgen ontzien. FERNANDO zelf heeft mij geraden aldus te handelen. »

MARIA kleurde sterk, toen haar vader dezen naam uitsprak en scheen iets te willen zeggen, toen hij geëindigd had, maar de Gravin belettede haar zulks door zelve dadelijk te antwoorden:

« Gij hebt mogelijk gelijk, maar een voorzigtig man behoeft zich daarom niet in het hol des leeuws te wagen, waar hem geen telg zou kunnen beschermen. Geloof mij, EGMOND, FERNANDO kent zijn' vader niet, of hij is zelf valsch, zoo als elke Spanjaard! »

« Neen, neen! dat is hij niet. Bij God! dat is hij niet! » riep nu MARIA uit. « O Moeder! hoe kunt gij zoo iets zeggen? »

« Ik veronderstel slechts de mogelijkheid, MARIA! » antwoordde hare moeder. « De tijd zal leeren, of mijn wantrouwen jegens alle Spanjaarden ongegrond zij. Maar uw edele vader vertrouwt dien landaard nog te veel. O kon hij zich aan ORANJE spiegelen, die zich bij tijds buiten het bereik van den tyran gesteld heeft! »

« SABINA, » zeide EGMOND eenigzins verwijtend, « ik vertrouw den Spaanschen landaard niet te veel, maar ik heb den Koning trouw en hulde gezworen, en ben hem dus in alles gehoorzaamheid verschuldigd. ORANJE.... »

« ORANJE, » herhaalde de Gravin, « heeft hetzelfde gedaan, en ook hij erkent FILIPS steeds voor zijn' wettigen Heer; maar hij wacht 's Konings goedertierenheid en genade op een' afstand af, in plaats van blind in zijn verderf te loopen. O LAMORAAL, LAMORAAL! » eindigde zij smeekend, « herinner u wat de groote WILLEM u voorspeld heeft! »

EGMOND zweeg eenige oogenblikken, en scheen over den laatsten uitroep zijner echtgenoote diep getroffen....

Wij willen van dit korte stilzwijgen gebruik maken, om den lezers den toestand van het land, en de omstandigheden, waarin zich de hun nu nader bekend geworden personen bevonden, op eene beknopte wijze mede te deelen; hierdoor zal door velen, die helaas! welligt vreemdelingen zijn in de geschiedenis van hun eigen land, het voorafgegane en wat nog volgen moet, duidelijk, althans beter, begrepen kunnen worden.

De zaak der gewetensvrijheid in de Nederlanden, had door de ongelukkige en onstaatkundige beeldstorming, in het jaar 1566, een' gevoeligen stoot geleden, en de schadelijkste gevolgen voor hare voorstanders te weeg gebragt. Nog was dit beruchte jaar niet ten einde geloopen, of men had reeds de nadeelen ondervonden, welke door de gepleegde geweldenarijen den Onroomschen berokkend waren. De zoogenaamde Bondgenooten of Verbondene Edelen, die

de Katholieke Godsdienst beleden, hadden met leede oogen gezien, hoe hunne kerken en heiligdommen op de schandelijkste wijze mishandeld en geplunderd werden, en zij meenden niet zonder reden voor den geheelen ondergang van het geloof hunner vaderen te moeten vreezen, bijaldien een dergelijke euvelmoed, door sommigen uit hunnen aanhang zelfs ondersteund en goedgekeurd, eenmaal de overhand mogt bekomen. Vele Roomsche Edelen hadden dus sedert getracht zich met MARGARETHA VAN PARMA, en door haar, met den Koning te verzoenen, in welke pogingen zij te meer waren aangemoedigd, door dat de Landvoogdes zich van deze gelegenheid gretig bediend had, om het Bondgenootschap te verdeelen, ja, zoo mogelijk, geheel te ontbinden. Onder degenen, tusschen wie toenmaals mede eenige oneenigheid was ontstaan, behoorden WILLEM VAN ORANJE en LAMORAAL VAN EGMOND. Beide maakten wel geen bepaald deel uit van het verbond, en hadden althans aan het Compromis, in den aanvang van het jaar, geen dadelijk deel genomen, doch zij waren niettemin der goede zaak van harte toegedaan, schoon zij nog immer den Koning, als hunnen wettigen Heer, getrouw waren gebleven, en alles wat in hun vermogen was hadden aangewend, om de rust en eensgezindheid te herstellen. ORANJE echter verliet zich op Spanje niet; EGMOND daarentegen had steeds, zoo als een tijdgenoot naïf neêrschrijft, den mond vol van 's Konings goedertierenheid, hetzij, dat hij daar wezenlijk op steunde, hetzij dit vertrouwen slechts voorgewend was, daar hij als echtgenoot en vader van elf meestal nog jonge kinderen,

minder dan Prins WILLEM, die meer onafhankelijk, en zijn vriend de Graaf VAN HOORNE, die ongehuwd was, de gunst van FILIPS kon ontbeeren. De moed der Landvoogdes was, sedert zij het Bondgenootschap had zien waggelen, weêr sterk aangewakkerd, en door haar was op nieuw krijgsvolk geligt, om hetzelve geheel te doen vallen. Een deel dezer magt was zelfs aan den Prins VAN ORANJE toevertrouwd geweest, schoon men den Duitschen Kolonel WALDERFINGER tevens onder hem gesteld had, ten einde zijne handelingen te bespieden, en deze des noods te kunnen weêrstreven. De maatregelen van gestrengheid en geweld, van de zijde van MARGARETHA, hadden echter het natuurlijke gevolg gehad, dat Prins WILLEM en Graaf LODEWIJK, HOORNE, HOOGSTRATEN, BREDERODE en anderen, in het volgende jaar (1569), alras op hunne hoede en op middelen bedacht waren geworden, om zich te kunnen beschermen, zoowel door het versterken hunner Sloten, als door het werven van krijgsbenden. Maar eer nog de Edelen, die nu eenigzins de aanvallende partij uitmaakten, iets belangrijks hadden ontworpen of ondernomen, was door de Landvoogdes van alle Ambtenaren en Wethouderen een' nieuwen eed gevorderd, tot handhaving van het Roomsche Geloof, tot straffing der Beeldstormers en tot uitroeijing der ketterij, waarbij men tevens van alle Leenmannen nog den eed geeischt had, van den Koning te zullen dienen tegen ieder en zonder uitzondering. De Hertogin wilde weten, op wie zij zich zou kunnen verlaten, als het smeulende vuur eenmaal mogt uitbarsten. Weinig of geene zwarigheid had men over het

algemeen gemaakt, den eersten eed af te leggen, maar de laatste was door sommigen, waaronder ORANJE, bepaald geweigerd, die verklaarden, dat zij eens hulde en trouw hadden gezworen en daarmede konden volstaan. Maar EGMOND, in zijn waar of voorgewend vertrouwen op FILIPS volhardende, of eene nieuwe reden tot scheuring vreezende, had met vele anderen ook dien laatsten eed gedaan. Deze daad van den dapperen LAMORAAL had een' diepen indruk gemaakt, en de zaak der tegenkanting was er slechts meer door belemmerd geworden. Het mislukken van verschillende aanslagen in het belang der Bondgenooten, vooral die van JAN VAN MARNIX, Heer van Toulouse 1), op Walcheren, de beroerten in Antwerpen, en eindelijk de tijding, dat de Hertog VAN ALVA, in plaats of altans voor den Koning, weldra met een Spaansch leger zoude overkomen, dit alles maakte den staat der Verbondenen schier hopeloos; en ORANJE, wetende hoe het inlandsche krijgsvolk meestal aan EGMOND, die nu de partij had verlaten, gehecht was, als ook de gemoederen der Onroomschen zelf nu min of meer van zich vervreemd ziende, daar hij hen niet openlijk en met geweld van wapenen voorstond, en eindelijk geene hulp van de onderling verdeelde Duitsche Vorsten verwachtende, had zijne ambten in handen der Landvoogdes neêrgelegd, en was naar het Graafschap Nassau vertrokken. Nog vóór zijn vertrek echter uit Antwerpen op den 11en van Grasmaand, had hij te Willebroek, digt bij Mechelen, een teeder afscheid van EGMOND genomen, en dezen te vergeefs gewaar-

(1) Broeder van den Heer van ST.-ALDEGONDE.

schuwd, dat hij de brug zoude zijn, over welke de Spanjaards in het land zouden komen, maar welke zij ook niet zouden nalaten achter zich weder af te breken. Met de onheilspellende woorden van *Prins zonder goed!* en *Graaf zonder hoofd!* hadden de twee groote mannen afscheid genomen, en elkaâr een laatst vaarwel toegeroepen, misschien beide weinig bevroedende, hoe spoedig dit alles door de uitkomst bevestigd zou worden.

Na ORANJE'S vertrek en de scheuring van het Bondgenootschap heerschte er onder de Onroomschen de grootste verslagenheid. Men vlugtte nu van alom bij menigte het land uit en week meestal naar Embden en andere steden in Duitschland, hetgeen de Hertogin te vergeefs door een plakaat had zoeken te beletten. Over het algemeen echter waren nu de Nederlanders begonnen zich tot onderwerping aan de Landvoogdes te schikken. Ook HOOGSTRATEN en HOORNE hadden het land verlaten; BREDERODE was naar Duitschland vertrokken, om er spoedig den dood te vinden; de BATENBURGEN en andere edellieden waren gevangen genomen en werden tot de komst van ALVA bewaard; de voornaamste steden hadden gewillig, bij verrassing, of met geweld van wapenen krijgsbezetting ingenomen, JAN VAN RENESSE was bij Utrecht gevangen genomen, om daâr later, aan de wraakzucht van ALVA opgeofferd, wreedaardig onthalsd te worden; de Onroomsche kerken werden met even veel drift afgebroken, als vroeger de beelden en altaren. De Landvoogdes zegevierde over het Bondgenootschap, welks laatste doodstuipen zij gezien had. De opschud-

dingen waren gedempt, en had men toen den weg van zachtheid ingeslagen, zij waren welligt niet weêr vernieuwd geworden.

In dien stand van zaken kwam ALVA met zijne geduchte legermagt herwaarts. Geheel het land beefde voor de naderende Spanjaarden, en te vergeefs had MARGARETHA, hetzij uit liefde voor de landzaten, hetzij beducht voor de gevolgen, of ook mogelijk wel uit vrees, dat een ander den roem mogt wegdragen, welken zij door het stillen der beroerten meende verdiend te hebben, ja, geheel vruchteloos had de Landvoogdes getracht, den Koning tot het terughouden, althans tot het verminderen der krijgsbenden te overreden. Op een' der laatste dagen van Augustus had de Hertog zijne plegtige intrede te Brussel gedaan, na vooraf zijn leger in de voornaamste steden van Braband en Vlaanderen verdeeld te hebben. Hij was bij die gelegenheid door de aanzienlijkste Heeren vergezeld geweest en onder dezen door de Graven VAN EGMOND en HOORNE, welke laatste, door zijn' vriend LAMORAAL in deszelfs blind vertrouwen op den Koning medegesleept, sedert kort te Brussel was weêrgekeerd. Eene eerste daad van geweld van den Hertog VAN ALVA was het afvorderen van de sleutels der stad Gend geweest, alwaar EGMOND, als Stadhouder van Vlaanderen, het hoogste bewind na den Koning voerde. De bezetting was bovendien door een aanzienlijk getal Spaansche krijgsbenden vermeerderd geworden, en dit alles had LAMORAAL moeten aanzien, zonder zich daartegen te verzetten of zulks zelfs te kunnen. ALVA had hem persoonlijk met

zoovele onderscheiding behandeld en hem in algemeene bewoordingen, waarvan EGMOND toen den geheimen zin niet gevat had, van vele bijzondere bevelen gesproken, dat de goede Graaf nog altijd in het vertrouwen verkeerde, dat des dwingelands bedoelingen en handelingen tot heil strekten van het land, en hij had altans geen kwaad of eenig gevaar voor zich zelven vermoed. Er was bovendien eene reden, welke hem eene scheuring of zelfs eene verwijdering met ALVA deed vreezen. Des Hertogs oudste maar natuurlijke zoon Don FERNANDO had, lang vóór de komst van zijn' Vader als Kapitein Generaal, meermalen deze landen bezocht en reeds als kind en jongeling was hij in het huis van den gastvrijen Graaf VAN EGMOND immer met de meeste onderscheiding ontvangen. FERNANDO had dus de schoone MARIA, die tien lentes minder dan hij telde, tot eene bloeijende maagd zien opgroeijen; en twee jaren vóór het vertrek van den jongen krijgsman naar Italie hadden zij elkaâr eenen hartstogt bekend, voor beiden eigenlijk sedert lang geen geheim meer, en welke onder de goedkeuring van MARIA'S ouders ontkiemd was en diepe wortelen geschoten had. FERNANDO was dapper en opvliegend, ja, trotsch en vermetel, maar bezat overigens geene der hatelijke eigenschappen en hoedanigheden van zijn' onmenschelijken en hardvochtigen vader. Hij was zachtmoedig in plaats van wreed, vergevingsgezind in plaats van haatdragend, opregt in plaats van valsch. Voor EGMOND koesterde hij de grootste achting en zij waren warme vrienden. Aangenaam was het dus den Graaf geweest te vernemen, dat FERNANDO als

Overste der Ruiterij zijn' vader naar herwaarts zoude vergezellen, en wie zal het MARIA euvel duiden, dat zij naar de komst des vaders van haren geliefde verlangd had? – In den vroegen morgen van den 9den September was FERNANDO den Graaf komen uitnoodigen, des middags een gastmaal, door hem gegeven, te komen bijwonen, waarop ook HOORNE en vele andere voorname Edelen zouden tegenwoordig zijn. Hij had er bijgevoegd, dat zijn vader, na den maaltijd, met EGMOND en de andere Grooten over het versterken van eenige steden wilde raadplegen, en had er dus zeer op aangedrongen, dat geen der genoodigden zoude weigeren. De Graaf had het dus aangenomen; doch, hetzij uit vergetelheid, hetzij misschien vermoedende, dat de Gravin, die immer met wantrouwen en bezorgdheid vervuld was, ook dezen keer weêr nieuwen argwaan zoude koesteren, en hem van den voorgenomen maaltijd trachten terug te houden, hij had de vroegtijdige komst van FERNANDO en diens verzoek verzwegen, en het was dus eerst eenige uren later, toen EGMOND, prachtig uitgedoscht, gelijk wij boven gezien hebben, voor zijne echtgenoote en MARIA verschenen was, dat aan dezen de omstandigheid, welke deze sierlijke kleedij had uitgelokt, bekend was geworden. Te vergeefs had de teedere SABINA haren gemaal trachten te overreden het gastmaal niet bij te wonen en reeds had zij, hopende te zullen zegevieren, hare dochter stil bevolen een' brief te schrijven, waarin EGMOND voor de eer der uitnoodiging bedankte; maar al hare pogingen waren vruchteloos geweest. De Graaf had in zijn stelsel van blind ver-

trouwen volhard en bleef in hetzelve volharden, gelijk nog verder blijken zal uit het gesprek, hetwelk wij ons verpligt gevoelden voor eenige oogenblikken af te breken, doch nu, zoo wij hopen zonder verdere storenis, gaan voortzetten.

« Wreed, ja wreed, was die voorspelling van ORANJE! » zeide EGMOND eindelijk als bij zich zelven, en loosde een' diepen zucht, terwijl hij sombere blikken op zijne vrouw en kinderen wierp. « SABINA! » dus ging hij voort, « ik denk meer aan die voorspelling, dan gij misschien gelooft, maar God alleen weet, of WILLEM'S scherpziend oog juist in de toekomst gezien hebbe. De wil des Heeren moet ook de mijne zijn! »

« Ja maar, » zeide de Gravin, « het kan de wil des Heeren zijn, dat gij u, even als uw vriend, aan het gevaar onttrekt. »

« Maar mij dreigt geen gevaar, SABINA! De Koning kan mij zijne ongenade toonen, mijne trouwe diensten onbeloond laten, mij mijne ambten ontnemen; de Hertogin kan mijne bedoelingen miskennen en mijne handelingen belemmeren, maar daarom dreigt mij nog geen gevaar... »

« De Hertog VAN ALVA, » viel hier de Gravin in, « wordt door u vergeten en deze is uw ergste vijand, schoon hij u als vriend behandelt. Geloof mij, LAMORAAL! hij kan u den roem bij Gravelingen en elders behaald niet vergeven, omdat hij zich als krijgsman door niemand geëvenaard, veel minder overschaduwd kan zien. »

« De Hertog VAN ALVA, » hernam EGMOND, « is door

mij als krijgsman mogelijk geëvenaard, maar zeker niet overschaduwd, SABINA! Hij heeft mij gisteren nog als wapenbroeder de hand gedrukt en hoogen lof toegezwaaid. Heden wil hij mij over gewigtige zaken raadplegen..... « Hoe laat, » eindigde hij op eens vragend, terwijl hij MARIA aanzag, « heeft FERNANDO gezegd mij te zullen wachten? »

« Te twee ure, « was het antwoord van MARIA, « en ik geloof, dat het wel reeds een half uur later is. »

« Dan ga ik, » riep de Graaf uit, en vóór dat de Gravin den tijd kon vinden, haren gemaal nogmaals te waarschuwen of nieuwe pogingen tot terughouding aan te wenden, had hij haar en zijne twee kinderen omhelsd en vervolgens in aller ijl het vertrek verlaten.

De Gravin wischte eenige tranen af, toen het haar gelukt was eene sterke opwelling van aandoening te overmeesteren, en vroeg toen aan hare dochter op een' weemoedigen toon:

« Ach, MARIA, waarom uw' vader gezegd, dat het reeds zoo laat was? »

« Moeder, » antwoordde het meisje, « FERNANDO wil na den maaltijd ook onze belangen aan zijn' vader voordragen en.... »

« Genoeg, genoeg, MARIA! » zeide de Gravin, terwijl zij de hand harer dochter greep, « bidden wij voor uw' vader! » en zwijgend nam zij haren jongen zoon, die in slaap was gevallen, van haren schoot op, en liet de schoone MARIA alleen aan hare gepeinzen over, welker natuur in omstandigheden, als waarin zij verkeerde, gemakkelijk

na te gaan is, en het dus onnoodig zal zijn onze lezers te ontvouwen.

II.

NA DEN MAALTIJD.

Het was zes ure. Het gastmaal, door *Don* FERNANDO in het kasteel van den gevlugten FLORIS VAN PALLANDT, Graaf van Kuilenburg, op de Paardemarkt te Brussel, aangeregt, alwaar ALVA tijdelijk zijn' intrek had genomen, was reeds meer dan een uur geëindigd. De hooge gasten, waaronder zich, behalve EGMOND en zijn' vriend HOORNE, ook de Graven VAN MANSVELD, VAN AERSCHOT, VAN AREMBERG, BARLAIMONT en vele Spaansche Bevelhebbers, hadden zich dadelijk na den afloop van den maaltijd naar een ander vertrek begeven, waar hen de Hertog VAN ALVA wachtte, om, zoo als boven reeds gezegd is, over eenige staatsbelangen te raadplegen. Op eens echter had de Hertog de beraadslaging afgebroken, en zich in algemeene bewoordingen verontschuldigd, dat onverwachte omstandigheden, waaromtrent hij juist door een' hem overhandigden brief berigt had bekomen, hem noopten, zich aanstonds te verwijderen, waarop hij dan ook dadelijk was vertrokken, vergezeld van *Don* FREDERICO, SANCHIO D'AVILA en HIERONIMO DE SALINAS.

« Laat ons het spel hervatten, FERNANDO! » stelde EG-

MOND dadelijk voor, « ik ben u *vengança* schuldig. Welligt is de fortuin u nu gunstiger dan vóór den maaltijd. »

« EGMOND, » fluisterde hem HOORNE hier zacht in het oor, « laat ons gaan.... »

« Ik neem uw aanbod aan, » antwoordde FERNANDO. » De *Cartas* leggen in de andere kamer, waar wij hebben aangezeten. Laat ons daarhenen gaan. Ik wil, terzelfder plaatse, waar de kans mij nadeelig was, mijn geluk beproeven. »

«.... Het geheele plein staat vol gewapend krijgsvolk, » was onderwijl HOORNE op dezelfde wijs voortgegaan. « Er is iets gaande. Misschien hebben wij ons te ver gewaagd... »

« Vrees niets, » sprak EGMOND zacht, en weerde als het ware zijn' vriend van zich af. « Ik ga met u, FERNANDO ! » vervolgde hij overluid en maakte zich gereed dezen te volgen, die reeds aan de deur genaderd was.

« Ik ga vast vooruit, om alles gereed te maken, en kom u straks met de andere gasten halen, » zeide FERNANDO, terwijl hij zich beleefd boog, en verliet daarop de kamer.

EGMOND bleef nu met de overigen nog eenige oogenblikken bijëen, en merkte de afwezigheid van HOORNE niet op, die kort na FERNANDO insgelijks was vertrokken. Maar er verliep een uur en de gastheer kwam niet terug, gelijk hij beloofd had; het begon reeds duister in het hooge vertrek te worden, en het was als of men de aanwezigheid der gasten geheel had vergeten. Eindelijk werd EGMOND geheel ongeduldig, en hij besloot zonder zijn voornemen aan de anderen te kennen te geven, zelf FERNANDO te gemoet te gaan, of in

de eetzaal op te zoeken, ten einde aldaar het spel te hervatten. Maar naauwelijks had hij eenige schreden in den gang gedaan, en nog had hij den trap, welke naar de benedenvertrekken van het kasteel geleidde, niet bereikt, toen hij door SANCHIO D'AVILA werd aangehouden, die hem namens *Don* FREDERICO verzocht hem te volgen, daar deze den edelen Graaf iets gewigtigs had mede te deelen. Zij gingen nu den trap af, en bevonden zich weldra in een vertrek waar ALVA's zoon zich geheel alleen bevond, en waar hij, naar de uitdrukking van zijn gelaat te oordeelen, en naar de onrustige stappen, waarmede hij in de kamer heen en weêr liep, de komst van EGMOND met ongeduld scheen te verbeiden.

« Ha, eindelijk! » was zijn eerste uitroep, toen hij den binnenkomenden zag, en met een gaf hij een' wenk aan D'AVILA, waarop deze met zijne krijgsknechten terug trad, en in den gang staan bleef.

« Gij hebt mij iets mede te deelen, *Don* FREDERICO, » begon EGMOND dadelijk bij het inkomen, « maar ik bid u mij niet lang op te houden. Uw broeder wacht mij in de eetzaal.... »

« En hij zal lang wachten, » zeide FREDERICO schamper, zonder de Graaf te laten uitspreken. « Ik moet u in naam van den Hertog uw' degen vragen... » Een hoog rood overtoog het edel gelaat van EGMOND, op het hooren van deze onverwachte woorden; hij trok de rimpels van zijn voorhoofd krampachtig te zamen, en riep hevig uit: « Mijn degen? *Don* FREDERICO! mijn degen? Het zwaard waarmede

ik van mijne jeugd af aan deze landen trouw gediend en 's Konings vijanden zoo menigmaal verslagen heb!.....»

«En de ketters beschermd,» vervolgde FREDERICO; «vergeet dit niet, heer Graaf! Maar,» ging hij snel voort, «daaromtrent zult gij u nader verantwoorden. Ik moet mijn' last vervullen, en nogmaals dus: Ik moet u uit naam van den Hertog om uwen degen vragen.»

Toen greep EGMOND met beide zijne handen het gevest van zijn zwaard vast, en zeide plegtig: «Men zal deze beide handen moeten afkappen, eer zij dit wapen loslaten. Ik zal afwachten wie den moed heeft zulks te wagen.»

«D'AVILA!» riep *Don* FREDERICO, zoodra hij deze woorden hoorde, en de krijgsoverste trad met zijne manschappen aanstonds het vertrek binnen.

«Ik zweer u bij al wat heilig is,» zeide nu EGMOND, met verheffing van stem, «dat ik geweld met geweld zal keeren, en slechts aan den Hertog zelven mijn zwaard overgeven, zoo 's Konings lastbrief zulks medebrengt.»

FREDERICO bedacht zich eenige oogenblikken, doch zijn besluit scheen spoedig genomen.

«Welnu, het zij zoo!» sprak hij tot EGMOND. «Ik handel tegen den uitdrukkelijken last mijns vaders, maar....» hier zweeg hij plotseling, en wenkte D'AVILA, wien hij zacht iets toefluisterde, hetwelk door EGMOND niet verstaan werd. Hierna boog hij zich en verliet de kamer.

Er heerschte nu eenigen tijd eene stilte, welke in het eerst door niemand werd afgebroken. EGMOND was, na het vertrek van ALVA's zoon, in diep gepeins verzonken; D'AVILA

met de krijgsknechten waren bij de deur blijven staan. Eindelijk ontwaakte de Graaf uit zijne mijmering en vroeg daarop dadelijk aan D'AVILA: « Hoe lang zal *Don* FREDERICO nog uitblijven? »

« *Don* FREDERICO, » antwoordde D'AVILA, « zal niet terugkeeren. Hij is den Kapitein-Generaal op uwe komst gaan voorbereiden, en ik heb in last u voor den Hertog te geleiden, wien gij uw zwaard zult overgeven. »

« Dat zullen wij zien! » riep EGMOND uit; « ik volg u naar den Hertog. »

In een hoog gewelfd vertrek, hetwelk sedert jaren door de familie VAN PALLANDT tot eene bibliotheek was ingerigt, zat FERDINAND ALVAREZ DE TOLEDO, de zoo gevreesde Hertog VAN ALVA. Hij droeg nog dezelfde kleeding, in welke hij een paar uren te voren de beraadslaging had bijgewoond. Slechts zijn hoed en mantel had hij achteloos weggeworpen, en eenigzins vermoeid was hij in eenen hoogen leuningstoel neêrgevallen. Hij was nu bijna zestig jaren oud, en zijn ligchaam en geest, afgemat door een langdurig krijgsmans leven en staatkundige bemoeijingen, begonnen den last der jaren te gevoelen. Zijn voorkomen echter verried nog geene zwakheid. De uitdrukking van zijne oogen was nog levendig en schitterend als die van een' jongeling. Zijn haar was nog weinig vergrijsd en slechts de witheid van zijn' langen baard deed zijn' ouderdom eenigermate gissen. Eene bruine mannelijke kleur bedekte zijn aangezigt, en over het algemeen teekenden zijne trekken geene wreedheid of boosaardige inborst, maar wel hoogen ernst en eene sombere gemoedsstem-

ming. Slechts wanneer hij lachte, en dit deed hij zelden, ten zij om te spotten, of wanneer hij iemand iets bijzonder onaangenaams wilde toeduwen, nam zijn gelaat eene uitdrukking van valschheid aan, welke wie met hem sprak somwijlen deed beven en onwillekeurig den blik afwenden. Naast den Hertog lag een groote jagthond, welke, de goedheid zelve, als zoodanig het tegenbeeld vormde van zijn' meester en zich slechts door eene bijzondere waakzaamheid onderscheidde. Aan zijne linkerzijde en bijna onder den schoorsteen, waar toen nog niet gestookt werd, zat ALVA's nieuwe geheimschrijver, die pas de dienst der Landvoogdes, bij wie hij dezelfde betrekking vervulde, had verlaten, of liever door den Hertog was omgekocht, om nu bij hem een' post te vervullen, waartoe hij de grootste bekwaamheden bezat, en waardoor zijn nieuwe heer tevens alle geheimen van MARGARETHA's staatkunde gemakkelijk kon te weten komen. Het was THOMAS D'ARMENTEROS, die vroeger ijverig was geweest om de terugroeping van den gehaatten Kardinaal DE GRANVELLE te bewerken, maar die tevens deze aan de Nederlanden bewezen dienst, door een' schandelijken handel in ambten, weêr had doen vergeten, en zich aan de algemeene verachting had blootgesteld. Toen EGMOND binnen trad stond de Hertog VAN ALVA niet op, maar vergenoegde zich, door eene ligte hoofdbuiging aan den Graaf te toonen, dat hij zijne komst had opgemerkt. Hij had echter tevens dadelijk aan SANCHIO D'AVILA een' wenk gegeven, waarop deze zich verwijderd had, slechts twee krijgslieden aan den ingang van het vertrek achterlatende, om den

Kapitein-Generaal, des gevorderd, van dienst te kunnen zijn. ALVA keek EGMOND met strakke diep doordringende blikken aan, maar sprak geen woord. Dit gedrag van den Hertog verwonderde den Graaf, want hij was te zeer aan ALVA's beleefdheid en voorkomendheid gewoon, om dergelijke handedeling eenigzins verwacht te hebben. Met een' fieren en vasten tred stapte hij voorwaarts, en bleef vlak voor den Hertog staan, mede zonder een woord te uiten, meenende dat deze nu welligt het gesprek zoude aanvangen. Maar hij wachtte te vergeefs, en zoo verliepen er eenige oogenblikken in eene akelige stilte, welke alleen afgebroken werd, door den waakzamen CASTOR, die zonder zich te verroeren, echter niets deed dan onophoudelijk brommen. Toen begreep EGMOND een einde aan dezen toestand te moeten maken, en hij trok zijn' degen. ALVA verbleekte bij deze onverwachte daad, en schoof onwillekeurig zijn' stoel eenigzins achterwaarts, maar hij herstelde zich spoedig, toen hij zag, dat de Graaf zijn wapen vreedzaam onder den regterarm nam, zoo dat het gevest naar den Hertog en de punt naar achteren gekeerd was.

« Ik had niet verwacht, » begon nu LAMORAAL, terwijl hij eenigzins spotachtig grimlachte, « dat het trekken van mijn zwaard ooit FERNANDO VAN TOLEDO zou verontrust hebben. Maar vrees niets! Ik kom hier niet met vijandige oogmerken, schoon ik als vijand behandeld word..... »

« Gij wordt behandeld, heer Graaf, gelijk een Landverrader verdient, » viel hem hier de Hertog in de reden, « en als zoodanig zijt gij een vijand des Konings. »

L. Haghe pinx.t Pub.d by Ackermann & Co. London. 1840 J. H. Kernot sculp.t

« Een vijand des Konings ? Een Landverrader ? » riep nu EGMOND uit. « Ik heb den Koning en zijn' edelen vader reeds meer dan vijf-en-twintig jaren trouw gediend, en verwijt mij niet, één oogenblik in die trouw gewankeld te hebben. Ik heb de ketterij helpen uitroeijen ; de rust in de Provinciën en bijzonder in Vlaanderen en Artois trachten te bewaren en te herstellen, waar zij gestoord was. Ik heb aan geen verbond of compromis van Edelen deel genomen. Ik heb zelfs ORANJE's zijde verlaten, schoon hij steeds een trouw dienaar des Konings is gebleven, al worden zijne bedoelingen ook miskend. Ik heb immer en in alle omstandigheden mijn leven voor den Koning en het Vaderland veil gehad ; en zijn dat daden eens Landverraders ? »

Hier zweeg de Graaf, en een hoog rood, een gloed van verontwaardiging bedekte zijn gelaat, toen hij deze woorden zeer snel en in hevige gemoedsbeweging uitsprak.

« Graaf VAN EGMOND, » zeide ALVA, zeer bedaard, toen hij zag, dat LAMORAAL eenig antwoord op zijne menigvuldige vragen verwachtte ; « Ik ben u geene rekenschap schuldig en evenmin behoeft gij u voor mij te verantwoorden. Ik heb in last, u, even als HOORNE en WILLEM VAN ORANJE, uw' degen af te vorderen, en het zal nu slechts de vraag zijn, of gij dien aan mij zult willen overgeven, gelijk gij verlangd hebt, of dat ik maatregelen van geweld, even als zulks met uw' vriend HOORNE noodig is geweest, zal moeten te baat nemen. »

« Hertog VAN ALVA, » zeide nu EGMOND, met waardigheid, « het bloed van 's Konings vijanden, door mij bij Gra-

velingen en St.-Quertin verslagen, is op dit zwaard nog zigtbaar, en ik had altoos gemeend, dat deze vlekken even onuitwischbaar zouden zijn als mijne onwankelbare trouw, en zij tot een blijvend zinnebeeld van deze zouden strekken. Ik had gehoopt, dat dit wapen mijne zijde nooit zoude verlaten hebben, eer voor mij het uur des doods geslagen ware; en..... nimmer, nimmer had ik gedacht, dat eene beschuldiging van verraad mij van dezen trouwen medgezel van zoo vele gevaren zoude hebben doen scheiden. Ik ondervind echter, dat miskenning ook mijn lot is, en moet mij onderwerpen. Maar, Hertog! » eindigde hij met verheffing van stem, « zoo ik u vrijwillig mijn' degen overreik, is zulks niet, omdat ik u het regt toeken mij dien af te vragen of af te doen leggen. 's Lands vrijheden en de voorregten der orde van het Gulden Vlies worden omtrent mij door u geschonden, en ik neem uw' geheimschrijver en de twee krijgslieden, die ginds aan de deur staan tot getuigen, dat ik alleen om geweld te vermijden en uit overtuiging mijner onschuld, mij vrijwillig onderwerp. De Koning zal mij niet onverantwoord veroordeelen, en God weet het, dat ik den naam van verrader nimmer verdiend heb! »

« De Koning, » zeide ALVA, « is een wijs en regtvaardig Vorst, en God zal tusschen u en hem beslissen. » EGMOND verbleekte, en eene geheime schrik beving hem, toen de Hertog deze woorden met ten hemel geslagene oogen had uitgesproken, want de uitdrukking van zijn gelaat was vreesselijk, toen hij zijne blikken met een' glimlach van innerlijke vreugde weder op den Graaf vestigde. Het vertrou-

wen op den Koning, waarin hij nooit gewankeld had, verliet hem voor een oogenblik, en terwijl hij zijn zwaard met een' stillen traan in de oogen aan den Hertog overgaf, kon hij niet nalaten onwillekeurig te vragen:

« Is mijn lot al beslist? » Maar ALVA zweeg, lag het zwaard van EGMOND bedaard naast zich neder, en wenkte D'ARMENTEROS hem te naderen. Deze fluisterde hij zacht iets in het oor, en nadat de geheimschrijver zich weder had neêrgezet en haastig iets opschreef, zeide de Hertog:

« Graaf VAN EGMOND! FILIPS VAN HOORNE en gij zult dezen nacht in dit kasteel verblijven. Morgen zal ik u eene nadere bestemming aanwijzen.

« Hoe, FILIPS VAN HOORNE? » vroeg de Graaf, die zich nu pas herinnerde, dat ALVA reeds vroeger van dezen ook gewaagd had, « wordt die ook beschuldigd? En ORANJE? »

« De Graaf VAN HOORNE, » antwoordde de Hertog, « heeft mede zijn degen afgelegd, en zoo als ik straks reeds zeide, heeft de Admiraal alleen voor geweld gebukt. Maar ik heb meer gedaan, » vervolgde hij snel, toen hij zag dat EGMOND hem in de rede wilde vallen. Ik heb mij ook van den heer VAN BAKKERSEELE 1) en van den Burgemeester van Antwerpen 2) laten verzekeren.... »

« En misschien ook wel mijne papieren in beslag genomen? » vroeg EGMOND driftig.

« Ik heb gehandeld, gelijk mijn last medebragt, » zeide ALVA trotsch. « Geef mij de order, D'ARMENTEROS! » en toen

1) JOAN CASEMBROOD, Secretaris van EGMOND.

2) ANTONY VAN STRALEN.

deze hem een papier overreikte, en hij zulks snel onderteekend had, vervolgde hij, opstaande, tot EGMOND:

« Gij kunt gaan, edele Graaf! » EGMOND boog zich niet, maar volgde zonder iets te zeggen de twee krijgslieden, die nu de kamer ingetreden waren en aan wie de Geheimschrijver het door ALVA geteekende papier had overgegeven. Eer hij echter het vertrek verliet, keerde hij zich onverwachts om en vroeg, zich tot den Hertog wendende:

« En WILLEM VAN ORANJE? »

Maar hij kreeg geen antwoord. ALVA trok zijne wenkbraauwen norsch bijeen, en eene uitdrukking van woede straalde uit zijne oogen. Hieruit meende de Graaf te moeten afleiden dat ORANJE nog niet in de magt van den Hertog was, en met eene stille bede tot God, om alle onheil van zijn' grooten vriend af te weren, volgde hij de krijgslieden.

In den gang ontmoette hij Don FERNANDO, die hem zwijgend de hand drukte en zich toen snel verwijderde, zonder aan EGMOND den tijd te laten hem eenig woord toe te voegen.

III.

DE STRAFOEFENING.

De dag van den 5en Junij 1568 was een dag van droefheid en van rouw in de stad Brussel. Nog pas te voren had het Nederlandsche volk het bloed der BATENBURGEN en van

een twintigtal andere edelen, waaronder JOAN CASEMBROOD, die gevierendeeld werd, zien vlieten, en deze dag was bestemd voor de teregtstelling der twee lievelingen van het volk, de Graven VAN EGMOND en HOORNE! De Hertog VAN ALVA was nu Landvoogd en bekleedde dus na den Koning het hoogste gezag in deze landen. MARGARETHA VAN PARMA, die reeds van den eersten dag van ALVA's komst af aan ingezien had, dat zij nu eigenlijk de tweede persoon zou uitmaken, was dadelijk op het vragen van haar ontslag bedacht geweest, en sedert den aanslag op de vrijheid der beide edele Graven, had zij op hare terugroeping sterker aangehouden en eindelijk was door FILIPS aan haar verzoek voldaan. In het laatst van het vorige jaar had zij schriftelijk afscheid van de staten genomen, en was op den 30sten van wintermaand naar Italie vertrokken. De Hertog VAN ALVA had naauwelijks de Landvoogdij aanvaard, of door hem werden de Prins VAN ORANJE, BREDERODE, VAN DEN BERGE, VAN HOOGSTRATEN en VAN KUILENBURG openlijk ingedaagd, om zich voor den nieuw opgerigten Raad van Beroerte, later zoo eigenaardig Bloedraad genaamd, te komen verantwoorden over de onderscheidene misdadige feiten welke hen ten laste gelegd werden. Omtrent denzelfden tijd had de Hertog FILIPS WILLEM, Graaf van Buren, ORANJE's oudste zoon, van de Leuvensche Hoogeschool doen ligten en naar Spanje vervoeren. Dit alles voorspelde niets goeds aan de beide gevangene Graven, wier proces middelerwijl werd opgemaakt. EGMOND was met zijn' vriend, eenige dagen na hunne onverwachte gevangenneming, naar Gend gevoerd en sedert dáár op het

slot bewaard gebleven. Zijne beminde echtgenoote en kinderen waren hem weldra derwaarts gevolgd, en schoon LAMORAAL streng bewaakt en, tot zijne groote smart, afzonderlijk van den Graaf VAN HOORNE gehouden werd, vergunde men soms aan deze diep bedroefde betrekkingen hem in de gevangenis te komen omhelzen, en bewijzen hunner genegenheid te geven.

In het begin van het jaar had EGMOND aan den Hertog een smeekschrift doen aanbieden, waarin hij voornamelijk en ernstig verzocht had, volgens de regten van de Ridders van het Gulden Vlies, voor een algemeen kapittel van deze Orde teregt gesteld te mogen worden. Doch dit was geweigerd, en het blijft immer moeijelijk te beslissen, of de Koning werkelijk het regt had, de Vliesridders, de Hollandsche Edelen en anderen, wegens beschuldiging van hoog verraad of Hoogheidschennis voor den Raad der Beroerte te regt te stellen, hetwelk toenmaals over het algemeen bevestigend begrepen werd, doch later veelal ontkennend beslist is. De bloedverwanten van EGMOND en HOORNE hadden te vergeefs getracht vele Vorsten van Europa te bewegen, hunnen invloed bij den Koning en bij den Hertog, ten voordeele der beschuldigden, aan te wenden. Ook deze pogingen waren ten eenemale mislukt. De deugdzame echtgenoote van LAMORAAL had eene roerende bede aan den Koning toegezonden, waarin zij hem, na alle groote daden en diensten van haar' gemaal te hebben opgesomd, plegtig bezwoer geene moeder met elf kinderen te veroordeelen, het overige harer dagen in rouwe en smart door te brengen; maar het hart van den

dwingeland was verstokt gebleven en niets was in staat geweest hetzelve te vermurwen. En van wie had de teedere vrouw de meeste hulp in hare droevige omstandigheden en bemoeijingen ondervonden ? Van de verstandige, en nu zoo diep bedrukte MARIA. Het lot dezer jeugdige schoone was dubbel beklagenswaardig. Sedert den dag, waarop haar vader door ALVA in hechtenis was genomen, had zij haren FERNANDO niet weêr gezien. Wel had deze zich verscheidene malen aan hare woning vervoegd, maar nimmer had de Gravin den zoon van EGMOND's grootsten vijand en vervolger willen toelaten, of gedoogen, dat hij door MARIA werd ontvangen. Te vergeefs had het meisje haare moeder getracht te beduiden, hoe de invloed van FERNANDO op zijn' vader wellìgt eenige gunstige verandering op het verstokte gemoed van dezen zoude kunnen te weeg brengen. Het antwoord was altoos geweest: « Hij is ook een Spanjaard en dus niet te vertrouwen. » Alle pogingen waren derhalve vruchteloos geweest en sedert lang reeds had MARIA den moed opgegeven, hare moeder tot andere gedachten te brengen, zoodat zij eindelijk geheel had opgehouden om iets te vragen, hetwelk zij wist, ja, overtuigd was, dat toch nimmer zoude worden toegestaan. Natuurlijke vrolijkheid had nu plaats gemaakt voor eene sombere droefgeestigheid ; tranen waren nu vaak dáár zigtbaar, waar vroeger een vreugdelach verrukte. Dagelijks bad zij God onophoudelijk om uitkomst, en hare eenigste bezigheid was hare moeder in de pogingen tot redding van den Graaf behulpzaam te zijn. De geschiedenis vermeldt MARIA als eene verstandige prinses, die brieven

schreef aan koningen en vorsten. Nimmer toonde zij hare bekwaamheden beter en met teederder ijver, dan gedurende de bange maanden, welke haar vader in den kerker doorbragt.

LAMORAAL had zich nog steeds met vrijspraak gevleid. Wanneer hij van zijne echtgenoote, van zijne dochter ELEONORA, die zich nu mede sedert eenigen tijd met haren gemaal te Gend bevond, of van MARIA en de andere kinderen bezoeken ontving, hadden zij altoos eer getroost dan gedrukt de gevangenis verlaten, daar de Graaf niet naliet immer met een' vloed van redenen te betoogen, dat de Koning hem zeker niet zoude veroordeelen. Toen men hem echter in zijn' nieuwen en laatsten kerker te Brussel, alwaar hij twee dagen te voren met HOORNE was vervoerd, op den middag vóór den noodlottigen 5en Junij, zijn doodvonnis was komen voorlezen, waarin hij schuldig verklaard was aan de misdaad van gekwetste majesteit en rebellie, toen ontzonk hem de moed, en hij dacht met den grootsten weêmoed aan het droevige lot zijner teederste betrekkingen, wanneer hij aan dezelve ontrukt werd. Maar spoedig had hij zich weder hersteld. Zijne hoop op vrijspraak was nu in hoop op genade veranderd. Hij beefde echter op het denkbeeld van het afscheid, hetwelk hij van zijne vrouw en kinderen zoude moeten nemen, en met angst en siddering zag hij deze treurige oogenblikken te gemoet.

Wij gelooven niet dat het noodig zal zijn van het hartverscheurende tooneel tusschen EGMOND, zijne gade en zijn kroost, waarvan slechts de muren van zijne gevangenis

te Brussel getuigen waren, eene beschrijving te geven. Wie zal zich zoo iets smartelijks niet kunnen voorstellen? Hoe zouden wij in staat zijn, zulks naar waarheid mede te deelen! De dag van den 5en van Zomermaand brak aan, en EGMOND zag voor de laatste maal het licht aan den hemel rijzen. 's Avonds te voren had hij nog een' brief geschreven aan den Koning, waarin hij plegtig verklaard had, dat het nooit zijne meening geweest ware, iets te doen, noch tegen de dienst van zijne Majesteit, noch tegen de waarachtige oude en katholieke religie, dat, wanneer hij al immer iets geraden of toegelaten mogt hebben, hetwelk anders scheen, zulks altoos geschied ware met eene opregte en goede gezindheid jegens den Koning en uit den drang der tijden. Hij had den brief geëindigd, met FILIPS te bidden, hem dit alles te vergeven, en medelijden te hebben met zijne arme vrouw, kinderen en dienaren, in aanmerking zijner voorledene diensten, en met deze hoop had hij zich ten slotte in de barmhartigheid Gods aanbevolen. Het schrijven van dezen brief had weder eenig lucht aan zijn' geprangden boezem verschaft, iets, waarnaar hij te vergeefs gesmacht had, sedert hij zijne SABINA en zijn wanhoopig kroost voor het laatst aan het hart gedrukt had. Gesterkt door een vurig en innig gebed tot den Heer der Koningen, had hij zich op zijne legerstede neêrgeworpen, en de edële man was weldra gerust ingeslapen!

Reeds vroeg in den morgen werd EGMOND gewekt door de komst van den Spaanschen Bevelhebber JULIAAN ROMERO, die hem met een bedrukt gelaat aanzeide, dat het

vonnis te tien ure aan hem en den Graaf VAN HOORNE zoude worden voltrokken. EGMOND had zijn' vriend in Gend slechts weinig mogen zien, en nu waren er ook weder twee dagen verloopen, sedert zij te zamen in Brussel waren aangekomen en naauwelijks gelegenheid gevonden hadden, elkaâr zwijgend de hand te drukken.

«ROMERO,» zeide EGMOND, toen deze hem de droevige tijding had medegedeeld, «gij waart vroeger mijn vriend en in naam onzer oude bekendschap, heb ik u eene laatste gunst te vragen.»

«Graaf VAN EGMOND,» zeide de Spaansche krijgsoverste, «ik heb zulks niet vergeten. Het was niet zonder reden, dat ik gevraagd heb, u dit laatste bezoek te mogen brengen, al is mij ook eene smartelijke last opgedragen. FERNANDO....»

«FERNANDO?» herhaalde EGMOND somber.

«FERNANDO,» ging ROMERO voort, «wenscht u nog eenmaal te spreken en zich te verantwoorden. Hij is....»

«JULIAAN,» viel de Graaf hier snel in, «ik heb FERNANDO niet bij mij willen toelaten, gedurende de bange maanden, welke zijn vader mij in het slot te Gend opgesloten heeft gehouden, en ik heb mij plegtig voorgenomen, hem nooit weêr te zien.»

«FERNANDO,» hernam ROMERO, «wenschte u te betuigen, hoe hij alles heeft aangewend, om uwe vrijheid te bewerken, hoe hij eindelijk gisteren den Hertog om genade voor u heeft gebeden....»

«Gebeden,» herhaalde EGMOND bitter. «En wat zeide

ALVA? Weet gij ROMERO, dat SABINA van Beijeren gisteren ook voor uw' meester geknield heeft gelegen, en weet gij wat de Landvoogd haar in deze vernederende houding toegevoegd heeft? « « Houd u met vrede, Mevrouw! » » zeide de valschaard, « « uw man zal morgen uitgaan. » » – Welnu ik zal uitgaan, ik zal uitgaan! – Ik dank God, » eindigde hij, « dat die woorden haar geene ijdele hoop op genade van ALVA hebben ingeboezemd. Ik verwacht slechts genade van mijn' Koning. »

ROMERO stond als verplet, toen hij deze taal hoorde, want hij wist, dat de Hertog op dezelfde wijze tot zijn' zoon FERNANDO had gesproken, en dat deze, vervuld van hoop, juist daarom een onderhoud met EGMOND verlangd had. Hij had nu den moed niet, om hierop verder aan te houden, en vroeg dus na eenige oogenblikken stilzwijgens: « Graaf VAN EGMOND, gij hebt mij eene laatste gunst gevraagd. Ik zal u die niet weigeren, als zij met mijn' pligt niet strijdig is. Hoe kan ik u van dienst zijn? »

« Ik wenschte mijn' vriend VAN HOORNE nog eens te zien en te omhelzen, eer wij ons hoofd op het blok neêrleggen. Kunt gij mij een laatst onderhoud met hem verschaffen? »

ROMERO zweeg eenige oogenblikken, en scheen zich te bedenken.

« Ik zal zien wat ik doen kan, » zeide hij eindelijk, stak EGMOND schielijk de hand toe, en wilde toen het vertrek verlaten. Eer hij echter de deur toesloot, vroeg hij nogmaals:

« En FERNANDO? »

« FERNANDO?... FERNANDO?... » zeide de Graaf lang-

zaam; «zeg hem, dat ik hem niet verdenk van verraad jegens mij; dat ik niet geloof, dat hij iets van den aanslag heeft geweten; dat ik hem, hoe dit ook zij, alles vergeef, van harte vergeef, en.... Maar ga nu,» eindigde de ongelukkige. «De tijd verloopt, en ik wilde zoo gaarne mijn' trouwsten vriend nog eens vaarwel zeggen!»

Aan het billijke verlangen van EGMOND werd voldaan, en de beide vrienden waren nog bijeen, toen men hun jongste onderhoud storen kwam, om hen te zamen naar de strafplaats te geleiden. –

Het plein voor het stadhuis te Brussel vertoont zich thans nog bijna zoo, als tijdens FILIPS wreede luitenant in Nederland het bevel voerde. De gevels der huizen, welke hetzelve omringen, zijn nog meestal naar de toenmalige bouworde uitgesneden, en met verschillend soort van lof- en snijwerk uitgebeiteld. Vele huizen zijn nog met balcons, kleine steilen en beelden in kunstig lijstwerk voorzien, sommigen van welke nog zoo gaaf bewaard zijn, als of zij eerst kort geleden waren vervaardigd. In het midden van den Lombardisch-Gothischen gevel van het Raadhuis zelf, verheft zich statig een hooge, zeer dunne naald of torenspits, op welker punt de Aartsengel MICHIEL prijkt, en met deszelfs vergulde vleugelen de stad als ware het schijnt te beschermen. Van het aanbreken van den dag af, was men bezig geweest, een groot schavot, hetwelk den vorigen avond en des nachts aldaar was opgeslagen, met zwart laken te omhangen, en in het algemeen alles tot eene strafoefening gereed te maken. Men had naauwelijks het blok en de bijl

van den scherpregter op hetzelve geplaatst, toen reeds eene sterke compagnie Spaansche krijgslieden van vier zijden het plein optrok, en weldra de digte volksmenigte, welke hetzelve vervulde, tot in de naastgrenzende straten en tegen de huizen terug drong. Maar het rumoer, door de woeste en gewone onbeschofte handeling der soldaten te weeg gebragt, maakte alras plaats voor eene diepe akelige stilte, welke alleen werd afgebroken door het doffe geluid der trommelslagen, hetwelk men meer en meer hoorde naderen. Aan de vensters der woningen zag men schier niemand; het was alsof de oogen van elk regtgeaard Vaderlander zich sloten, om het vreesselijk schouwspel, hetwelk zoude vertoond worden, niet te zien. Te tien ure traden, aan het hoofd van den trein, vier benden Spaansche busschieters het afgezette gedeelte van het plein binnen. Onmiddelijk achter deze krijgslieden volgden, naast elkanderen en met den blik ter aarde geslagen, de twee mannen, bestemd om dien dag aan de wraakzucht van ALVA opgeofferd te worden, en wier eenige misdaad was, de ketters niet genoeg vervolgd en zich tegen de invoering van de inquisitie in deze landen verzet te hebben.

De houding van Graaf LAMORAAL was even als altoos, edel en bevallig. Te midden der doodelijke bleekheid, met welke zijn gelaat was overtogen, bespeurde men de rust van zijn gemoed en de kalmte van ziel, welke hem in deze treurige oogenblikken niet hadden verlaten. Niets in zijn' deftigen gang verried de minste zwakheid of vrees voor den dood, en dat hij zijne oogen niet ophief, was zeker daaraan toe te

schrijven, dat hij een deemoedig voorkomen in zijne omstandigheden het meest passend achtte. Zijne genoegzaam geheel zwarte kleeding, was mede geheel overeenkomstig den toestand, waarin hij verkeerde, en stak niet af bij de sombere toebereidselen, welke hem omringden. De versierselen der Vliesorde hingen nog op zijne borst, maar, gelijk natuurlijk is, hij was ongewapend. Echter waren geene banden of boeijen, noch hem, noch den Graaf VAN HOORNE, aangedaan. Beide hadden hun ridderlijk eereword verpand, dat zij geene poging tot ontvlugten aanwenden, noch den minsten wederstand aan den beul bieden zouden, en men had de beleefdheid gehad, het woord der twee edele slagtoffers niet te betwijfelen. Toen EGMOND tot aan het schavot genaderd was, hief hij zijn hoofd op, en groette de bevelhebbers der kompagniën, onder welke velen vroeger tot zijne wapenbroeders behoord hadden, en sommigen hunnen eersten krijgsroem onder zijne zegenrijke vanen hadden behaald. In de geschiedboeken leest men, dat zelfs vele Spaansche soldaten toen tranen uit hunne oogen wischten, als hadden zij zulk een' dapperen Veldheer beklaagd, als misdadiger te moeten sterven, die zoo zeer verdiende op het veld van eer den dood te vinden; en de nazaat zal wel niet in twijfel trekken, of de geschiedschrijvers hier de waarheid vermeld hebben.

Onder aan den trap van het schavot stond ROMERO, en deze wenkte den Graaf VAN HOORNE te blijven staan, waaruit EGMOND te regt begreep, wie het eerste slagtoffer zoude zijn, en dat hem dus het verdriet bespaard zoude worden, zijn'

vriend vooraf te zien sterven. Nog eenmaal wendde hij zich om, drukte HOORNE zwijgend de hand, en trad daarop bedaard naar boven. – Op het schavot bevond zich niemand dan de Bisschop van Yperen en ROMERO, die mede achter EGMOND aan was gekomen, en de Graaf keek als ware het onwillekeurig rond, toen hij nergens een' beul zag. Een straal van hoop schoot toen den ongelukkige nogmaals door de ziel. Hij dacht nog aan genade!

« ROMERO! » zeide hij, terwijl hij dezen bij de hand vattede, « is het een spel? is het om mijne kloekmoedigheid te beproeven? Heeft ALVA.... »

Maar ROMERO zweeg en haalde droevig de schouders op, en EGMOND vroeg niet verder.

« Het is tijd, mijn zoon, » sprak nu de Bisschop plegtig, « u voor God te verootmoedigen, en hem om genade voor uwe zondige ziel te smeeken. »

De Bisschop deed tevens eene beweging met de regterhand, en de scherpregter trad van achter een gordijn te voorschijn.

« Ik zie, » zeide LAMORAAL, terwijl hij zijdelings naar den beul blikte, « dat het uur van scheiden van deze wereld voor mij geslagen is. Maar hoor mij, eerwaarde vader! Ik sterf als Katholiek, schoon de ketterij oorzaak van mijn' dood is; wilt gij dus met mij bidden, eer ik mijn hoofd op het blok nederlegge? »

« Het zij zoo, mijn zoon, » antwoordde de geestelijke, en zij knielden zamen neder.

« Nog eene bede, » zeide EGMOND, terwijl hij zijn' hoed

met witte en zwarte veêren afwierp, en een papier uit zijn' gordel nam: «ik schreef gisteren avond dezen brief aan den Koning. Dezelve bevat de betuiging mijner onschuld, en de bede om medelijden met mijne arme echtgenoote en kinderen. Ik beveel het stuk in uwe handen.»

De Bisschop nam den brief, welke open was, aan, zag denzelven in, en wees den Graaf het onderschrift:

Te Brussel, bereid om te sterven, den 5 *Junij* 1568.

EGMOND begreep wat dit zeggen wilde; hij had deze woorden in den vroegen morgen onder aan den brief geplaatst, en nu was het treurige oogenblik dáár, waarin hij zijne ziel aan God zoude overgeven. Het gebed was kort, en terwijl de Bisschop opstond, riep de Graaf met eene heldere stem uit: «Heere, in uwe handen beveel ik mijnen geest!» en lag zijn hoofd op het blok neder.

De voorzegging van ORANJE was vervuld: EGMOND was *Graaf zonder hoofd!*

IV.

DE OPOFFERING.

Op den avond van denzelfden dag, waarop het doodvonnis aan EGMOND en HOORNE was voltrokken, en hunne hoofden nog schandelijk op staken ten toon gesteld waren, bevond zich een jong meisje in een' grooten tuin, gelegen achter

een der hoogste huizen in de nabijheid der kerk, welke aan de heilige GUDULA gewijd is. De jonge maagd was op een bank, onder eenen eerwaardigen eikenboom, gezeten, en weende bitterlijk. Hare lange zwarte haren hingen achteloos langs hare schouders af, en de slordigheid, welke in het algemeen in hare kleeding heerschte, zoude bij iemand, die haar dus bespied had, het natuurlijke vermoeden hebben doen oprijzen, dat zij onnadenkend hare woning moest hebben verlaten, zonder door hoofddeksel of mantel zich voor de gure avondlucht te beveiligen. Zij ondersteunde haar hoofd met beide handen, en heete tranen dropen door hare blanke vingers henen. In den tuin heerschte eene diepe stilte, slechts nu en dan afgebroken door het snikken der weenende, wanneer zij de kracht harer aandoeningen niet kon bedwingen. Op eens hief zij haar hoofd op, en keek verschrikt naar den tegen over haar staanden muur, welke aan eene achterstraat uitkwam. Het scheen haar toe, dat iemand van denzelven naar beneden trachtte te klimmen, en weldra werd haar vermoeden volkomen zekerheid, toen zij de lange gedaante eens mans vlak op zich aan zag komen. Door schrik overmand, bevond zij zich buiten staat eenig geluid te geven, en zij was als aan den grond genageld. Eerst toen de gestalte tot digt bij haar genaderd was, gaf zij een luiden gil, en met den kreet van «FERNANDO!» zeeg zij bewusteloos achter over op den bank neder.

«MARIA! MARIA!» riep nu de ander, terwijl hij haar teeder omvat hield, en met hevigheid aan zijn' boezem drukte; maar het meisje gaf geen antwoord; haar staat van be-

zwijming duurde voort, en zij scheen de nabijheid van hem, die haar in het leven trachtte terug te roepen, niet te bemerken. Eindelijk loosde zij een' diepen zucht en sloeg de oogen op. Maar naauwelijks was zij tot haar volkomen bewustzijn terug gekeerd, of zij rukte zich met kracht los uit de armen, die haar omvat hielden, en trad eenige schreden achterwaards. Toen stond zij stil en zeide gebiedend:

« FERNANDO! verlaat mij! »

« Neen, MARIA! neen, eenig beminde MARIA! ik verlaat u niet, » was het antwoord op dit bevel, « er zijn negen maanden verloopen, sedert ik voor het laatst uw Engelengelaat aanschouwd heb, en negen maanden lang hebt gij mij miskend! en.... »

« FERNANDO! ik bid u verlaat mij, » hernam het meisje, maar nu op een' smeekenden toon; « ik had mijne moeder beloofd, u nooit weder te zien, en God weet het, dat ik mijne belofte niet heb willen schenden. O! Ga dus, ga dus! »

« Neen MARIA! ik ga niet, eer ik mij verantwoord heb, eer ik mij in uwe oogen gezuiverd heb, eer ik.... de woorden van.... vergeving uit uw' eigen mond vernomen heb. »

« Ik vergeef u alles, alles, » riep nu weêr het meisje. « Maar laat dit u nu genoeg zijn.... »

« En hoe zou mij zulks genoeg kunnen zijn, als ik tevens denken moet, dat ik door u van verraad beschuldigd word, van verraad jegens mijn' edelen vriend, jegens den vader mijner beminde. »

Beiden zwegen nu eenige oogenblikken. De een scheen een antwoord te wachten, de andere, door een' nieuwen tra-

nenvloed overstelpt, was buiten staat eenige woorden uit te brengen.

« FERNANDO ! » begon eindelijk het meisje, toen zij weder eenigzins bedaard was; « ik heb u nooit verdacht gehouden; ook mijn vader, mijn ongelukkige.... vader deed zulks niet, en hij heeft u zeker, even als ik, alles lang vergeven....

« Ja, vergeven heeft hij mij,» viel hier de andere in, «maar waarom wilde ook hij mij niet zien en mij vóór zijn.... dood niet nog eenmaal aanhooren! O Hemel! heden morgen heb ik te vergeefs getracht zijn' blik te ontmoeten, maar God heeft mij ook dezen troost geweigerd!

« *Don* FERNANDO, » sprak het meisje, dat nu den tijd gehad had zich geheel te herstellen, plegtig, « wat uwe bedoeling was, om mij hier in mijne treurige eenzaamheid te komen storen, waar ik het gejammer mijner teedere moeder en mijner andere betrekkingen was ontvloden; waarom gij hier als een dief zijt ingedrongen, waar gij toch niet denken kondt mij te zullen vinden, weet ik niet; maar ons bijzijn, heeft reeds veel te lang geduurd. Laat mij voortgaan! » vervolgde zij, toen zij bespeurde, dat hij op nieuw gereed stond haar in de rede te vallen, « dit onderhoud moet het laatste zijn. »

« Het laatste! » zuchtte de ander naauwelijks hoorbaar.

« Ja, het laatste, » hernam zij. « Hoor mij dus aan! Gij zult mijne stem niet weêr vernemen. Ik heb u bemind, FERNANDO, sterker dan wellig ooit eene vrouw beminnen kan, en ik heb nooit iemand anders dan u bemind. Mijn vader zag onze genegenheid met genoegen en hij zoude onze

verbindtenis met vreugde bezegeld hebben. Maar, FERNANDO, God heeft anders over ons lot beslist. De zoon des moordenaars mijns vaders is mij niets, mag mij niets zijn, en.... ik moet u.... dus voor het laatst, voor.... eeuwig vaarwel zeggen! »

De stem van het meisje beefde, toen zij deze laatste woorden uitsprak, en zij kon niet beletten, dat hare hand, welke zij onwillekeurig vooruit had gestoken, met kussen bedekt werd, trok die echter spoedig terug, en riep toen nog eens: «Vaarwel, FERNANDO!» en verdween achter de struiken van den tuin.

MARIA VAN EGMOND werd na haars vaders dood non in de abtdij ter Kamere te Brussel. Van FERNANDO zwijgt de geschiedenis.

DE GELUKKIGE.

Eene oude Vertelling.

DOOR DEN AUTHEUR VAN « DE NEVEN. »

Er leefde, een eeuw of wat geleden,
In zeker rijk,
Een zeker vorst, bemind en aangebeden;
Geen ander vorst was hem in magt en roem gelijk.
En toch, schoon hem geen vijand aan dorst randen,
De schepter beefde in zijne handen,
De diadeem werd hem te zwaar,
Het ziekbed was zijn troon. Een schaar
Van ijvrige esculapen
Zat reeds een maand of tien, bij 't bed, hem aan te gapen.
Men hield consulten, maar verstond elkander niet,
En schold en sloeg elkaâr; 't is wezenlijk geschied.
Het was de mode zoo, in die barbaarsche tijden.

De kunst is sedert wel niet sterk vooruitgegaan,
Maar nu de docters zich vriendschappelijk verstaan,
En allen twist vermijden,
Ziet men hen allen ook in mooije koetsen rijden.

De docters van den vorst betoonden niet veel zin,
Om hun patient zoo spoedig te genezen,
En gaven hem vooreerst braaf medicijnen in,
Inmiddels dat het bleek, wat toch zijn kwaal mogt wezen.
«'t Is dit,» zeî de een. «Neen, neen,» zeî de ander weêr, «'t Is dat.»
Geen kwaal, die de arme vorst niet had!
Zoo was hij reeds een ruimen tijd behandeld,
En aan de hand der kunst tot bij zijn graf gewandeld,
Toen door zijn hoofdstad, een Arabisch docter trok,
Met name Bram Olipohok,
Een wonderdocter, die ook de ergste kwaal deed wijken,
Voor wien, ja, zelfs de dood de zwarte vlag moest strijken.
Het spreekt van zelf, dat deze Bram
Voor de esculapen dáár zeer ongelegen kwam.
Ze zochten hem dus bij Zijn Hoogheid zwart te maken;
Maar deze was aan 't eind van zijn geduld,
En joeg hen allen weg. Met diep beschaamde kaken,
Vertrokken ze; 't viel hard, maar 't was hun eigen schuld.

Vriend Bram Olipohok werd nu aan 't hof ontboden.
Hoe hij er uitzag, en wat slag van vent het was,

Komt minder hier te pas.
Men heeft te weten slechts van nooden,
Dat hij, in de eene hand, een' tooverstaf, gevat
In goud, in de andre hand, een zilvren doosje had,
Waarin een balsem, purperkleurig
En extra geurig.
Eerst zwaaide hij dien staf, tot zevenmaal, in 't rond,
Sprak zeven woorden uit, die hij alleen verstond,
Ging 's vorsten voorhoofd met dien balsem toen bestrijken,
Urine en tong bekijken,
Bevoelde 's vorsten bovenlijf,
Bedacht zich een minuut of vijf,
En sprak: « O vorst, er is, tot redding van uw leven,
» Eén enkel middel slechts, dat ik u op zal geven.
» Dat gij dat middel vindt, is mijn opregte wensch:
» SLAAP ÉÉN NACHT IN HET HEMD VAN EEN GELUKKIG MENSCH!»
– « Is 't anders niet, mijn vriend? dan ben ik dra genezen:
» Die hemden zullen, in mijn rijk, niet zeldzaam wezen! »
Riep onze vorst verheugd. Hij schonk den Arabier
Het grootkruis van den graauwen gier,
Deed zijn portret voor hem in diamanten zetten,
En bovendien ontving
De wonderdocter nog tien duizend pistoletten,
Een mooijen ring
En duizend dankjes. Nu, de man was best te vreden,
En waarlijk ook niet zonder reden:
't Was gaauw verdiend. De maar verspreidde zich reeds, dat
Zijn kunst den goeden vorst al half genezen had.

Men luidde, uit pure vreugd, de klokken.
Een uur daarna verliet de wonderarts de stad.

« *Allons*, heer kamerheer, uw hemd nu uitgetrokken! »
De kamerheer deed 's vorsten zin:
Hij trok zijn hemd uit en Zijn Hoogheid sliep er in;
Maar 't hielp niet. « Hoe? dat is een misslijk teeken! »
Riep deze, « aan uw geluk schijnt nog zoo iets te ontbreken;
» Dat resultaat heeft mij geheel ontstemd.
» De tweede kamerheer geev' mij zijn hemd! »
't Hielp ook niet. Geen der hovelingen,
Wiens hemd des vorsten kwaal in 't minste kon bedwingen!

Men zocht toen redding bij de grooten van den staat,
Den kanselier, den aartsprelaat,
Ministers, generaals, en die (men zou het meenen)
Gelukkig moesten zijn, daar zij gelukkig schenen;
Maar veelal is de schijn bedrog.
De goede vorst werd erger nog.
Men was reeds tot den boer en burger afgekomen,
Had zelfs zijn toevlugt bij 't *canaille* reeds genomen....
Vergeefs! Het gansche land bedekte een zwarte wolk,
't Stond onder water, door de tranen van het volk!
Het vorstelijk paleis veranderde in een klooster,
Elk hoveling werd ziekentrooster;
En bleef slechts hoveling bij 's vorsten oudsten zoon,

Den erfgenaam der kroon.
Nu, deez' had ook vooreerst geen' ziekentrooster noodig,
En aan het hof is nooit een hoovling overbodig.

Maar keeren wij bij 't ziekbed weêr! –
Daar zat onze eerste kamerheer;
Zijn droefheid was opregt; hij weende zelfs ter zijden.
De kroonprins mogt hem niet wel lijden,
En hij voorzag, dat, spijt zijn hoovlings trouw,
Hij, als Zijn Hoogheid stierf, *ex*-hoovling worden zou.
« Geloof me, o vorst! » sprak hij, « de vent heeft u bedrogen! »
– « Of gij, » riep deze in toorn, « hebt mij wat voorgelogen,
» Toen gij me zwoert, bij kris en kras,
» Dat ieder, in mijn rijk, volmaakt gelukkig was. »
– « Helaas! » zei de ander weêr, « men kan het ligt beseffen,
» Hoe moeilijk 't zijn moet, een' gelukkige aan te treffen.
» Wie is gelukkig, in deez' tijd van droefenis,
» Nu de aangebeden vorst zoo ongelukkig is! »
–« Ja, praatjes, » zuchtte deez', « 'k mag dus geen hulp verwachten?
» Daar lig ik reeds drie honderd bange nachten,
» Te zweeten in een hemd, dat mij niet helpen kan!
» Hier moet een eind aan, man!
» 'k Beveel dus, dat ge in alle hoeken,
» Mij een gelukkig mensch zult zoeken,
» En dat zoolang, tot gij er eindelijk een vindt,
» En breng me dan zijn hemd, gezwind! »

De kamerheer droop af. De straten rond te loopen,
Om vuile hemden op te koopen,
Was juist niet prettig; maar wat doet een hoovling niet,
Die zijn' beminden vorst in zulk een toestand ziet!
Hij zou nog meer doen, ja, hij zou zijn eigen leven,
Indien 't maar helpen kon, zijn' vorst ten beste geven.
Hij voelt zoo diep wat hem, als trouwen knecht, betaamt.
Een hoovling is een mensch, die menig dier beschaamt.
Maar al genoeg; het schiet me daar te binnen,
Dat hovelingen juist het minst de vleitaal minnen.

De trouwe kamerheer liep dus de wijken plat,
En bragt de hemden aan, die hij gevonden had.
Zijn Hoogheid zou maar eens proberen.
Zijn Hoogheid deed het, maar geen hemd kon Haar cureren!
Na dat dit weêr een week of wat zoo had geduurd,
Ging hij, op goed fortuin, eens door een achterbuurt,
En zag twee mannen staan; het waren ambachtslieden,
Wie 't niet geraden scheen, iets voor hun hemd te bieden.
Want schoon tevredenheid zich toonde op hun gelaat,
Hun haveloos gewaad
Bewees hun nooddruft; dus van hen was niets te hopen.
Ook was de kamerheer hen schier voorbijgeloopen.
Maar ziet, daar zeide de een « Geloof me, broeder Jan,
» 'k Ben zoo gelukkig, als een mensch maar wezen kan.
» Ik heb een lieve vrouw en acht gezonde kinderen,
» Geen wissewasjes, die me hinderen;

» Ben 'k al eens scheef gemutst, dan zie ik op mijn minderen.
» We hebben wel niet veel, maar hebben toch genoeg;
» En zoo me een rijke vroeg
» Of 'k, honderd daalders toe, met hem zou willen ruilen,
» Ik deed het niet.» - «*Parbleu!* Gaat dáár 't geluk zich schuilen?»
Dacht onze kamerheer. « Wel, wel, dat is al raar!
» Zou die gelukkig zijn? Ik mag het lijden, maar
« Hij zal het in zijn soort dan wezen.
» De man zou mij 't geluk, als ongeluk, doen vreezen!
» *Enfin*, 't eischt onderzoek, dus spreken wij hem aan!
» Een woordje, vriend! Gij acht, heb ik daar wel verstaan,
» U regt gelukkig, maar is 't welligt zelfverblinding?
» Er zijn, geloof me, ik weet het goed, bij ondervinding,
» Veel ongelukkigen, gelukkiger dan gij. »
- « 't Kan mooglijk zijn, mijnheer, maar 'k zeg en blijf er bij,
» Dat ik gelukkig ben. » - « Ik wil het dan gelooven.
» Het zou een zegen zijn voor u en mij
» En nog een' derden daarenboven.
» Hoe is uw naam? » - « Ik heet Josephus, edel heer! »
- « Nu dan, Josephus, ga eens even, heen en weêr,
» Met mij naar 't hof. Ge zult tot eer en rijkdom raken. »
- « Naar 't hof? Wat heb ik dáár te maken?
» Naar 't hof? Wat me al niet overkoomt!
» Naar 't hof? Ik? Bij mijn ziel! dat had ik nooit gedroomd,
» Die eer! En dat aan mij! En wat kan u bewegen?.... »
- « Men is daar juist om een' gelukkige verlegen. »
- « *Va!* » zei Josephus, « 'k ben uw man;
« En 'k zal dan eens wat zien, waar ik van praten kan. »

Hij volgt den kamerheer, nieuwsgierig, opgewonden;
Deez' juichte al, vóór 't paleis, tot allen die daar stonden:
« Triumf! 'k Heb eindlijk een gelukkig mensch gevonden!
» Daar komt hij met zijn hemd! Zijn Hoogheid is gered! »
Hij sleept Josephus voort, tot aan het vorstlijk bed,
Beproeft het zelf om hem te ontkleeden,
Maar eensklaps stond hij roerloos, stijf
Van schrik, en 't was niet zonder reden.....
't Gelukskind had geen hemd aan 't lijf!

JOANNA.

DOOR R. BENNINK JANSSONIUS.

Joanna! Gy voor 't echtaltaar?
Om daar het snoer aan een te hechten,
Dat hier twee handen in elkaâr,
Maar geen twee harten saam zal vlechten!
Gy – heldre Star! wier lieflijk licht
Vertroosting loeg op 't aangezicht,
Waarlangs ooit rouw een' traan deed wemelen;
Gy, hier verwezen om voortaan
Het vloekgestarnte op zij' te staan,
Dat dreigend aan den boog der hemelen,
(Een Engel met het vlammend zwaard)
Gods straſgerichten spelt aan de aard?

Laat vrij een stoet van zielsgetrouwen,
Onschuldig en geliefd als gy,
Met u den blijden hoogdag houên,
En juublen op uw feestgetij;

Laat vrij de trippelende reien
Met palmgebloemte en lovermeien
Den vloer voor uwen voet bespreien,
By 't zielverheffend harpgeluid;
't Gewoel ontsneld der feestgenuchten,
Ontlast, in meer bewolkte luchten,
De Ziener 't hart in stille zuchten,
En geeft die aan den wind ten buit.

Gy klemt den Bruigom in uwe armen?
Gy mint den dwingland, in wiens ziel
Nooit sprankel van een liefde viel,
Die erts en steenrots zoû verwarmen.
Gy hebt uw leven hem vertrouwd,
Die u van trouwe en hartsoprechtheid,
Van liefde spreekt en zielsgehechtheid,
Doch neêrknielt voor uw GOUD!
Gy mint hem, ja, met heel uw harte,
En eeuwig kleeft uw borst hem aan,
Al kwam 't verstoren van uw' waan
U op een aanzijn vol van smarte,
Een levenslange dood te staan!

Ach! met den mom der liefde omhangen,
Hoe weinig kost het voor 't gemoed,
Dat vrees noch heilige eerbied voedt,

De vlam te jagen door het bloed,
By haar, die, argloos nog en goed,
Met vurige adem ze op zal vangen;
Ach, sints de teedre moederborst,
Was 't zuivre liefde die den dorst
Mocht lesschen van 't aanvallig wezen,
Dat dus vervreemd aan lager tocht,
Slechts d' Engel in den Sterfling lezen,
In de Aarde een Hemel droomen mocht.
Wie daar, met huichelende lonken,
't Gemoed in liefde wist te ontvonken,
Hy blies in 't hart den vuurgloed aan,
Die, door geen Oceaan te koelen,
Door pols en aadren heen zou woelen
En dreigend in het ronde slaan.
Een' gloed, die, in de borst geslopen,
Een jeugd van droomen en van hopen
Verdelgend aangrijpt en vernielt,
Tot dat hy 't voorwerp, wreed besprongen,
Het merg uit bloed en spier gewrongen,
Den aâm geschroeid heeft in de longen,
Na duizend dooden wreed ontzield!
Want Haar, die van heur kindsche dagen,
Van d' allereerste levensstond,
Om niets dan zuivre min mocht vragen,
En die by ieder STERFLING vond;
Haar moet, wanneer in rijper jaren,
De bloedstroom ziedt en bruist in de aâren,

Het voorwerp dat heur rein gemoed,
Deed blaken van den eersten gloed,
Ook de ENGEL zijn, dien ze in heur droomen
Als schutsgeest van omhoog zag komen,
Om haar in 't stoffelijk kleed gehuld;
Ja de AFGOD worden, die (wat weelde
Haar vroeger ook den boezem streelde)
Den rijksten droom der Min vervult.

En HY – zal HY dat heil volmaken,
Die, lachjens liegend op zijn kaken,
Daar.veinzende in uwe armen koomt? –
Och, of gy nimmer hadt gedroomd,
Of nimmer weder mocht ontwaken!
Want Bruid! daar is op aard geen smart,
Zoo vreeslijk, als waar 't bloeiend hart
Zijne idealen af moet sterven;
Als 't, vreemdling van het zaligst goed,
Eens met geheel de ziel begroet,
Den zoeten troost der hope derven
En 't reinst geloof verloochnen moet!
Voorwaar! zoo wreed een rouw te voeden,
Maar zonder dat een enkle traan
In 't overneveld oog mag staan; –
Zoo scherp de ziel te voelen bloeden,
Maar zonder dat een vriendenhand
Zijn balsem droppele in dien brand; –

Zóó – vóór nog naar het lijkgesteente
Op 's egaas diep betreurd gebeente,
In 't aaklig rouwkleed voort te treên –
Den weduwstaat der ziel te ontwaren,
En eenzaam om zich rond te staren,
Verlaten en toch nooit alleen; –
O spreek, waar is er ooit een rouwe,
Waar ooit een nacht, hoe zwart en dicht.
Die niet verwandlen zoude in licht,
By 't zielelijden van een Vrouwe!

Dan 't zij! – wat thands U 't lot bestem',
Niets rukt u immer meer van hem,
Die naast u 't outer op gaat treden,
Het Leven eischt, de Jeugd heeft uit,
De Toekomst wenkt – en wy, ô Bruid!
Wy hebben niets dan zielsgebeden.
Met ons den blik op hooger sfeer!
Drukt de echtkrans zwaar op 't hoofd u neêr,
En wondt ge uw slapen aan zijn doornen;
Nog andre kroonen heeft de Heer,
En zalig zijn Diens Uitverkoornen!

BRIEF VAN PACHTER GERHARD AAN JONAS

OVER FIJN GEVOEL.

DOOR O. G. HELDRING.

Het is ditmaal zonder beeld, kleed of valschen naam, dat ik u mijne gedachte wil mededeelen over iets, waarbij geene verdichting mogelijk is.

Neem uwen hoed af JONAS! want het is fijn gevoel waarover ik tot u spreken wil. Het geldt immers de heiligste zaken des levens, en misschien wel de eenige bloem, die waardig is, uit de donkere en schuldige dalen der aarde, naar gindsche betere gewesten verplaatst te worden, waar haar de kroon der onsterfelijkheid toekomt.

Fijn gevoel, JONAS! is niet hetgeen, wat de wereld u onder dien naam zoekt te verkoopen. Wel verre van daar,

raad ik u nooit, het daar te zoeken, waar het geveild en verkocht wordt. Geene bedriegelijker winkels, dan die, welke uitventen, dat zij het geheim van deze nooit gepeilde gave Gods bezitten.

De echte zamenstelling er van is, Gode zij dank! nog niet Chemisch nagespeurd, en even zoo min in de Pharmacopeën der opvoedings gestichten opgenomen. Wel verre van daar, is het een bestanddeel van het hart zelf en van den geest.

Een bestanddeel zeg ik. Wacht u vooral voor diegenen, die u het positiefste gevoel, dat op aarde bestaat, want dit is fijn gevoel, voor het negatiefste onding willen verkoopen.

En zoo doen de meesten. Onderwijl zij over fijn gevoel hebben nagedacht, is hun gedachtenspel gedurig op *fijn* ter neder gekomen, en zij hebben vergeten, dat *gevoel* de eigenlijke zaak was, die het betrof.

Fijn gevoel is bij de zoodanigen een spinweefsel om mugjes te vangen en de beestjes, uit enkele barmhartigheid, half dood, weder de vrijheid te geven.

Fijn gevoel is daar: die aetherische webbe, waarmede de jonkvrouw datgene oogenschijnlijk wil bedekken, wat zij te meer tracht in het oog te doen vallen.

Zoo iets bedachten zij tot vervangingsmiddel, gindsche fijne geesten; maar zij raakten zoo verward in alle finesse der observatie over fijn gevoel, dat zij ten laatsten zelven in het monstreus spinneweb hunner eigene ijdele bedenkingen gevangen werden.

Fijn gevoel is bij hen wel iets, dat fijn is; maar een æthe-

risch uitvloeisel van een mengelmoes van zwakheid, sentimentaliteit en overdrevenheid, en niet de geboorte van dat echte gevoel, dat in elk edel hart heerschen moet.

Zoo gij namelijk weet, dat uwe ziel voor het schoone zoo toegankelijk is, als zij zich verblijdt in waarheid en juicht in deugd, laat dan dit gevoel zijnen vrijen loop, en wil er niet aan meesteren, want het is uit zich zelf, wat het zijn moet: het is het fijn gevoel, de edelste gave Gods zelve.

Bedrieg u dan nooit, als men u tracht wijs te maken, dat fijn gevoel meer het eigendom zij van den beschaafden dan den onbeschaafden. Hoe fijner de man, hoe verder gemeenlijk van fijn gevoel, hoe ronder het hart, hoe nader bij hetzelve.

Geloof het niet dat rondborstigheid en fijn gevoel vijandige antipoden zijn: deze planten bloeijen beide in de gematigdste luchtstreken der aarde; terwijl verfijnde beschaving, en het daarmede verbondene koude egoïsme, eigenlijk in de barre streken van de Pool ijsvelden te huis behooren.

De rondborstige man zegt u vaak harde waarheden; maar spaart u daar waar hij ziet, dat hij fijn gevoel in u kwetsen zoude. De fijne wereldman spaart u overal, behalve in de uren, wanneer uw hart openstaat voor eene doodelijke wonde: dan, als gij tot hem gaat, neemt hij den dolk, die zoo lang reeds gewet was, stoot hem in uw hart en zegt met een schijnbaar onnoozel gezigt: « doet het u zeer? » en roept er bij: « Ik wist het waarlijk niet! »

O, dat vlugtende schieten der oude Scijten, vindt nog steeds in de wereld plaats, bijzonder dan, wanneer gij ongewapend staat en meent, zeker van uwen vriend te zijn.

Fijn gevoel kwetst nooit, of het is om eene booze wond te genezen.

Geloof mij! met tranen in de oogen, dankt zoodanig een kranke naderhand den geneesheer, die hem wondde en herstelde.

Gij gaat nu de wereld in, JONAS, daarom raad ik u toch, overal uwen stok in den grond te steken en te onderzoeken in welk land gij zijt! Waar gij de kunsten des schijns mogt opmerken, wil daar denken: het zijn slechts de huurlingen van het *fijn gevoel:* zij dienen om geld voor loon. Zij kennen het niet eens, dat fijne gevoel, hetwelk aan vrijheid, kracht en waarheid gehuwd is.

Zoo vaak gij op uwen weg één der troetelkinderen des geluks moogt ontmoeten, vraag dan eerst: waart gij ook naar de eene of andere broeikas der nieuwste opvoedings methode, door vader of moederlief gezonden, die, omdat de kinderen te huis van hunne ouders geen fijn gevoel konden leeren, zulks door eene fijne educatie moesten trachten te bemantelen. Als gij ze dan vindt, gindsche jongelingen, zoo dun en spierig, zoo rank en slank als eene broeikasplant, terwijl zij u, tot in den alleruitersten graad verfijnd, ziels- en ligchaamskrankheid voor fijn gevoel verkoopen willen, ga dan heen en vlugt liever in de ruwste wildernis, dan dat gij u met zulke misgeboorten zoudt gelijk stellen.

En nog meer dan deze, raad ik u die jonkvrouwen te ontwijken, welke, naauwelijk de breischool ontgroeid, in zoodanige stookkasten geplaatst worden, waar zij voor ont-

zaggelijke opofferingen, al de eigenschappen van het kruidje roer-mij-niet, zich moeten leeren toeëigenen.

Waaraan zij te herkennen zijn, vraagt gij? Aan het bleeke gelaat, dat elk avondwindje schuwt, aan het zuchten over den goddelijken VICTOR HUGO, aan het hoofdje dat nederhangt, en over ik weet niet wat al douleurs klaagt, die eigenlijk toch slechts uit eene verdorvene spijsvertering voortgingen; aan het optrekken van het neusje over al hetgeen niet naar Eau de Cologne riekt of het air van parfums bezit; aan dat ætherische zweven over den grond, met een ligchaam zoo fijn en doorzigtig als een nevel, terwijl dat ligchaam eene ziel bedekt, die slechts smelten en smachten, kwezelen en beuzelen kent.

En mogt gij bij geval in kringen komen, waar men, gelijk de Vuurlanders om het vuur, alzoo ook zich zetelt rondom de bloem vol doodelijk venijn, die men gemeenlijk fijn gevoel noemt, maar eigenlijk grof egoïsme heeten moest, - waar men u geuren en wederom geuren, zoete woorden en anders niet mogt schenken, o vlied van daar, eer dat de adem dezer bloem uw levensbeginsel verpest, vlugt van daar, eer gij ook leert een egoïst te zijn, en fijn gevoel te vertoonen.

JONAS, ik word warm, als ik hieraan denk, maar dat behoort ook zoo. Waar de waarheid zelve komt en u uitnoodigt, voor haar te spreken, en gij doet het daar niet, weet dan, dat noch waarheid, noch deugd in u is - en gij niet het aller minste greintje van fijn gevoel bezit.

Fijn gevoel, leer het kennen! maar bij niemand liever dan

bij u zelven. Het is de zachtste levensbalsem, die er op aarde gevonden wordt.

Weet het, zoo gij hetzelve bezit, kunt gij meer ellende, ongeluk en jammer genezen met een korst droog brood, dan de rijke CROESUS met al zijne schatten zoude vermogen.

Voorts wil ik u nog ten besluite zeggen en daarmede basta: dat fijn gevoel zich voornamelijk daarin vertoont, dat het elken billijken wensch van ieder mensch en bijzonder van den ongelukkige voorkomt. Kleinigheden zijn hierin de proefsteenen der echtheid uws gevoels. Ook door het verzachten van alle smart, bitterheid en leed, dat op aarde woont. Dit laatste is de grootste kunst des levens; want o, het fijn gevoel is daar op zoodanig een' moeijelijken weg, om schijn voor waarheid te verkoopen.

En nu vaarwel, JONAS!

Uw PACHTER.

IRENE.

DOOR S. J. VAN DEN BERGH.

I.

Wat laat ge uw hand op eenmaal nederglijden,
Terwijl gy met de zilvren naald penseelt,
En rozen, die de macht weêrstaan der tijden,
Natuur ten spijt, uit zijden draden teelt?

Wat doet den blos, dien andere u benijden,
En die het oog van wie u aanblikt streelt,
Uw wang ontvliên? Wat angst komt u bestrijden?
Wat schrikbeeld is 't, dat vóór uw zinnen speelt?

Ontwaakte in u de erinnring aan 't verleden?
Die zoete tijd van bloemen, licht en vreugd,
Waarin geluk en onschuld, vrede en deugd,

J.H. Nixon. pinx.ᵉ Pubᵈ by Ackermann & Cᵒ London 1840 W.H. Simmons sculpᵗ

Als zusters ons getrouw op zijde treden ?
En wenscht gy u in 't minder zalig heden
De zoetheên en de droomen weêr der Jeugd ?

II.

Maar neen ! – nog lacht de morgen van het leven
In al zijn schoon, in al zijn glans u aan :
Hy vraagt alleen van u een vreugdetraan,
Hy wil u zelfs geen enklen alstdrop geven !

Nog kunt gy 't oog vertrouwend opwaart slaan :
Nog is uw hart jonkvrouwelijk gebleven :
Nog mogen Liefde en Kalmte uw pad omzweven,
En ziet ge u door de wareld niet verraân.

Doch waarvan dan de ontroering, die we ontwaren,
Die uit uw blik, uw zucht, uw houding spreekt,
En d' effen spiegel van uw trekken breekt,

Als 't koeltjen, dat des beekjens heldre baren,
Waarin ons oog den hemel aan mocht staren,
Doet rimpelen en op heur schoon zich wreekt ?

III.

Dan zie – uw vrees schijnt eensklaps heen gevlogen,
En 't blosjen spreidt op uw fluweelen koon

Verwinnend weêr zijn purpren waas ten toon:
De blijdschap straalt uit uw aanminnige oogen,

En 't lachjen kiest op nieuw uw lip ten throon,
Gelijk de zon heur plaats aan 's hemels boogen
Herneemt, wanneer de wolk is weggetogen,
Die de aarde had verstoken van heur schoon.

Spreek, is het dan een zaligend verlangen,
Dat plotsling is ontstaan in uw gemoed,
En zich verraadt door 't kleuren van uw wangen?

Of rees voor u, in al zijn kracht en gloed,
Het beeld van hem aan wien uw ziel mag hangen,
En dien gy als uw schutsgeest hulde doet?

IV.

Ja, 't beeld van hem, dien ge u hebt uitverkoren,
En die ras u, zijn teêrgeliefde bruid,
Zijn heil, zijn ik, zijn al, in de armen sluit,
Als weêr het Oost van goud en glans zal gloren,

En die u dan met lisplend stemgeluid
't Verrukkelijk: «ik min u steeds!» doet hooren....
Dat beeld kwam zoet uw stille rust verstoren,
En strooide een blos u op de kaken uit.

Waarom 't ontkend? Gy moogt uw hartsgedachten
Hem wijden, dien we om u gelukkig achten:
Geen Min die ooit een maagdlijk hart verneêrt!

Rept niet de Duif soms van verlangst heur schachten,
En houdt de Bloem naar 't licht, dat zy vereert,
Welks naam zy draagt, niet liefst den blik gekeerd?

V.

Irene, ô zij aan de avond uwer dagen,
Als de ouderdom u 't hoofd met rimpels tooit,
De tijd zijn sneeuw u door de lokken strooit,
Nog steeds dat beeld uw troost, uw welbehagen!

De Roos der min, die zich voor u ontplooit,
Moog telkens nieuwe en schooner knopjens dragen,
En wie er ook heur echtstaat eens beklagen,
Uw hemelsch hart herroepe uw jonkheid nooit!

Neen, nooit! – en als ge uw levenstoorts voelt blusschen,
U de Engel van den Dood de wang zal kussen.
Terwijl zijn hand u wijst naar 's hemels tin,

Dan moge uw blik uws dierbren weemoed sussen,
En drink' zijn oor dees zoete klanken in:
« Steeds was my de aard een hemel door uw min! »

1839.

PETRUS.

DOOR NICOLAAS BEETS.

Simon Bar Jona, gy Rots der Gemeente!
Heb ik het zwaard niet gezien in uw vuist?
Draagt gy den naam van Onwrikbaar gesteente,
Schoon in uw boezem de Duive *) nog huist?
Simon Bar Jona, de Rots is vergruisd.

Simon Bar Jona, de Rots moest bezwijken,
Nietige leem, voor de hand van een vrouw!
Gy, die verknochter dan allen zoudt blijken,
Waar is uw moed, held? en zoon, waar uw trouw?
Bloodaart, slechts rest u een traan van berouw.

*) Jona.

Simon, de Heer, die een blik op u vestte,
Sluit nog op heden het oog voor den dood.
Bloode, voor u was zoo'n aanblik de leste;
't Graf neemt in 't duister hem op van zijn schoot;
Diep was uw val, maar uw wanhoop is groot!

Dan, uit het graf is de Christus verrezen.
Simon Bar Jona! Bemint gy den Heer? –
Juich, gy zult weder zijn schaaphender wezen;
Gy wordt de Petra, de Onwrikbaarheid weêr!
Nieuw is uw kracht en hersteld is uw eer.

Of gy hem lief hebt? Gy Rots der gemeente!
Vuur zijn uw woorden, en ijzer uw moed;
Heft zich de kerk op uw duurzaam gesteente;
Grondt zich de kerk in uw uitgestort bloed, –
Simon Bar Jona, de schuld is geboet! –

1839.

AAN EENIGE MIJNER VRIENDEN,

IN ANTWOORD OP EENE UITNOODIGING.

DOOR B. PH. DE KANTER.

Neen, geen beminlijke dwang,
geen sirenengetoover der vriendschap,
Lokt mij tot vreugde of banket
ooit naar de boorden des Rijns!
Elders moog 't juichende lied,
bij scherts en bij klinkende bekers,
Galmen langs oever en duin:
– niet aan zijn' statigen zoom!
Is dan de kabblende Rijn
zijn' vereeuwigden zanger vergeten?
Lispelt niet golf nog bij golf
Borgers geheiligden naam?
Heeft zijn gerimpeld kristal
niet de roerendste tranen ontvangen,
Die er om gade en om kroost
ooit aan zijn' boord zijn geplengd?
Is hij de tolk niet geweest
bij de graven der slapende dierbren,
Van den weemoedigsten groet,
van de verteedrendste hoop? –
Laat aan een' anderen stroom
dan de zangen der vreugde weêrgalmen:

Borgers geheiligde lier
wijdde den Rijn aan de smart! –
Dweep ik misschien te vergeefs? ....
welaan, mijne vrienden, het zij dan!
Vlecht bij den krans uwer vreugd
ééne affodille slechts in!
Volgt gij den bogtigen Rijn
tot aan 't strand van 't verscholene Katwijk,
Waar hem de baren van 't Noord'
wachten in d' openen schoot;
Schaart u dan allen om 't graf,
waar de veilige boezem der aarde
't Kostlijk haar aanvertrouwd pand,
Borgers gebeente, bewaart;
Treurt om den zanger, wiens lied
in 't gevoelige harte zal leven,
Langer dan 't Noordlijke meer
d' oever des vaderlands kust;
Maar op die heilige plek,
bij de tente der Hoop van den Christen,
Worde uw verbond met de Deugd
plegtig en vast ook vernieuwd;
Roll' er een traan in den kelk
van de vreugde, en de Rijn, uw getuige,
Vloei' naar zijne Alpen terug
eer ge uw gelofte vergeet! –

1 Julij 1839.

ZIELZUCHT.

DOOR F. H. GREB.

Onze vleugels gerept!
DA COSTA.

ô Hadde ik vleuglen om opwaarts te zweven,
Om mij te baden in reinere lucht,
Om met de vooglen in vrijheid te leven,
Stouter dan de aadlaar in steilte van vlucht!
Mij blonk geen traan bij het afscheid in de oogen;
'k Juichte in verrukking vaarwel toe aan de aard;
En met de glinstrende blikken ten hoogen,
Voer ik ten Hemel in duizlende vaart!
'k Zag, hoe die aard voor mijn voeten verzinken
En in de onmeetlijkheid wegkentlen mogt;
Ginds in het oost zag ik de uchtendzon blinken....
Verder en verder! omhoog ging mijn togt!
'k Zag, hoe miljoenen van schittrende bollen,
Henengeworpen in 't ijdel der lucht,
Rondom hun aspunt zich wenden en rollen....
Verder en verder! omhoog ging mijn vlucht!
'k Zag, hoe de Orions in vlammen zich baden,
Hupplen in purper, dat straalt van den Heer;
'k Mogt me aan den vuurgloed des Melkswegs verzaden....
Verder en verder! naar hoogere sfeer!
'k Hoorde een geruisch van welluidende vlerken,
Kooren, versmeltend in één harmony,

't Hallel der Englen voor God en Zijn werken....
Verder, nog verder! – 'k ben 't Eeuwge nabij!
'k Zie reeds de poorten der goudene zalen!
'k Zie reeds den Troon van Die is en Die was!....
Vlied! – Deins terug! – Wend het oog van die stralen!
Één slechts dier stralen, verteerde u tot asch!
Dat is de glans, die eens Sinaï toonde!
't Vuur, dat Elia op Horeb omgaf!
Dat op den bergtop d' Immanuël kroonde! –
't Leven van Christus in 't Heilige Graf!
Daar ruischt een stem door de onmeetlijke kringen:
« Sterfling! Vermeetle! wat waagt ge u, ontzind,
» Hier tot de lichtzee Mijns Wezens te dringen,
» Die zelfs het oog van den Seraf verblindt?
» Is 't niet genoeg, dat ge, in 't stofkleed der aarde,
» 't Tintlen reeds voelt van een hoogere vonk;
» Dat gij als dichter oraklen verklaarde;
» Dat u Mijn Geest met zijn gaven beschonk?
» Wenschtet ook gij dan den vurigen wagen,
» Die eens mijn' heilgen, getrouwen Profeet,
» Levend, van de aard in Mijn schoot heeft gedragen?
» Nog is uw ziel voor dien togt niet gereed!
» Maar gord u aan tot den strijd der getrouwen:
» Eens valt de voorhang van 't duister gezigt;
» Eens zult ge als Engel Mijn' luister aanschouwen;
» Eens zult ge u baden in 't Eeuwige Licht! –

16 Januarij 1839.

HET STEEKSPEL TE CORBIE.

DOOR A. VAN DER HOOP, JR.

I.

Op den tienden van Hooimaand van het jaar onzes Heeren 1234 reden er twee ridders door het eikenhout, hetwelk de grafelijke jachtburcht, toen Loots genoemd, omgaf, en waar thands het nederige Loosduinen alleen aan die eeuw herinnert. Een der ridders, gezeten op een zwaargeschonkt, kastanje bruin ros, en eenvoudig doch smaakvol gekleed, was FLORIS DE VIERDE, Grave van Holland, de schoonste man van zijnen tijd; naast hem bereed een geheel in 't zwart gehuld edelman een appelschimmel van zeldzame schoonheid: die edelman was AERNAUT VAN EGMOND, de broeder van hem, die den 24sten der vorige maand in den slag tegen de Stadingers gesneuveld was. De avond viel. Nog was de zon niet geheel achter de duinen weggezonken; maar deed zy

door haren lageren stand de boomen reeds die breede schaduwen werpen, die voor den wandelaar zoo verkwikkend, voor den schilder zoo teekenachtig zijn; terwijl eenige, zoogenoemde onweder voorspellende banken in het oosten, lichtspelingen en kleurschakeeringen op beemd en bosch penseelden, die het landschap iets poëtisch gaven. Langer dan een half uur hadden de ridders den weg naar 's Gravensande afgestapt, de stilte van het avonduur alleen door den hoefslag en het snuiven hunner rossen storende, toen AERNAUT VAN EGMOND beider stilzwijgen aldus deed eindigen:

« By St. Jacob, edele Graaf! waarom steeds in treurigheid verzonken? Hebt gy niet, eene halve maand geleden, eene schitterende overwinning bevochten, gelijk staande met de schoonste zegepralen van uwen dapperen vader WILLEM, in 't Heilige Land? Heeft Paus GREGORIUS u door den Bisschop van Bremen zijne benedictie niet laten geven, en roemen de geloovigen u niet als de geessel dier slang- en Lucifer-aanbidders, die gevloekte Stadingers, die het kruis verloochenen. Zoo er een van ons beiden reden had tot treuren, dan zou ik het moeten zijn; ik, die mijnen oudsten broeder naast mijne zijde zag sneuvelen, en mijn' tweeden als erfgenaam begroeten, schoon hy uit de erfenis geen rouwkazak of paard voor my veil had; nu dat behoefde ik, dank zij der Heilige Maagd! ook niet; maar gy, zoo als de minnezangers 't noemen, met lauweren bedekt; gy, de onoverwinnelijke, die wederkeert in de armen eener beminnende vrouw, gy....» « Houd op,» viel hem FLORIS in de reden, en verlangzaamde den stap van zijn paard. «AERNAUT, gy zijt in 't zwart;

maar in uwe ziel is het helder; vrolijke kleuren tooien by my mantel en ridderbuis; maar 't is duister van binnen; spreek my niet van mijne vrouw: de vraag is hier niet, of zy my lief heeft; maar of ik haar bemin.... » Hier zuchtte hy en zweeg.

« Hoe, gy zoudt niet, en van kindsbeen af.... »

« Juist dat, mijn vriend! op mijn dertiende jaar werd ik aan jonkvrouwe MACHTELD VAN BRABAND verloofd; op mijn achttiende jaar betrad ik als echtgenoot hare sponde, zonder te weten wat liefde is. Een jaar was ik gelukkig in hare armen; want hare liefkozingen streelden mijne ijdelheid. Op een steekspel te Noyon in Picardië, was ik overwinnaar. Daar gaf my eene jonkvrouw den prijs; het was CELESTINE DE BEAUREVOIR. Neen, zulk eene schoonheid werd nimmer door mijne oogen aanschouwd. Den anderen dag vernam ik, dat zy de verloofde van een' ander was en vroeg de stad verlaten had. Ik was de echtgenoot van een' ander, en had dit, helaas! vergeten; toen haar aanblik my voor 't eerst deed ondervinden wat liefde is. »

« Is het anders niet, » gaf EGMOND hem tot bescheid, « tracht dan, vergeef my mijne vrijpostigheid, die jonkvrouw te vergeten, die reeds lang de vrouw van een' ander zal zijn, en denk alleen aan uwe viktorie op die kettersche Stadingers. »

« Het is juist die viktorie, » dus sprak FLORIS zuchtend, « die my aan haar herinnert. Dan, stijgen wy een oogenblik af; binden wy onze genetten aan gindsche beukenstammen en vlijen wy ons tegen de bemoschte glooijing van dezen heuvel neder, dan zal ik u meer verhalen. »

AERNAUT voldeed aan zijnen wensch. De rossen stonden knabbelend op hun gebit, en met den voorpoot de boomstammen tuchtigend, toen FLORIS aldus vervolgde:

« Zestien dagen geleden streed ik met u, uwen broeder en de Graven van Kleeve en Gelder aan den oever des Wezers tegen de Stadingers, die zich, daar zy geen lijfsgenâ te verwachten hadden, als wanhopenden verdedigden. Reeds was uw broeder gevallen, en had een pijl mijn' lievelingsbengst GEROLF, die my op zoo menig tornooi verzelde, doen sneuvelen, toen ik, een' anderen klepper bestegen hebbende, in de hitte des gevechts my te ver waagde, en, op eenigen afstand van de strijdende legers, door twee ruiters werd aangevallen.

De een was reeds bejaard, de ander een bloeiend jongeling. Te trotsch om den grijzaart met mijn ridderzwaard voor zijne vermetelheid te straffen, gaf ik hem met het plat van mijnen heirbijl een' slag op het helmvizier, zoodat de ijzeren stormhoed hem van het hoofd sprong, en hy bedwelmd ter aarde zonk. Op hetzelfde oogenblik voelde ik een zwaardhouw langs mijn malienkolder afschampen, die echter hevig genoeg was, om mijn bloed te doen stroomen. « « Ketter! » » dus brulde ik, « « wat wilt gy? Zoek kampioenen by de trasboeven: die zijn uwer waardig, geen ridderlijk vorst! » » « « Ik wreek mijn vader, » » was het antwoord van den wulp. « « Uw vader! is die man uw vader? zijt dan gerust! hy is niet dood. » – « « Hy is het wel, » » raasde de knaap weder, en hieuw andermaal op my in. Ik sloeg hem 't rapier uit de hand, lichtte hem met de linkervuist als een veder uit het zadel en plaatste hem voor my, op mijn ros. « « Zoo

tuchtigt men kinderen!» » sprak ik; maar de knaap keerde zich woedend om, beet my in de ijzeren handschoe, en trachtte my, tusschen kinstuk en ringkraag, met een' kleinen dolk eene wonde toe te brengen, onder het uitkrijschen der woorden: « « De hommel heeft een angel! » » Nu was mijn geduld ten einde, en terwijl ik hem toevoegde: « «jonge ketter, vaar ter helle! ik ben onschuldig aan uw bloed!»» slingerde ik hem tegen een' eikentronk aan, zoodat het brein den boomstam bespattede. »

« « *Ecclesia non sitit sanguinem*, » » krijschte het my in de ooren: 't was de stem van den oudsten ruiter: hy was overeind gerezen. ««Vloek over u,»» dus sprak hy, ««gy hebt mijn' zoon vermoord. De Kerk, in wier naam gy strijdt, dorst naar geen bloed. Breng thands my om het leven, Graaf van Holland! Doe het! de schim mijns zoons en de mijne zullen u vervolgen, al ware het tot in de armen van CELESTINE DE BEAUREVOIR.»»Bij het hooren van dezen naam, staarde ik mijne tegenpartij geroerd aan: mijn zwaard zonk tot aan den knop van mijn zadel: « « mensch, wat is de zin uwer woorden? » » dus vroeg ik hem hevig af; dan een hoop strijdende Hollanders en Stadingers scheidde ons van elkander. Ik heb hem in den slag niet weder ontmoet. Mijn hart is na dien tijd de onrust ten prooi. »

« Eene vreemde ontmoeting inderdaad, » dus merkte VAN EGMOND aan, « maar zeer gemakkelijk op te lossen. Die oude Stadinger was voorzeker een dienaar van den Booze, uitgezonden, om u in eene hinderlaag te lokken. Hoe zag hy er uit? »

« Hy was groot van gestalte; grijs van baard, droeg een grijze kazak, en een ronden helm, in stede van met een kam, met eene kleine koperen slang prijkende, » antwoordde FLORIS.

« Juist hetgeen ik dacht, » sprak EGMOND op verwaanden toon: » een slangaanbidder in eigen persoon; die wulp, dien hy bij zich had, was zijn zoon niet, want de slangaanbidders verachten het huwelijk; neen, 't was een jonge knaap, die zich aan hem en den Baffometh met ziel en lichaam had toegewijd. Ja, ik weet meer van die dingen, dan gy wel zoudt vermoeden: ik heb niet te vergeefs omgang gehad en onderwijs genoten van de vroome Paters der Abtdij van EGMOND. Die weten wonderlijke historiën te verhalen van tempeliereren, ofiësten en manicheës, en wat weet ik al. Het is.... »

« Meer dan tijd, om ons niet naar 's Gravensande, maar terug naar mijne jachtburcht in het duin te begeven; want de wind heeft het onweder naderby gedreven; het dondert reeds van verre, en ik gevoel regendroppelen, » dus brak FLORIS de geleerde gesprekken van VAN EGMOND af. Beiden maakten hunne paarden los, dwongen zich in den zadel, en reden spoorslags naar het grafelijk lustslot terug, terwijl het onweder boven hunne hoofden losbarstte, en hen doornat en bezweet ter plaatse hunner bestemming deed aankomen.

Aan teedere bezorgdheid ten prooi, stond zijne gade, de blonde MACHTELD VAN BRABAND, met haren zevenjarigen zoon WILLEM aan de hand, op de kleine valbrug van het jachthuis, en had fakkels doen aansteken, opdat haar gemaal het licht van verre zien, en niet in het duin verdwalen

mocht. Met een' luiden vreugdekreet zonk zy hem in de armen, toen hy van zijn ros was afgestegen, reikte hem hun' lieftalligen zoon toe, die zijnen mantel met schalksche gebaarden losgespte, zoodat hy op de steenen van het voorportaal langs zijne schouders nedergleed, en noodigde zy hem, benevens EGMOND uit, om haar te volgen naar de voorzaal, alwaar een drooge takkebos in de schouw vlamde en knetterde, en op een zilveren schenkblad een fraai gedreven wijnkan en twee sierlijke drinkhompen stonden. Nadat EGMOND eenige teugen had geplengd ter eere der gastvrouw, en de blozende WILLEM, moê van het spelen en dartelen op vaders knie, met het hoofd in moeders schoot, was ingesluimerd, en FLORIS gereed stond om op te staan, ten einde te vernemen, of men zijn bezweet paard wel behoorlijk gewischt, gevoederd en op stroo gezet had, ving MACHTELD aldus aan:

« De vreugde over uwe wederkomst deed my tot dus verre vergeten u te verstendigen, dat er, kort na uw vertrek van de Loots, hier een ridder is aangekomen, die met eene zending voor u belast is. Daar hy van een verren tocht scheen te komen, heb ik hem vesperbrand en huisdak aangeboden, dat door hem is aanvaard geworden. Behaagt het u, dat hy hier verschijne, mijn gemaal? »

« Hy kome! » andwoordde de Graaf; « ik verlang zijne zending te verstaan. » Hierop riep hy een' edelknaap, dien hy beval den vreemden gast binnen te geleiden.

Na eenige oogenblikken kwam deze terug met eenen ridder, met een langen grijzen baard, groote, zwarte, wild in

't rond vonkelende oogen, in eene geheel gemaliede rusting, met een hemelsch-blaauwen wapenrok er over, geboord met rood fluweel, en een rood kruis op de borst gestikt. Geene laarzen bedekten zijne voeten; maar groote puntige schoenen, met omgekrulde ijzeren hielen, voorzien met stalen sporen, in de gedaante eener slang; ook zijn ongewoon lang zwaard, had een gevest, welks knop met een gouden slangenkop prijkte. Op zijn breeden zwart fluweelen gordel, waarin een Oostersche krits hing, was een groote Gothische B en een driehoek met een O er in geborduurd.

« Uit naam van den machtigen Graaf van Noyon, Clermont en Corbië, » dus sprak hy op hoffelijken toon, die echter iets valsch, iets huichelends had, en nadat de wederzijdsche welkomplichtplegingen gewisseld waren, « uit naam van den Graaf van Clermont, mijn' wapenbroeder en vriend, noodig ik u uit tot het bijwonen van een ridderlijk steekspel, hetwelk den vier- en twintigsten dezer maand, te Corbië zal gehouden worden. Men zal er strijden om minnesold met lancie en zwaard, en zoo 't gevalt, ten spijt der spiegelknechten, op leven en dood. »

« Ik neem de uitnoodiging aan, » sprak FLORIS fier, en zijne vrouw werd bleek.

« De bloem der Germaansche, der Fransche, der Bourgondische, Luyksche en Vlaamsche ridders, zal er verschijnen, en hardnekkig kampen om den prijs der eer, » ging de vreemde ridder voort.

« De Leeuw van Holland week nooit voor iemand in 't kampspel terug, » sprak FLORIS met geestdrift; « hij zal er

zijn, prijkende op mijn schild, en zegevierende door mijn zwaard. »

« Des te beter, ridder zonder blaam of vrees! » dus vervolgde de vreemde ridder. « Eigentlijk om u heeft het tornooi plaats. CLERMONT is begeerig u te zien; zoo ook zijne jeugdige echtgenoote, die de eereprijzen zal uitreiken. »

« Is die vrouw schoon? » vroeg FLORIS lichtzinnig en vergetende, dat zijne gade zich in hun gezelschap bevond.

« Schoon als de moeder Gods op de schilderijen! » andwoordde de vreemde ridder met een valschen grijns. « Wie haar eenmaal ziet, is aan haar' zegekar geketend. Maar ofschoon haar echtgenoot veertig jaren ouder is dan zy, is zy kuisch als SUSANNA, en haar deugd wit als versch gevallen sneeuw. »

« En hoe is de naam dier tooveres, dier tweede ARMIDA? » ging FLORIS voort te vragen.

Koeltjens andwoordde de ridder, spelende met het gevest van zijn dolk.

« CELESTINE DE BEAUREVOIR! »

By het hooren van dien naam, bepurperde een hoog rood de wangen van FLORIS; hevig klopte zijn hart, en byaldien hy de eikenhouten tafel niet met zijne beide handen gegrepen had, dan ware hy wellicht van zijne stoel ter aarde gezonken. Hy vermande zich echter, brak het gesprek langzamerhand af, beval het vespermaal op te dragen, kredenste den beker ter eere van zijnen gast, en deed hem naar zijn rustvertrek geleiden; terwijl EGMOND reeds voor den maaltijd, gebruik makende van het opgeklaarde weder, zich

naar de hofstede begeven had, waar hy den zomer doorbracht.

De vreemde ridder verzocht den edelknaap, hem vroeg te doen wekken, en last te geven, om zijn paard met zonnenondergang te laten zadelen. De edelknaap voldeed aan zijn' wensch; dan toen men des morgens ten vier uren kwam, en na herhaald kloppen de deur zijner kamer opende, was hy verdwenen, even als zijn paard, hetwelk zich niet meer op de stal bevond, niettegenstaande de poort er van nog behoorlijk gegrendeld was. Het ros, dat aan zijne zijde gestaan had, was geheel bezweet, had de lantierplanken stuk geslagen, en was in geen veertien dagen te berijden.

Ondanks het raadselachtige van des vreemden ridders verdwijnen, dacht FLORIS aan niets anders, dan aan de toebereidselen tot het tornooi, en ofschoon zijne trouwe tederhartige gade, door angstige voorgevoelens en schrikverwekkende droomen verontrust, hem bezwoer van zijn voornemen af te zien, zoo was zijne verbeelding te zeer opgewonden door de gedachte aan den roem, die hem verbeidde en de zaligheid, van de Gravin VAN CLERMONT te ontmoeten, om haar gehoor te verleenen. Hy sloeg zoowel hare tranen, als de liefkozingen van zijnen erfzoon in den wind, en toen zes dagen later de opkomende zon de toppen der duinen vergulde, verliet hy, verzeld van EGMOND en andere Hollandsche edelen, zijn jachtburcht, den weg naar Frankrijk inslaande.

Weemoedig en met oogen, die in tranen zwommen, tuurde zy hem van den slottoren na, tot dat hy geheel uit

haar gezicht verdwenen was; en toen haar zevenjarige eerstgeboorne haar met kinderlijken eenvoud afvroeg: « Moeder, wanneer komt vader weder? » andwoordde zy snikkend: « NOOIT! »

II.

Acht dagen na het vertrek van Graaf FLORIS, in den vroegen morgen, zat de jeugdige CELESTINE VAN CLERMONT op het slot van Corbië, in haar slaapsalet, omringd van hare staatsjuffers. Zy was dien dag goddelijk schoon. Een wit satijn, met goud geborduurd kleed wedijverde met het lelyblank van haar zacht gewelfden boezem, die, ter helft door een fijn kantwerk bedekt, zich zachtkens bewoog, gelijk eene roos, die door den wind gestreeld wordt. Heldere paarlen prijkten aan haren hals, en waren door hare lokken gesnoerd, terwijl diamanten in hare ooren vonkelden, die, hoe schitterend ook van glans, door den gloed harer oogen beschaamd werden. Vóór haar lag op het bont damasten tafelkleed een klein getijdeboek, en uit twee vazen van bontkleurig aardewerk waassemden haar de geuren van verschgeplukte rozen en jasmijnen toe. In de sneeuwwitte vingers harer poezele rechterhand hield zy een kleinen spiegel, terwijl haar linkerhand eene moschroos ontbladerde, en de blaadtjens nu en dan aan hare lippen bracht met die betooverende gebaarde, de schoone vrouwen by uitsluiting eigen,

wanneer zy, in gedachten verzonken, zich met het voorwerp harer liefde bezig houden. Eindelijk scheen haar dit spel te verdrieten; zy sloeg de wimpers harer schoone oogen neder, en lag het getijdeboek op haren schoot.

« En de Graaf van Holland zal dus waarlijk op het tornooi verschijnen? » vroeg haar ALINE DE CHOISEUL, hare vertrouwde en vriendin, begeerig een stilzwijgen af te breken, dat haar zoo lang reeds verdroot.

« Ja, » luidde CELESTINES andwoord. « Mijn gemaal, de Graaf VAN CLERMONT heeft het my ten minsten verzekerd. »

« En de ridder BERTRAM is nog niet van zijne zending terug? » vroeg de staatjuffer weder.

« Mijn gemaal heeft schrijven van hem ontfangen, waarin hy de toestemming van den Graaf meldt. BERTRAM is naar Polen vertrokken, om met de Joanniter ridders tegen de Ichteophagen te strijden, » sprak CELESTINE.

« Nu aan hem verliezen wy niets! » schertste NINON DE PALAISEAU, eene schalksche achttienjarige brunet. « Hy is een regte grombaard, en sedert hy in den slag by Stade zijn' zoon, die een engel van een' jongen was, verloren heeft, is hy zoo grijs geworden als een duif, en heeft hy een voorkomen gekregen, uitmuntend geschikt, om de rol van den Wintervorst in een mysterie te vervullen. Brr! ik word koud als ik aan hem denk, en ik zeg met JEHAN, onzen vrolijken hofnar:

Zoo lang ik blaak van zomersch vuur,
Zijn jonge lieden mijn portuur! »

« Zwijg snapster, » sprak CELESTINE en zuchtte diep. Het schalksche meisjen herinnerde haar in hare liefdedroomen ter kwader uur, dat zy een' gade bezat, die veertig zomers meerder telde dan zy. « Zwijg, snapster en verlaat my; wanneer ik op aartigheden gesteld ben, zal ik den hofnar doen roepen. »

NINON ging. Op een wenk der Gravin volgden haar de overige juffers, ALINE uitgezonderd.

Toen zy het salet verlaten hadden, rees CELESTINE schielijk van haren zetel op, greep ALINE by hare beide handen, en vroeg haar met kinderlijken eenvoud: « ALINE, by uwe zaligheid, zeg my de waarheid, ben ik van daag schoon, of niet? »

« Gy zijt van daag zoo schoon als HELOÏSE, toen ABELARD op haar verliefde! » sprak een piepende en kuchende stem. Het was die van haren gemaal, die ongemerkt binnengetreden was. Onwillekeurig beet zy zich op de lippen, toen zy uit hare droomen gewekt, den man aanschouwde, dien zy uit ouderlijken dwang de hand had gereikt. Neen, die dorre gestalte, met dat taangeel gelaat, die kleine grauwe oogen, die dunne grijze lokken, en die voorovergebogene, bevende houding stak te zeer af, met het ideaal, waarmede hare ziel zich bezig hield. Zy had dien man gedwee gevolgd naar het echt-altaar; zy had zijne omhelzingen geduld; maar thands haar in hare mijmeringen te storen, de bloemen harer fantazy te vergiftigen, dat was te veel! en zy sprak op bitschen toon:

« Graaf! ik ben bezig om my te tooien voor het steekspel,

op eene wijze, uwer waardig. Dit vermeende ik, dat my recht gaf, om u niet anders dan aangediend, en in ridderdosch by my te zien verschijnen.»

«Recht?» krijschte haar gemaal tandenknarsend. «Daarop hebt gy geen aanspraak meer. BERTRAM....»

«BERTRAM is een zoon der duisternis!» andwoordde CELESTINE fier. «Indien hy hier ware....»

«Dan zou hy u beschuldigen....»

«Waarvan?» vroeg zijne vrouw bedaard.

De ijverzuchtige grijzaart verschrikte; stotterend trachtte hy zijn gramschap lucht te geven, toen op het slotplein de trompet gestoken werd, en paardenhoeven zich kletterend deden hooren.

Een stoet ridders stapte ter burchtpoort in: op hun vendel prijkte een *Leeuw*.

CELESTINE begaf zich naar een der Gothische vensters, door haren gemaal gevolgd, die het onrechtvaardige zijner handelwijze eenigzins gevoelde, en zich schaamde, zich te hebben blootgegeven in het byzijn van ALINE, die, aan een ander raam geplaatst, aldus hare gewaarwordingen bot vierde:

«Hoe fier, hoe edel berijden die ridders hunne rossen; maar by de Heiligen, welk een schoon man is hy, die gezeten is op dien leeuwkleurigen hengst? Hoe forsch gespierd van leden! hoe vriendelijk van blik! 't is als of het paard trotsch is om hem te dragen! By zulk een is het tornooien een beuzeling, en kamp op leven en dood een kinderspel. Daarom draagt hy ook een schild, waarop een Leeuw is af-

gebeeld; want de Leeuw is de Koning der dieren, even als hy de Prins der ridders.

« Mijn medeminnaar! » mompelde de Graaf VAN CLERMONT.

« Hy is 't! » zuchtte CELESTINE.

Maar op het slotplein riep de wapenheraut: « welkom, Leeuw van Holland; welkom bloem der ridderen, Hollands Graaf! »

III.

Eenige uren later verkondigde het steken der trompet en het gebom der keteltrommen den aanvang van het steekspel. Een ruim stuk gronds, op eenigen afstand van den burcht van Corbië, was ten dien einde met houten schuttingen omgeven, waarachter stellaadjens waren opgericht, voorzien met zittingen voor den saamgevloeiden adel. Aan het einde van het renperk, recht tegen over den slagboom, geschikt om de ten tornooi toegelaten ridders doortocht te verleenen, was een balkon geplaatst, fraai beschilderd, en prijkende met een karmozijnkleurd verhemelte, met gouden franjes. Aan de bronze pilaren, die het verhemelte droegen, hingen de wapenschilden van Clermont tusschen die van Frankrijk en Bourgonje, welker leenheer hy was. Twee rijen prachtige zetels, met purperen kussens voorzien, waren daar geplaatst ten dienste der schoonste edelvrouwen, die prachtig en smaakvol gekleed, met hare

satijnen of fluweelen tabberden, kostbare hals- en oorkleinoodiën, en wuivende struis- en paradijsvogelvederen, het beeld van eenen bloemhof voorstelden, zich, met daauwdroppelen verzilverd, verheugende in de zomerstralen van het rijzende zonnegoud. Maar even als de moschroos van Provence alle andere bloemen in schoonheid overtreft, en daarom te recht den naam van bloemenkoningin draagt, zoo overtrof de Koningin van het feest, CELESTINE DE CLERMONT alle andere vrouwen in bevalligheid en bekoorlijkheden. Zy was de angstvallige, smachtende schoone van dezen uchtend niet meer: zy was de gelukkige vrouw, die hem gezien had, dien alle andere vrouwen haar zouden benijden, wanneer hy haar tot de dame zijner gedachten verkoor. Zy had hem gezien, den krachtvollen man, met het open voorhoofd, met de lange kastanjebruine lokken, met den vuurblik in het oog. Zy wist- want het beminnend hart bezit de gaven der prophecy-, zy wist dat hy om haar, om haar alléén gekomen was, en dat hy als overwinnaar den prijs der eere uit hare handen zoude ontfangen. Daarom blikte zy zoo trotsch om zich henen, op die rijkgetooide vrouwen, die prachtig gekleedde edellieden, die blinkende blazoenen, dat woelende volk, die briesschende genetten, en slechts ééne gedachte deed haren boezem golven, en hare wangen blozen: deze gedachte: *alles om my en door my voor hem!*

Nadat de kampheeren onderzoek hadden gedaan naar de bevoegdheid der saamgevloeide ridders, werden hunne namen door de wapenherauten uitgeroepen, en streed men eerlijk en ridderlijk met lancie en zwaard. Op een leeuw-

kleurigen Arabischen hengst gezeten, en met een tijgervellen schabrak, kampte FLORIS met de bloem van Europaas ridderschap. Een spiegelblanke helm, met sneeuwitte vederen, bedekte zijn hoofd; aan zijn' linkerarm hing een ovaal schild van gepolijst koper, met zilveren randen, in welks midden een moedige leeuw stond afgebeeld. Zijne wapenrusting was licht, en uit die soort van metaalbladen saamgesteld, waarmede men destijds somwijlen gewoon was, ook de strijdgenetten te harnassen. Een maliënkolder van zilveren mazen, beschuttede alleen voor doodelijke wonden de mannelijke borst, waarin het edelste ridderhart klopte. Deze lichte wapenrusting, gepaard aan de buitengewone behendigheid en reuzenkrachten van den Hollandschen Graaf, was ongetwijfeld eene der hoofdoorzaken, waarom hy in dezen strijd met de zwaarder geharnaste Fransche, Bourgondische en Vlaamsche ridders overwinnaar bleef. Reeds had hy uit de handen der gravinne VAN CLERMONT een kostbaren sluier en een schitterende diamant, als kampprijzen ontfangen; reeds had hy, overeenkomstig met het tornooi-ritual dier tijden, de hemelsche zaligheid gesmaakt, om op hare lippen een kus te mogen drukken, en stonden de muzykanten gereed, om den lof des overwinnaars te verheerlijken, toen de trompet aan het eind van het renperk gestoken werd, en een der wapenherauten eenen ridder aankondigde, die nog eene lans met den Hollandschen Graaf wilde breken. FLORIS nam den kamp aan, en een ridder stapte stil en statig het tornooiveld in. Hy was gezeten op een zwart paard, met meer dan gewoon lange zware manen. Hy zelf was geheel in 't zwart

gepantserd, en op zijn zwart schild stond een cirkel afgebeeld, zijnde eene slang, gelijk aan die, waarmede men het *symbolum* der eeuwigheid voorstelt. In het midden van dien cirkel stond een doodshoofd, gelijk aan dat, hetwelk den helmkam des zwarten ridders een vreesselijk voorkomen gaf.

Toen hy den slagboom was ingereden, reikte hy den wapenheraut een perkament over, en deze las met luider stemme:

« De Gravin VAN CLERMONT is eene boeleerster; kamp op dood en leven, met die 't my betwist! Wie werpt my de handschoe toe? »

« Ik! » donderde het uit den mond van FLORIS en zijn handschoe lag voor de voeten des zwarten ridders.

De aanval werd geblazen. Vreesselijk was de schok der strijders, toen beider lansen zich kruisten; die van den zwarten ridder boog die van FLORIS ter zijde, en zoude met de scherpe punt voorzeker, door de maliekolder heen, zijn hart geraakt hebben, byaldien hy niet met de snelheid des bliksems zich met zijn schild bedekt had, zijn willig strijdgenet tevens door eene zachte drukking der knieën onbeweeglijk doende stilstaan. De lans schamperde nu op den beukelaar af, en sprong den zwarten ridder versplinterd uit de vuisten, terwijl FLORIS, zijn paard de sporen gevende, zijne lans zoo behendig velde, dat zijne wederparty als een veder uit den zadel gelicht werd. «Stijg af! en beproef uw zwaard, vrouwenkoning! » brulde de zwarte ridder en trok zijn reuzigen kling. « Neem u in acht, zandridder! » sprak FLORIS tergend, sprong in het renperk en ontblootte den kruishou-

wer. Zwaardslag volgde nu op zwaardslag, vonken spatteden uit het staal. Eene lichte wonde deed het bloed van FLORIS vlieten; hy zag dat CELESTINE verbleekte: dit maakte hem onoverwinnelijk. Een bliksemstraal van zijn zwaard ontwapende den zwarten ridder, wierp hem ter aarde, en deed zijn helm in twee gespleten, in 't voetzand rollen. Een man met woeste oogen en een kleine grijze kinbaard grijnsde hem aan. « Dood my! » dus krijschte hy met den toon der wanhoop: « *eques non sitit sanguinem*, » sprak FLORIS. « Zoo dacht gy niet toen gy mijnen zoon by Stade vermoordet. FLORIS verschrikte; maar een blik van CELESTINE maakte hem overmoedig. « Die mensch is krankzinnig, » dus sprak hy tot de wapenherauten. « Hy heeft gestreden als een held; maar wawelt als een kind. Voer hem van hier! » Hy werd gehoorzaamd en de zwarte ridder het strijdperk uitgewezen.

Op perikel van dood had FLORIS de eer van CELESTINE gehandhaafd. Alles stemde in zijn lof. Doodsbleek naderde hy het balkon; want vermoeidheid en bloedverlies hadden zijne krachten uitgeput. Met engelachtige lieftalligheid sprak CELESTINE hem aan: « Ridder zonder blaam of zonder vrees, aanvaard van my dezen sluier ter verbinding uwer wonde, » en om heur middel prijkte geen kostbaar geborduurde gordel meer; « doch waarmede zal ik u bekroonen, uwer waardig, gy die in het renperk als verwinnaar, by my als kleenoodienroover verschenen zijt. Doch ik herrinner my iets; ALINE! » op deze woorden naderde haar de staatsjuffer, die wy reeds kennen. « ALINE, geef my eene schaar. » Het meisje deed het, en de Gravin sneed zich een van heur hairlokken

af. « Dit zij u niet ter belooning, maar tot aandenken geschonken ; » dus sprak zy, « want hetgeen gy deed, is verheven boven iedere lofspraak.

FLORIS was de gelukkigste der stervelingen.

IV.

Gelijk thands de meeste letterkundige vereenigingen door een' vriendschappelijken maaltijd besloten worden, zoo werden destijds de tornooispelen door een festijn gevolgd, waar de keurigste spijzen voorgedischt, en de fijnste wijnen geschonken werden. De ridders, die aan het kampspel hadden deelgenomen, werden door de edelvrouwen van hunne wapens ontdaan, en in prachtige kleederen gedoscht. De muziekanten, die in het strijdperk door oorlogstoonen moed en dorst naar glorie hadden gekweekt, stemden nu door zoete melodyen tot weelde en tafelgenot. De minnezangers, die eerst wapenliederen déden hooren, namen nu luit en theorhe ter hand en bezongen het heil der liefde, terwijl de hofnarren elkander met kwinkslagen en geestigheden bekampten, en dikwerf hem lachend ter aarde deden tuimelen, wien in het tornooiveld geen lans uit den zadel konde lichten. Zulk een feestmaal volgde er op het steekspel van Corbië. Een verbonden arm in den geliefden sluier dragende, zat Graaf FLORIS in een prachtig gewaad naast de koningin zijner gedachten, aan wier andere zijde de Graaf VAN CLERMONT geplaatst was.

Zoo bevond zy zich tusschen Hel en Hemel, en smaakte beurtelings eindeloos wee of zaligheid. Toen het nagerecht was opgedragen, en het herhaald ledigen der hompen luide vreugde aan den disch deed heerschen, trad er een edelknaap binnen, en fluisterde den Graaf VAN CLERMONT iets in het oor: « Wat wilt gy? » sprak de zwakke, door den wijn eenigzins verstompte grijzaart. « De zwarte ridder wil u spreken, » andwoordde de knaap op vrij luiden toon: « Ik kom spoedig, » gaf hem CLERMONT nu ten bescheid, en weinige oogenblikken daarna verliet hy onder eenig voorwendsel de tafel der feestgenooten. Thands kon FLORIS in veiligheid zijne woorden tot CELESTINE richten; thands kon zy hem vrijer andwoorden. Wat zy samen bespraken in de fluistertaal der liefde, zal ik niet beschrijven: genoeg, dat by het scheiden van den disch de vingertoppen van FLORIS rechterhand die van CELESTINE hartstochtelijk drukten, dat zy elkander met vlammende blikken in de oogen zagen, en hun afscheidswoord was: tot middernacht, in 't rozenprieel!

Het was een verrukkelijke zomernacht. Tallooze starren wemelden aan het uitspansel, dat, ondanks de donkere maan, nogthands te helder was, om de voorwerpen in den bloemhof des kasteels niet eenigzins te doen onderscheiden. De zoele nachtwind lokte duizend zoete geuren uit de bloeiende planten en heesters, en scheen de nachtegaal te bezielen tot oorbetooverende toonen. Terwijl de ridders en edelen, opgewonden door tafelkout en schuimenden wijn, zich al meer en meer aan luidruchtige vreugde overgaven, had FLORIS ongemerkt den disch verlaten en het rozenprieel ge-

zocht. Daar zat hy op een bank van zoden, blakende van hartstocht en verbodene drift; maar de stilte, die hem omgaf, stemde zijne ziel spoedig tot ernst, en deed zijn bloed minder snel door zijne aderen vlieten. Te midden van het herdenken zijner zegepralen in het tornooi van den morgen, en de herinneringen aan de woorden der liefde, uit CELESTINES mond gehoord, verscheen hem de beeldtenis zijner wettige vrouw en die van zijn' éénigen zoon. Hy zag haar met doodsbleeke wangen, met roodgeweende oogen, haren telg op de knieën, omgeven van hare staatjuffêren; hy hoorde haar weenend klagen: « heb ik dat aan hem verdiend? heb ik hem niet op de handen gedragen? waren de blikken zijner oogen voor my geene bevelen? was de grond waarop hy liep, my niet te koud, en heb ik niet met engelengeduld zijne luimen verdragen? En nu vergeet hy my en zijn plicht. Nu ontsluipt hy als een dief den kring der edelen, om zich te werpen in de armen eener vrouw, die eenen ander behoort. Het is waar, die vrouw heeft eenen echtgenoot harer onwaardig; zy is jong en schoon; hy oud en afzichtelijk; zy vuur, hy ijs; zy hemel, hy hel. Maar is de mensch niet op aarde om te strijden, en is het geen grootere glorie, om zijne driften te overwinnen, dan honderd ridders uit den zadel te lichten? En mag hy, die de gade van een ander wil onteeren, aanspraak maken op den titel van ridder zonder blaam? » « Neen, dierbare MACHTELD, » sprak FLORIS half fluisterend. en met eene gebrokene stem; « ofschoon ik CELESTINE aanbid; schoon haar te bezitten voor my het paradijs zoude zijn, gy hebt aanspraak op mijne trouw, even als mijn volk op mijne

deugd. Het leen van Holland zij geen' boeleerder verheergewaad! Ik wil CELESTINE niet afwachten in dit oord der verleiding, waar alles wellust ademt. Nog is het geen middernacht. Ik begeef my van hier: een beschreven perkament zal haar mijn besluit melden; mijn besluit, groote God! schenk er my krachten toe. Ik zal mijn ros doen zadelen en den afgrond vlieden, aan welks rand my zoo veel bloemen betooverend toewaassemen. Eene bede slechts, ô onbevlekte Moedermaagd, ééne enkele bede! wisch mijne beeldtenis niet uit CELESTINES hart: doof de vlam der liefde niet uit in haren boezem; want schoon ik haar verlaat, schoon ik haar te leur stel, schoon ik afstand doe van al de zaligheden, die zy my doet smaken, zou ik het denkbeeld niet kunnen verdragen, dat ik had opgehouden de afgod te zijn harer ziel! Dus sprekende biggelden er groote tranen langs zijne wangen, en sloeg hy eenen blik naar boven, zoo hartbrekend, als wilde hy het der starren doen verstaan welk een offer hy bracht aan zijnen plicht. Dan eindelijk vermande hy zich, wischte zijne oogen af, en wilde zich naar het prieel begeven, toen er eene vrouw voor hem stond, met hare kleederen in wanorde, de lange vlechten losgesnoerd langs de blanke schouders fladderende, en den vollen boezem hijgende van naamloozen angst: die vrouw was CELESTINE! «Red u, mijn uitverkoren,» dus sprak zy, «red u: gy wordt door het verraad beloerd. Moordenaars zijn op uw leven uit. Zy hebben my mishandeld, omdat ik u wilde waarschuwen; dan de liefde schonk my reuzenkrachten: ik ben hen ontkomen, vlucht!» - Onwillekeurig sloeg FLORIS de hand aan de

linkerheup; maar ô spijt! hy was ongewapend. « Vluchten,» vroeg hy, « waarheen?» – « Naar den beleedigden echtgenoot! » krijschte de Graaf VAN CLERMONT hem tegen, en een zwaard drong hem in de borst; maar de wond was niet doodelijk, want de hand des sluikmoordenaars beefde by het volbrengen van de gruweldaad. – « Uitvaagsel der ridderschap, » riep FLORIS toornig, « ik zal u aan de heilige veem verklagen, uw slot doen slechten, uw wapenschild verbrijzelen, en zout op uwe akkers doen strooien. » Dus sprekende had hy den grijzaart het zwaard ontwrongen en zich met den rug tegen een' tulpenboom geplaatst. – « By de slang in de woestijn! de stoelvoogd zal uw klacht niet hooren, » dus schaterde het hem van ter zijde in de ooren, en de zwarte ridder viel hem met acht lansknechten aan. Ondanks zijne wonden en zijn bloedverlies verdedigde FLORIS zich met leeuwendapperheid. Gillend klonk de noodkreet van CELESTINE, « MOORD! » door de bloemwarand. Die kreet werd in de feestzaal gehoord. Met uitgetogen kruiszwaarden snelden de Graven VAN GELDER, VAN EGMOND en VAN KLEEF de trappen af en den slothof in; waar thands eene doodsche stilte het angstgeschrei en het staalgekletter had vervangen. Niet verre van een rozenpriëel lichtte hen de glans van een' omvergeworpen fakkel voor; zy naderden: groote God, welk een schouwspel! eene vrouw in diepe onmacht ter aarde gezonken, en naast haar een bloedend lijk, in beide handen een hairlok houdende, die aan de bleeke lippen, in doodskramp was vastgedrukt.

Een jaar later werd ér op de plaats, waar de gruwelijke

moord was gepleegd, eene bidkapel ingewijd. Een eerwaardige Priester deed er onder orgeltoon en psalmgezang eene zielmis voor eenen edelen Graaf, die het slachtoffer was geworden van sluikmoordenaars. Na het volbrengen der plechtigheid, kondigde hy den geloovigen aan, dat deze zielmis voortaan dagelijks zoude herhaald worden, volgens de uiterste wille van eenen grooten zondaar, die op zijn sterfbedde, na afgelegde biecht en boete, de genade der bekeering was deelachtig geworden. Niet ver van het hoog altaar lag eene vrouw geknield, in diepen rouw, aandachtig biddende: die vrouw was CELESTINE: hare zwarte kleeding was een weduwengewaad; want de straf had de misdaad achtervolgd, en weinige oogenblikken na FLORIS dood, den Graaf DE CLERMONT door het wrekend staal van den Grave VAN KLEEF doen sneuvelen.

Van den zwarten ridder vernam men nimmer iets meer.

In Rijnsburg werden de stoffelijke overblijfselen van FLORIS ter aarde besteld. In de nabijheid van zijn graf voedde MACHTELD VAN BRABAND haren erfzoon WILLEM op, tot dien held, die als Roomsch Koning in onze geschiedenis bekend is, en wiens jammervolle dood, na een korte, doch glansrijke loopbaan, den dichter zoo dikwerf stof voor zijne tafereelen heeft opgeleverd.

Drawn by H. Warren.

Engraved by W. R. Smith.

HET NILOA-FEEST *).

Egyptisch Lied.

Zijt welkom, blijde jubeldag,
Zijt welkom aan de transen!
Het kroost der DELTA zingt u lof,
En buigt zich dankbaar in het stof,
En vlegt u bloemenkransen!
't Is enkel weelde wat gij dauwt!
Verrukking flonkert in uw goud,
En zegen in uw glansen!

U, blonde Nijl, alvoedend God,
Nooit waardig aangebeden!
U, jonge stroomreus, die ons veld
Met teedren glimlach oversnelt,
En dartelende schreden!
Die heel dit land; van vreugd verrukt,
Aan 't minnend vaderharte drukt,
U geldt ons feest van heden!

*) Zie de toelichtingen op bladz. 102.

Ja, even als, nabij uw bron,
Bij 't smeltend tortelkozen,
Een blaauwgewiekte Nimfenschaar.
Met fonklend oog en goudgeel haar,
Zoo schoon als 't morgenblozen,
Rondom uw schommlend wiegje hupt,
Dat zij met balsems overdrupt,
En overstrooit met rozen:

Zóó dansen wij rondom uw koets,
In trippelende reijen,
Gelijk een blijde bijendrom,
Bij 't zoet muziek van rinkelbom
En schelle veldschalmeijen:
Zóó zingen we u ons lied ter eer,
En werpen jong gebloemte nêer,
En groene loovermeijen.

Ja, lugtig klieven wij den rug
Van uwe azuren baren,
En geven haar ten hoogtijdskleed
Een emerauden feesttapeet
Van frissche lotusblâren,
Waarop 't gevogelt zich vergaart,
En wel te moe zijn zangen paart
Aan 't murmlen onzer snaren!

Komt, thans naar 't toevend Heiligdom!
De wierookwalmen rooken:
Het uur is daar – het zonnelicht
Trok reeds zijn troongordijnen digt,
En heeft het oog geloken;
Reeds stampt het gitzwart stierenpaar,
En 't geurenspreidend Hoogaltaar
Is vlammend aangestoken.

Maar eerst nog eens den jubeltoon
Driedubbel wêer doen schallen!
Komt, Priesters, met uw blank gewaad!
Komt, Mannen, met uw blijd gelaat!
ô Komt, en juicht, gij allen!
Dan zie – daar rijst de Maan omhoog:
Het is een blik van 's Nijlgods oog,
Een lach van welgevallen!

1839.

P.

TOELICHTINGEN.

Jaarlijks, wanneer de overstrooming van den NIJL plaats greep, werd te zijner eere een feest gevierd, NILOA geheeten.

1 Coupl. «*De* DELTA.» Bij KAIRO verdeelt de NIJL zich in twee hoofdarmen, waarmede hij het buitengewoon vrugtbare DELTA (BENEDEN-EGYPTE) omsluit, terwijl hij zich daarna in vele uitwateringen in de Middellandsche zee uitstort.

2 Coupl. «*'t Minnend Vaderharte.*» Wegens de ontelbare, hoogstbelangrijke voordeelen, welke de NIJL aanbrengt, wordt hij in de Egyptische mythologie als de Vader en Onderhouder des lands voorgesteld.

3 Coupl. Volgens de Sage omzweeft immer eene schaar van schitterende Nimfen de tot nog toe verborgen wel van den NIJL.

5 en 6 Coupl. Op het Niloa-feest was men gewoon, den NIJL zwarte stieren te offeren, lotusbloemen op zijne golven te strooijen, togtjes op zijne wateren te maken, enz.

Een merkwaardig, goed geconserveerd, reusachtig standbeeld van den Nijlgod bevindt zich thans in Parijs.

WAAR TOEFT GY, POËZY?

HYMNE.

DOOR J. J. L. TEN KATE.

Blanke SCHIRIJAH *), Gewijde des Heeren!
Seraph, die, als Ge, op welluidenden wiek,
Afdaalt uit gindsche ons omsluierde spheeren,
Alles gebed maakt, en licht, en muziek;
Die hier beneden, by ruischende druppelen,
Balsem doet reegnen en daauw van genot,
Aadren, en harten, en zielen doet huppelen,
Vlammen, en juichen, en stijgen tot God!
Engel des Lieds! op Wiens stem in den hoogen
Vuurzaal en wolkgewelf trilt waar Gy staat,
't Starrenheir opspringt in hemelsche maat,
't Luisterend choor, tot verrukkens bewogen,
Nêerstort en zwijgt met omvleugeld gelaat;

*) GEEST *des* LIEDS.

Om, van den stralenden jaspisvloer rijzend,
Eensklaps met jeugdige krachten omgord,
Siddrend van liefde en van dank overstort,
De Eeuwige Drie telkens vuriger prijzend,
Zich te verliezen in stroomen van heil,
Diepten van vreugd en vervoerende blijheid,
Zeker en duurzaam als Hunne nabyheid,
En gelijk de eeuwigheid zelf zonder peil!
Gy, die 't heelal, in harmonische klanken,
Knielen en bidden doet, zingen en danken,
En, zelf één hymne, die eindeloos klinkt,
Duizend hallelujahs, zangen, en psalmen,
Geuren, en zuchten, ten hemel doet walmen,
Tot waar 't gordijn van het Heiligste blinkt!

Zeg my – want U in Uw schoonheid te ontmoeten,
Is de begeerte die toomloos me ontgloeit –
Zeg my! wáár toeft Gy, wanneer Gy Uw voeten
Tot de betreding van 't stof hebt geschoeid?
Wáár drijft Uw vonklend gewaad op de winden,
Wáár golft de lok van Uw schitterend hair?
Wáár klapt Uw vleugel? wáár murmelt Uw snaar?
Wáár is het oord, waar mijn ziel U kan vinden?

Is 't in 't gewoel, waar de onstuimige dans,
(Wilde Sylphide!) de zinnen betoovert,

Polsen doet trillen en harten verovert,
Ruischend van tonen, en blinkend van glans?
Waar, by 't gegeur van welriekende dampen,
't Vrolijk gewemel van 't schitterend salet,
't Blinkend gestraal van albasteren lampen,
De ijdele Jonkheid zich schaart aan 't Banket,
Waar, by den klank der gevulde bokalen,
Weelde en genot aller oogen doen stralen,
Boezems doen hijgen, en branden van lust,
Tot dat de dag hen verrascht door de boogen,
Lippen aan lippen, met sluimerzieke oogen,
Moê gefestijnd en in zwijmling gekust? ....

Of - zweeft Gy 't liefst op de stormende vleugelen
Waar de banier en het krijgsvendel wuift?
't Hooggepluimd strijdros, met vliegende teugelen,
Steigert, en stampvoet, en rookwalmen snuift,
Waar, by 't gebrom van de rommlende trommen,
't Helle geschetter van tromp en trompet,
't Klettren van 't zwaard, en 't geklir van 't helmet,
't Oorlogsveld hijgt door de worstlende drommen,
Die, als het nijldier verplettrend van voet,
Dicht als een sprinkhaanwolk, sterk als de golven,
Wild als een kudde verhongerde wolven,
Woelen, en plassen, en baden in bloed;
Waar men de scepters der vorsten vergruizelt,
Kroonen verschopt en te splinteren slaat,

Keizer en Czaar van zijn zegekar zuizelt,
En alles davert, en dondert, en duizelt,
Kentelt, en kampt, en verwint, of vergaat!....?

Neen! niet waar de Onschuld verstrikt en bedwelmd wordt
Door de Sireen des verleidenden bals!
Niet by 't gedreun van d' ontuchtigen wals,
Niet waar de kruin des gezalfden onthelmd wordt!
Niet waar verdelging en koningsmoord bruischt!
Niet waar het kouter voor 't zwaard wordt versmeten!
Niet waar men menschheid en God durft vergeten!
Niet waar men Christus ten tweedemaal kruist!....
Neen, driemaal neen! – En rampzalig de Zanger
Die U dáár zoekt! want zijn hart is melaatsch,
En ging het immer van liederen zwanger,
Lastringen waren 't, hosannaas des Kwaads!
Neen, driemaal neen! – Waar de Duivelen wemelen
Daar richt geen Engel der Reinheid Zijn schreên:
Eer smelt zich water en vuurgloed in een!
Tusschen de Hel en de heilige Hemelen,
Is geen verbond, door heel de Eeuwigheid heen!
Neen! maar in 't blinkend gewelf van den Tempel,
Waar de gebrookne van harte zich buigt,
Waar men verrukt in het stof zinkt en juicht,
Dáár houdt Gy wacht op den trillenden drempel!
Dáár, ô SCHIRIJAH! by 't smeltend choraal,
't Dreunen van 't orgel en 't murmlen der beden,

Dáár daalt Ge op wieken des lichts naar beneden,
En niet één zuchtjen, de boezems ontgleden,
Dat Gy niet opvangt in goudene schaal!
Dáár zweeft Gy rond op de geurige walmen,
Waar dan het altaar der vroomheid in vlot!
Dáár strooit Uw vinger geheiligde palmen!
Dáár stijgt Gy op met de lovende galmen,
Die Gy geleidt naar de voeten van God!

Maar ook vooral die van kleuren en stralen
Schittrende Tempel, door de Almacht gebouwd,
Waar zelfs geen Cherub de grens van aanschouwt,
Die het portaal is der Hemelsche zalen,
Dien geen verganklijke kleimuur omgeeft,
Maar die gebergten en rots tot altaren,
Eiken en ceders tot zuil en pylaren,
't Blaauwende luchtzwerk tot koepeldak heeft,
't Levend paleis, waar de almachtige Koning
Zichtbaar is in iedren glans die er blinkt,
Hoorbaar in iederen toon die er klinkt,
't Heiligdom Gods dat onze oogen omringt –
De eeuwige schoot der NATUUR, is Uw Woning!

Ja, op die ketens van duurzaam graniet,
Die in hun schakels een wareld omvatten,
Waar zich de sneeuwwolk half ledig op giet,

De aadlaar zijn vleuglen door 't zwerk voelt bespatten,
En er den dag in het aangezicht schiet;
Die zich de voeten met rozen omtuinen,
Rondom wier borst zich de donder vergâart,
Die, met hun tulband van ijs om de kruinen,
't Luchtgevaart' dragen als Titans der Aârd;
Die onverwrikbre kolommen gelijken,
Waar heel 't gewicht van den Hemel op steunt,
Pijlers, die, hoe ook de wervelwind dreunt,
Zelfs niet één streep van hun pedestal wijken! –
Ja, in die wouden, wie 't flonkeren heugt,
't Schemeren zelfs van den morgen der schepping,
Die, onverzwakt door verval of verlepping,
De eeuwen zien rollen, in eindlooze jeugd;
Door wier ontelbare, onmeetlijke takken,
Als zich 't gelaat van de hemelen fronst,
't Bliksemvuur ratelt en de onwêervlaag gonst,
Zonder één enkelen wortel te knakken;
Die, van een heilige siddring doorbeefd,
't Zuizen van winden, en vooglen, en blaâren,
Tot één harmonischen lofzang vergâaren,
Die luid en schoon naar het luchtgewelf streeft,
Reuzige Harpen, wier hupplende snaren
De adem des levenden Scheppers doorzweeft! –
Ja, aan de zoomen dier eindlooze wateren,
Die, van den trillenden windvlaag doorstormd,
Rustloos hun juichende zangen doen schateren,
Waar iedre golfslag een sylbe van vormt,

Die, met hun mantel van schuim overtogen,
Onder wier plooien hun aanschijn zich hult,
Zieners gelijken, die, nedergebogen
En van gewijde verrukking vervuld,
D'eeuwige ADONAÏ prijzen en loven,
Tot dat hun ziele zich opheft naar boven,
En zich de Heemlen ziet opengeschoven,
Midden in 't licht dat ZIJN troonstoel vergulдt!

Dáár, ô SCHRIJAH! dáár zweeft Ge op de winden!
Dáár wuift de lok van Uw vonklend haar!
Dáár klept Uw vleugel, dáár murmelt Uw snaar!
Dáár kan mijn hart in Uw schoonheid U vinden!
Dáár smelt Gy elke', ook den tedersten, klank,
Die aan den schoot dezer aard komt ontvloten,
Tot één gezang van melodische noten,
Enkel aanbidding, en blijheid, en dank!
Dáár spreidt Gy ze uit, die volzoete vervoering,
Die onbeschrijflijke, hemelsche ontroering,
By wier bezit men geen wareldstaf wenscht,
Die ieder vezeltjen aandoet en prikkelt,
Vlammend genot in elke ader ontwikkelt,
Ja, 't allernaaste aan de Zaligheid grenst!

My dat genot, my dat heil, my die blijheid!
Genius, Seraph en Star in mijn nacht!

My, ô SCHIRIJAH, Uw dierbre nabyheid,
Waar heel mijn ziel, heel mijn wezen naar smacht!
Ach, zonder U was het leven my sterven!
Iedere zucht een verscheurende klacht!
't Roosjen der Jeugd zonder kleuren en verven,
De uchtend der Lent zonder glansen en pracht!
Ach, zonder U zou mijn harte verdorren,
Als het gebloemt', dat de orkanen hoort snorren,
Maar te vergeefs op den daauwdroppel wacht!
Ach, zonder U zou mijn boezem bevriezen,
't Liefelijk beeld van de heemlen verliezen,
Dat hy zoo gaarne had weder gekaatst,
Zoo als de stroom, die geen golfjen mag rollen,
Als hem de winter tot marmer doet stollen,
Waar niet één dooiend zephyrtjen op blaast! –

Zie, waar Gy toeft, zal ook ik hier vertoeven!
Zie, waar Gy zwerft, wil ik zwerven met U!
Mocht my somwijlen de wareld bedroeven,
Zij soms mijn wandelpad distlig en ruw,
'k Weet, al maakt byna mijn wond my wanhopend,
Balsem drupt nêer van Uw wiek van azuur!
'k Weet, aan Uw voet ligt het Boek der Natuur,
'k Weet, in Uw hand ligt de Bijbel geöpend! –

Geef my die beiden! ontvouw my hun rol'!
Laat my hun heilige bladen doorlezen!
Dan zal my nimmer het laagre doen vreezen:
Dan blijft mijn ziel van het hoogere vol!
Dan zal ik nimmer U zoeken in zalen,
Waar slechts de Zonde heur myrthenloof strooit,
Noch op het veld, waar de krijgsbliksems stralen,
CAÏNS het zwaard op hun broeders doen dalen,
Bloeddorst en Plundring het vendel ontplooit!
Dan zal, al zij soms de zonne verscholen,
Nimmer mijn voet door de duisternis dolen,
Maar immer gaan op de wegen van God!
Tot Gy me in 't eind in Uw armen zult strengelen,
En op Uw vleugelen opvoert naar de Engelen,
Waar alles heil is, en zang, en genot! -

3 Augustus 1839.

Tot inlichting diene, dat dit dichtstuk geschreven is ter wederlegging van de volgende zes regels, uit een aan den dichter gerichten lierzang over de POËZY:

En zoo Zy ergens nog mag stralen, -
By 't wemelen der vreugdezalen,
Op 't wellustaâmend hooggety,
By 't fladderen der strijdbanieren,
En 't donderen der krijgsmortieren,
Vertoeft Zy nog - de Poezy!

LAURETTA *).

DOOR A. WINKLER PRINS.

Ginds heft zich NAPELS uit de baren,
Zich spieglend in d' azuren stroom,
En enkle scheepjens spelevaren
By 't maanlicht langs den groenen zoom,
Waar de avondwind in tuin en gaarde,
Langs 't geurig loof, dat nooit verdort,
Zoo zilverblank als sneeuw, ter aarde
De oranjebloesems nederstort.

*) Zie de plaat tegen over den titel.

't Is zoet, aan de Itaaljaansche kusten
Het dompig stadsgewoel te ontvliên,
't Bevallig landschap te zien rusten,
En 't in den slaap zoo schoon te zien; –
Maar zoeter, om het beeld der Vrouwen,
Lauretta met heur golvend hair,
Verzonken in gepeins, te aanschouwen,
Lauretta, naauwlijks zestien jaar! –

O 't zal de droom der liefde wezen,
Die naauw het kinderspel verving,
Die in haar blikken is te lezen,
Vol onschuld en betoovering.
Geen lange wakenstijd verduistert
Haar oog, zoo teêr, zoo hemelsch zacht....
O jongling, die haar harte kluistert,
Hoe schoon is 't lot, u toegedacht!

Helaas! geen boot, de golfjens klievend,
Die Napels fiersten jongling draagt,
Haar teêr aanbiddend, innig lievend,
Ontroert het hart der schoone maagd;
Schoon langs de grijze vensterbogen
Zijn breedgewimpeld vaartuig schiet,
Geen blik van haar begroet zijne oogen; –
Lauretta peinst!... Doch mint zy niet? –

Lauretta mint! – en heel haar leven,
Geheel haar aanzijn en bestaan,
Is liefde en onschuld, saamgeweven; –
Doch aardsche min lacht haar niet aan;
En als zy peinzend zit te turen,
Dan voelt ze zich om 't hart zoo wel...
En slaakt één wensch – de kloostermuren!
En éénen zucht – de stille cel!

't Is reine min, de min der Engelen,
Waar reeds haar lieve Moeder leeft,
Die bovenaardsche tonen mengelen,
Wier klank zoetruischend haar omzweeft.
Die liefde deed in vroeger dagen,
Als ze elders tooi en ciersel vond,
Haar reeds den zwarten sluier dragen,
Dien ze om de donkre lokken wond.

Thands zit ze peinzend neêr! – 't was heden
't Beslissend uur, zoo lang gezocht,
Dat zy heur vader heeft verbeden,
Dat zy dien sluier houden mocht;
En toen haar blik zijn hart bezielde,
En zegen smeekte op zulk een lot,
En ze aan zijn voeten nederknielde,
Toen sprak de grijsaart: « Ga met God! »

En in haar stil vertrek gezeten,
Luikt nu geen slaap hare oogen dicht;
Nu mag ze 't stof der aard vergeten! –
De maan bestraalt met vriendlijk licht
Het blad der heilge Litanyen,
Waaraan zy naauw meer aandacht leent,
Daar ze, in der nonnen donkre rijen,
Zich reeds by 't choor gebogen meent.

't Is zoet, ô Napels, aan uw stroomen,
In 't mollig gras der groene kust,
Een droom van aardsch geluk te droomen,
En zoet en zalig is die rust! –
Wordt ge ons ontrukt, ô schoone Bloesem,
Zoo lang het licht uws levens schijn',
Lauretta, moge in uwen boezem
De zaalge rust des Hemels zijn. –

OUDE EN NIEUWE TIJD.

DOOR B. T. LUBLINK WEDDIK.

« Whatever is, is right. »
POPE.

Toen was het goed! – men zat in 't geld tot over de ooren,
En lag er daaglijks nog wat bij;
Fortuna stond met haar gevulde hooren
Aan de ingang van de Beurs – toen waren er kantoren,
Waar 't heele jaar niets werd verloren;
Men wist geen weg met al die goudtresoren,
De handel was toen schriklijk vrij;
In goud gestikt fluweel, met brozen op de schoenen,
En breeden kwakershoed (waar zijn nu die fatsoenen?)
Ging Amstels burger langs de straat;
Hij was de steun voor land en staat:
Nu zat hij in den grooten raad,
Dan was hij schutter of soldaat;
Nu nam hij 't vuurroer dan de pen te baat,
Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat
Verzonk hij in zijn overvloed....
Toen was het goed!

Nu is het – kwaad? – O neen! men zegt 't kon beter,
En prijst den goeden ouden tijd;
Die goede tijd is weg – hoe menig burger eet er
Zijn daaglijksch tranenbrood, en kent des levens strijd!
Wat helpen kunde, trouw en vlijt?
Men concurreert nu wijd en zijd;
De kramer loopt in dorp en stad; de handel lijdt;
Men raakt de beste klanten kwijt;
De tweede hand is dood. – Maar de Oost? – die magt van schepen?
Die magt? – Om alles naar de Handelmaatschappij te slepen,
Die Behemoth, verslindend alles wat hij kan!
Waar blijft een eerlijk man?
Wat helpt zijn gaâren, plondren, zwoegen?
Hij moet zich zuchtend naar den tijdgeest voegen,
En zegt, terwijl de traan hem vaak in de oogen staat:
Nu is het kwaad!

Toen was het goed – er waren nog geleerde mannen:
Zij schrêven menig foliant;
Hun geest was altijd ingespannen,
Zij konden 't vreemd gespuis verbannen,
Uit Duitschland en uit Frankenland.
Europa kocht met geestdrift hunne werken,
Het waren toen de Musageten, ja, de reuzensterken;
Hun wetenschap had paal noch perken,
Zij zonken, schrijvend onder hunne zerken,
(Geleerdheids onvermoeide klerken)

Met lauwren overdekt ter neêr.
't Was al solide en Grieksch – of 't was Latijn en keurig;
In d' akademietuin stond alles schoon en geurig;
Geen plant stond daar (als thans) verlept of treurig,
Maar op klassieken grond was alles even kleurig;
Men plaste en baadde in nootenovervloed: .....
Toen was het goed!

En nu – is 't kwaad? – O neen! maar 't is toch iets veranderd:
Geleerdheid wordt wat lui van aard.
Germaan en Gal en Brit staan ieder met hun standerd,
Waarom zich 't lettervolkje schaart.
De vreemde vrucht valt half rijp op ons landje neêr;
Een ieder grijpt er naar – en ieder vraagt naar meer.
Wie denkt nog aan Virgil, Horatius, Homeer,
Aan Seneca's gestrenge zedeleer?
Neen! 't schittrend spranklend vuur in Frankrijk's muzenzonen,
Die onderaardsche helsche toovertonen,
Die Duivēls, en die schaamtelooze schoonen,
Daar moet genie en smaak te zamen wonen,
Dit is de kost voor ons, – dat zal de kosten loonen!
Vertalers! haast u wat; in dicht of ondicht, werkt!
De pers gaapt naar de vrucht, die hart en brein versterkt. –
Ach! als het zoo nog langer gaat,
Dan is het immers ook al kwaad!

Zoo luidt de klagt der eeuw – maar 't goede wordt vergeten,
Dat ieder tijdperk ruimschoots geeft;
Ook 't onze brengt zijn' vrucht, indien wij 't willen weten,
En door den boozen geest des wrevels niet bezeten,
Wat goed is kwaad, wat kwaad is loflijk, heeten;
Wel hem, die steeds tevreden leeft,
En naar het gouden midden streeft!
Verbeetren we eerst ons zelv', en dan zal 't beter zijn!
In oud en nieuw ligt waarheid en ook schijn,
De band die 't oud en nieuw te zamen weeft,
Zij deugd en menschenheil. – Dan heiligt en omzweeft
Een goede Geest ons half begrepen leven!
Wat nu en eertijds werd gegeven,
't Zij vreugde of leed, gebrek of overvloed,
't Is goed met kwaad, en kwaad met goed!

AAN CHRISTINE.

Ja, gy hebt recht: wy zijn oud geworden, te oud ten minste voor het zorgeloos kinderspel. Het is geene verbeelding, geene poëtische speling, wanneer wy de jeugd een tijd van licht en bloemen noemen; uwe laatste letteren hebben my in zoete herinnering van het verleden weggetooverd; de thands zoo zacht, soms ernstig, gestemde CHRISTINE stond als de ondeugende CHRIS voor my: ik zag haar met ons sneeuwpoppen maken in vaders tuin, kaartenhuizen bouwen, wier instorting niemand der bouwheeren bedroefde, in mijne verbeelding wierp ik haar den *volant* toe.... maar riep, ontwakende, uit, met KOTZEBUE in zijnen *kwaden luim:* «wij zijn ouder geworden!» Ouder geworden dan verscheidene die met ons zijn opgegroeid, omdat ons lot ons langs moeielijker paden geleid heeft dan genen; maar zou daardoor de herinnering aan onze jeugd niet dieper by ons zijn ingedrukt, daarom ons niet thands te dierbaarder zijn? Wanneer ik eenig genot op aarde volmaakt mag noemen, dan zij het de herinnering aan onze kinderjaren, zy zelven toch

waren voor ons een tijd van wenschen naar voortgang, een onbevredigd verlangen om «even groot» te zijn als onze ouders; ach! hadden wy toen begrepen, dat naarmate de schouders rijzen, de lasten die zy dragen zwaarder worden; hoe dikwerf verveelde ons toen het schooluur, dat wy thands onder onze zalige uren aanschrijven; – maar, toen waren wy kinderen. Mocht ons oordeel over onzen eigen toestand, door zulke wenschen, soms ongunstig zijn, hoe ligt was het ten goede verkeerd, hoe gemakkelijk waren wy te vreden, hoe nietig, zouden wy thands zeggen, was het toppunt van onze vreugde. Wanneer gy nu voor uwen spiegel staat, gereed voor de u wachtende feestzaal, en gy in het onzekere zijt, hoe u den los omgeworpen sluier het bevalligste plooit, u het denkbeeld hindert van met deze of gene, die de natuur nog meerder schonk, de vergelijking niet te kunnen doorstaan, u de gedachte invalt dat *hy* er zijn zal, wiens gelaat gy liever niet zoudt ontmoeten, – zie u dan als de kleine CHRIS, wie een enkel rozenkleurig lint, dat moeder haar omstrikte, gelukkig maakte; zy zag ook in den spiegel, maar zag slechts ten halve, omdat hare voeten haar niet langer terug wilden houden van het kinderfeest. Herinnert gy ze u – hoe weinig toebereidselen, hoe weinig uitnoodigingen waren er noodig, om elken uitgang dezen naam waardig te maken; dan liepen wy door den breeden marmeren gang, en viel er soms een, hy was even spoedig weder opgestaan om den doelloozen wedloop te vervolgen. Wat was dat prettig! Thands zweven wy kunstmatig door de rijk verlichte zalen – en één mistred, ééne zonde tegen de

regelen der kunst, kan soms genoegzaam zijn, om ons den geheelen avond gemelijk te maken. Speelden wy op het oude ganzenbord, onze ziel was er geheel mede vervuld, - gy kent die angstige verwachting by het vallen der dobbelsteenen, die in luid gelach veranderde, wanneer een onzer *den dood* in handen viel; wy betaalden met eetbaren munt, betaalden juist, en was het spel geëindigd, dan was de overig zijnde muntspecie tot algemeen gebruik, omdat de leer der gelijkheid van bezitting de leer is der kinderen. Verbeeld u thands eens aan een ganzenbord! - Maar neen -, wy zijn in de *whist*- en *ombre*-jaren, plaatsen ons tusschen de *bougies*, nemen dikwerf eene houding aan als peinsden we over gewichtige zaken, en berekenen de fiches of berekenen ze niet, gy weet het CHRISTINE, naar mate van den ouderdom onzer dames, de stand van hun winst of verlies; dan verlaten wy aan de speeltafel het schoone spel, maar zeker minder vrolijk dan vroeger het ganzenbord.

Weet gy nog wel, dat wy van uwe grootmoeder eens elk een goudstuk ontfingen, toen wy de kerst-texten by haar hadden opgezegd? Toen ik daarmede naar huis keerde, my dunkt ik gevoel het nog, scheen my zulk een bezit vorstelijk te zijn, ik dacht er niet aan om het te verwisselen en gedeeltelijk uittegeven, maar gaf het met van vreugde glinsterende oogen aan mijne ouders voor den porceleinen spaarpot. Mocht ik dan éénen driegulden op de kermis besteden, dan geloofde ik wel een half magazijn te kunnen aankoopen, en thands - wanneer hebben wy eene som in eigendom die onze wenschen bevredigt? Wel gelooven wy gelukkig

te zullen zijn, wanneer die som zoo groot was als van gene; maar ook deze kent immers weêr een grooter kapitaal, dat *hem* overvloedig toeschijnt, in het bezit van een ander, die altijd nog meent het te moeten vermeerderen. Onze beoordeeling is veranderd, gewijzigd, – zegt gy, – maar is zy juister, is zy beter geworden? O het kind, wiens verstand niet ontwikkeld is als het onze, heeft eene ziel die eene benijdenswaardige reinheid bezit; waar het hart oordeelen moet, plaats dan het kind op den rechterstoel en zijne uitspraak zal toejuiching vinden by de Engelen. Met hoeveel genot lazen en herlazen wy, in en buiten de school, de geschiedenis van JOZEF, hoe menige kindertraan is daarby gevallen uit medelijden met den ouden JACOB; en thands, ô loochen de waarheid niet, thands is het leven van JEZUS zoo zelden onze lectuur! –

In vele opzichten is het vrouwelijk gemoed in rijperen leeftijd meer der kinderen gelijk dan het onze: hoeveel kwaads dat wy als jongens «zonde» noemden, omdat ze het teder gevoel hinderde, werd ons door den tijd gewoonte! Wy leerden verontschuldigingen aannemen, en langzamerhand gelooven, door de valsch aangewende tooverwoorden, waarmede de wareld ze bemantelt, dat het kwaad geen kwaad zij; – als kind vreesden wy de slang die onder het loof verborgen was, thands zijn wy aan haar gezicht gewend, onze vrees is verdwenen en wy prijzen hare glinsterende kleuren.

Aan den anderen kant zien wy schadelijks en onwelvoegelijks, dáár, waar wy het als kinderen niet zochten, waar

het waarschijnlijk niet te vinden is: maar omdat het strijdig wordt geheten tegen de regelen van wellevendheid.

En hoe zou genoegzaam elk, die deze letteren in handen kwamen, ze beoordeelen? Als aan eene vriendin geschreven? Wy zijn wellicht de eenigen, die erkennen dat er vriendschap tusschen ons bestaanbaar is, zonder dat zy de voorbode zij eener naauwere verbindtenis. Zoo dacht er niemand over toen hy kind was: de byna zusterlijke en broederlijke liefde werd door geen een aan byoogmerken toegeschreven; maar wy worden ouder en beleedigen elkander door wantrouwen omtrent onze oprechtheid. Ligt noemt men my dweepend; – gelukkig hy, die dweepen kan met zijnen kinderlijken leeftijd.

En nu – leef vrolijk voort – de roos, die zoo schoon was in hare lente, worde door geenen windvlaag nedergebogen; zy verkwikke ieder die haar omringe, opdat zy, wanneer de winterkoude haar bedreigen zal, door elkeen met liefde worde beschut en beveiligd. Wy zullen elkander wellicht slechts zelden ontmoeten, maar wanneer ook, dan reiken wy elkander de hand der vriendschap en smaken zalige oogenblikken in de herinneringen onzer jeugd. Zoo ga ons leven voort, en sluiten wy eenmaal onze oogen, dan geve God, dat de omstanders om onze lijkbaar geloovig zullen kunnen getuigen, wat zy gezegd zouden hebben, wanneer wy als *kinderen* gestorven waren: « Weent niet – vreest niet – zy zijn slechts verplaatst om eeuwig te bloeien. »

TOBIAS.

AAN MIJN HOOGGESCHATTEN VRIEND,

DEN WELEDELEN HEER C. KRUSEMAN;

MET EEN DICHTBONDEL.

DOOR J. J. L. TEN KATE.

DICHTER, die, dorstend naar hooger genieten,
Dan ooit een ijdele wareld ons geeft,
Hemelsche vlammen door de aadren voelt vlieten,
(Sprankels der lichtzee, die d' Eeuwige omzweeft!)
Die, door den Geest der Verrukking omwapperd,
't Flonkeren ziet, waar Zijn straalkrans van gloeit,
't Murmelen hoort, waar Zijn vleugel mêe klappert,
't Manna geniet, waar Zijn vuurkleed van vloeit! –
SCHILDER, die, waar Gy 't penseel hebt gegrepen,
Leven en zijn schept, PROMETHEUS gelijk, ...
Zoo dat de harten zich weg voelen slepen,
Boven de spheer van 't verganklijke slijk!
Die het verleden voor de oogen ons toovert,
Ja, den MESSIAS aanschouwelijk maakt,
Zoo dat de ziel, door uw grootheid veroverd,

Van de geheiligdste ontroerenis blaakt! –
Cieraad des Vaderlands! neem Gy de zangen!
Diep aan de borst van een jongling ontstroomd,
Die, door geen kluisters der aarde betoomd,
Toegeeft aan 't vuur dat die borst heeft bevangen;
Die ook een dropjen dier bron heeft gelept,
Waar Gy, in milde, verfrisschende teugen,
(Rein als de balsems, die de Englen verheugen!)
Blijdschap, en geestdrift, en krachten uit schept!
Neem Gy hen aan als de nietige hulde
Van een bewondring, zoo vaak reeds ontwaard,
En die nog heden mijn boezem vervulde,
Toen ik Uw meesterstuk aan had gestaard!
'k Weet, het zegt niets by den krans om Uw hairen,
't Nietige blad, dat mijn hand er in hecht;
Maar ô, ik weet het, Gy zult het aanvaren:
't Is toch de hand van een broeder die 't vlecht!
Is 't niet één snoer dat ons beiden omstrengelt?
Viel niet één zegen ons beiden ten deel?
Is 't niet één daauw, die ons voetpad besprengelt?
Eén Seraphijn, die ons beiden verengelt,
My door de CITHER, en U door 't PENSEEL?

25 July 1839.

IN HET ALBUM

VAN EEN GELDERSCH LUSTHUIS.

DOOR H. TOLLENS, CZ.

Wat al schoonheên zonder tal!
Wondren, waar wij de oogen strekken,
Bosschen, die de heuvlen dekken,
Watersprong en waterval,
Hoven, Sloten, Steden, Vlekken,
Uitgestrooid langs berg en dal!
't Oog verdwaalt in al 't genot;
In landouwen, beemden, vlieten,
Vergezigten en verschieten!...
Geef den landheer in zijn slot
Een erkentlijk hart, o God!
En bij 't voorregt van zijn lot,
Ook een ziel, die 't kan genieten.

VERLEIDING.

DOOR Mr. J. H. BURLAGE.

Wat dartelt ge, argeloos van zin,
o Maagd! de tooverwereld in?
Waar velen, eer zij 't gissen konden,
Een graf voor deugd en onschuld vonden;
En, schuldeloos als gij van ziel,
Zoo menige Engel reeds verloren ging en viel. –

Ach! de angst die nog op uw gelaat,
In 't vorschend oog te lezen staat,
Helaas! zij gaat zoo ras verloren,
Door 't zoet gelispel aan te hooren
Van hem, wiens onweêrstaanbre kracht,
Hier andren, u gelijk, ter helle heeft gebragt. –

E. Corbould. pinx.t Pub.d by Ackermann & Co. London. 1840. C. Rolls. sculp.t

Vlied! ongelukkig meisje, vlied!
Hoor 't fluistren des verleiders niet;
Maar sluit uw boezem voor zijn beden! -
De bloem der Onschuld ligt vertreden,
Voor dat ge zelfs nog vraagt of weet,
Wie 't sieraad uwer jeugd in 't stof met voeten treedt. -

In welken feestdosch ook getooid,
't Gelaat ontmaskren, zal hij nooit:
Hij kan, hij durft zich niet te ontdekken;
Omdat ge in ieder van zijn trekken
Maar al te duidlijk merken zoudt
Wat slang hij in zijn hart voor u verborgen houdt.

Al slaat de zusterliefde u gâ,
Al volgt het broederoog u na,
Gij ziet den blik niet van uw vader: -
Uw pad leidt uw verderf u nader;
En blindlings gaat ge, voet voor voet
Uw' val, voor eeuwig te gemoet
o Maagd, als God uw jeugd en onschuld niet behoedt.

FRANCISKA.

DOOR A. WINKLER PRINS.

De lach der onschuld ligt op uw gelaat,
Francisca, wen ge rustig nederzit,
En 't zwart gordijn van 't zinkend oogelid
Een blik bedekt, die zielsgevoel verraadt,
Terwijl de maan, die oprijst uit de plassen,
U, in gepeins verzonken, komt verrassen.

De morgenroos, die op uw wangen bloeit,
Versmeltend in het zuiverst leliewit,
De lieve lokken, donker zwart als git,
Wier ligte kronkling langs uw slapen vloeit,
't Spant alles saam om harten te veroveren,
En door het zoet der liefde te betooveren.

En als ge uw voetje op 't mollig grasperk zet,
Dan buigen naauw de topjens naar beneên,
Zoo lief en luchtig zweeft ge er over heen; -
En wandelt ge op het geurig rozenbed,
Waar zoet gevoel uw zachte wang doet blozen,
Dan zijt ge zelf de schoonste van die rozen.

En zweeft ge ligt de weidsche danszaal door,
En stijgt op 't bal het bloed u naar de wang,
Of opent zich uw mond tot zoet gezang
En klinkt uw stem welluidend ons in 't oor,
Zien we om uw mond 't aanminnig lachjen zweven,
Dan voelt zich elk tot liefde en lust gedreven.

Maar schooner zijt ge, als 't bleeke maanlicht schijnt,
Wanneer uw geest aan de aarde zich onttrekt
En rein gevoel de schoonste beelden wekt;
Wanneer uw donkre blik versmachtend kwijnt,
En 't boek, dat straks uw boezem kon ontvonken,
Vergeten in uw schoot is neêrgezonken.

Dan blinkt op uw gelaat veel reiner schoon,
Dan de aardsche vorm, die wegzinkt in het graf;
Dan daalt een rij van Englen tot u af,
Dan hoort ge kalm hun zusterlijken toon,
En wie dan knielt voor uwe aanvalligheden,
Die zegt ontroerd: « gedenk me in uw gebeden! »

SATANS TOGT DOOR DEN BAJERT.

(MILTONS Paradise lost: Book II, v. 890 - 1016.)

DOOR J. KISSELIUS.

Daar zag nu Satan *) al wat de afgrond hield verholen,
d'Onpeilbren oceaan, omringd van grens noch polen,
Die - niet te omvâmen - paal en perk te buiten streeft,
En lengte, hoogte en breedte, en tijd noch ruimte heeft, -
Waar Nacht en Chaos, die natuur haar' oorsprong gaven,
En staâg hun rijk door krijg en door verwarring staven,
Zich zeetlen op den troon der eindlooze Anarchy.
Vier Magten dingen daar om de opperheerschappij:
Kou', Hitte, Droogte en Vocht, en voeren heur Atomen
Ten kampstrijd aan, schoon naauw' ter halver dragt gekomen.
Dees krielen, zwerm aan zwerm, elk naar zijn' eigen aard,
Rondom den standert, daar hun aanhang zich bij schaart,
Ligt, zwaar, of scherp, of stomp gewapend, digte drommen,
't Zij snel of traag, maar min' dan 't stuifzand op te sommen,

*) Staande voor de poorten der hel, die zich voor zijne vlugt openen.

Waar de opgerulde orkaan zijn vleuglen, vlug en ligt,
Aan Barkaas stranden, door bewaart in evenwigt.
Wie meest zich aanhang wint, geeft daar een poos bevelen,
Maar steeds zit Chaos voor, als scheidsman, die 't krakeelen,
Waardoor hij heerscht, nog meer verwikkelt dan beslecht.
't Geval zit naast hem op den stoel van 't hoogste Regt,
Als Albestuurder. Daar stond Satan, waar voor dezen
Natuur den schoot ontrees, die ligt haar graf zal wezen,
Uit lucht noch vuur gewrocht, noch aarde of water, neen!
Maar uit den warklomp van dier allen zwangre keen,
Die met elkandren daar voor altijd oorelogen,
Brengt niet weêr 't scheppend « wordt! » van 't eeuwig Alvermogen
Eens nieuwe bollen uit die donkre grondstof voort, –
Daar, voor dien afgrond, stond de Aartsvijand, aan den boord
Der helle, – en schouwde en wikte of ooit zijn togt kon slagen.
Geen vaarbare engte was 't, waaraan hij zich ging wagen:
Zijn ooren dreunden van geduchter donderslag,
Dan (zoo men 't groote bij het klein' gelijken mag)
Dan die, wanneer Bellone, om stad of burgt te sloopen,
Met al haar dondertuig op eenmaal storm doet loopen, –
Dan of, in 't woên van de elementen, de as der aard'
Verwrikt wierd, bij den val van 's hemels bouwgevaart.
Ten laatste, als in een wolk van dampen opgedragen,
Stoot hij den grond van zich, de schachten uitgeslagen
Als breede zeilen, en zweeft mijlen achter een,
Stoutmoedig, in een koets van wolken, hooger heen.
Maar, dra mist hij dien steun in 't Ydel door te rennen.
Daar stort hij loodregt neêr (en klapt vergeefs de pennen)

Tien duizend vâmen diep, ja, zou gewis dit uur
Nog vallen, zoo geen wolk, bevracht met bliksemvuur,
Door feller weêrslag van haar' donder, hem getroffen,
En, tot ons onheil, had gestuit in 't neder ploffen,
Hem hooger slingrend, dan hij diep getuimeld was.
Haar' vuurgloed bluschte ze in een Syrtis van moeras,
Aan zee noch land gelijk. Nu trok hij, schier bezweken,
Half vliegend, half te voet, door de ongebaandste streken,
Als hielp hem roer en zeil. Gelijk 't griffoen-gedrocht,
Door poel en over berg, met snel gewiekten togt,
Den Arimasp, die 't goud, vertrouwd aan 's monsters zorgen,
Geroofd had, najaagt, in wat schuilhoek ook verborgen: –
Zoo zet de doemling ook zijn' togt doldriftig voort,
Rept vlerken, voeten, hoofd en handen, – streeft en boort
Door engte en over steilte, en dwars door ruigte en poelen,
En zwemt, en waadt of vliegt, of kruipt om voort te woelen.
In 't einde dringt op eens, als stemmen onder een,
Een woest, verward gedruisch, door 't dikke duister heen,
En overweldigt al zijn zinnen. Onverschrokken
Wendt hij zich derwaarts, door nieuwsgierigheid getrokken,
Wat geest of helspook daar zoo vreeslijk tieren mogt,
En zich gevestigd hield in 's afgronds diepste krocht;
Opdat hij, van wien 't zij, mogt onderrigt bekomen,
Hoe hij de grenzen vond, die 't rijk des lichts omzoomen.
Maar eensslags heeft zijn oog daar Chaos' troon ontdekt:
Een donkre tent, die wijd zich over d'afgrond strekt.
De aloude Nacht, wiens dos uit neevlen was geweven,
Zit, als zijn rijksgenoot, naast hem ten troon verheven, –

Van Orcus, Ades en van Demogorgon t' zaam
Omringd, – de laatste een schrik om zijn' geduchten naam;
Naast wien Rumoer, Geval, Wanorde en Oproer stonden
Met Tweespalt onder een, die schreeuwde uit duizend monden.
Tot hen wendt Satan zich, op deez' vermeetlen toon:
« Gij Geesten, zeetlende op des diepsten afgronds troon,
» Ik kom, o Chaos, en gij Nacht, hier 't oudst van allen!
» Niet als verspieder, om uw staten te overvallen,
» Noch vorsch uw staatkunde uit. De nooddwang slechts dreef mij
» Tot dezen kruistogt, door dees nare woestenij,
» Als 't pad, dat, langs uw rijk, naar 't licht doet opwaarts komen;
» Maar, dwalend, zonder gids, zoek ik vergeefs de zoomen
» Waar 't hemelrijk aan paalt! – of, zoo u onlangs weêr
» Een oord onteigend wierd door 't eeuwig Albeheer,
» Ook derwaarts rigt ik, door dees diepte, vlugt en gangen!
» Stuurt gij mijn' togt: uw dienst zal 't kostbaarst loon erlangen!
» Zoo 'k dien verloren staat verlos uit vreemd geweld,
» En 't statig duister daar wordt in zijn erf hersteld,
» Als ik er d' ouden Nacht den standert op doe regten,
» Dan zal zich dat gewest weêr aan uw' rijksstaf' hechten!
» Zie daar mijn reis-ontwerp, en 't hoofdoel mijner taak.
» Gij smaakt alleen daarvan al 't voordeel, – ik, de wraak! »
Zoo sprak de Loosaard. En, zoo staamrend als verlegen,
Voert hem de grijze Anarch, verward, dit antwoord tegen:
« Ik ken u, vreemdling, die de schriklijke Engel zijt,
» Wiens heir den Hemelvorst het hoofd bood in den strijd,
» Ofschoon gij zwichtte. Ik hoorde en zag de ontelbre scharen,
» Luidruchtig in heur vlugt, ten diepsten afgrond varen,

» In de ergste wanorde, in verbijstring, – overstaag, –
» Met val op val bestormd, door neêr – bij nederlaag,
» Terwijl de hemelpoort, miljoenen duizendtallen
» Verwinnaars uitstortte, en U in den rug deed vallen.
» Hier, op mijn grenzen, hield ik sints mijn hof gevest:
» 'k Bescherm, waar' 't mooglijk, dus nog 't weinig' dat mij rest,
» Sints daar uw opstand, tot mijn schade, op in kwam vloeijen,
» Waardoor de aloude Nacht zijn schepter zag besnoeijen.
» Eerst groefde uw krocht, de hel, zich peilloos in den grond,
» Voorts werd mijn rijk bewulfd door aard- en hemelrond,
» De nieuwe wereld, dàár, gehecht aan 's hemels wallen,
» Met gouden keten, waar uw benden zijn gevallen.
» Strekt derwaarts zich uw togt? reeds nadert gij dat oord,
» Maar ook niet min' 't gevaar!... Ga heen, en spoed u voort!
» Dat roof, verderf en krijg mijn magt vermenigvuldig'! »
Hij zweeg, en Satans drift bleef hem het antwoord schuldig;
Verheugd dat hem die zee dra voeren zou ter kust,
Streeft hij, met nieuwe kracht, en wakkrer moed en lust, –
In 't maatloos ruim gelijk een vuurpijl opgeschoten, –
Den woesten bajert door, van rondom ingesloten,
Door de elementen, fel zich hortend tegens een.

DES LEVENS GOEDE ENGEL.

AAN EMILIA.

DOOR H. J. VAN WINTER.

Het scheen my, dat sints lang me Uw beeldtnis was bekend,
En toch – aan 't strand der zee mocht ik u 't eerst aanschouwen!
Dien zachten blik van 't oog kon ik zoo vaak vertrouwen!
Hy was mijn hoop en troost in voorspoed en ellend;
Want in mijn kindschheid reeds scheen my dat beeld te omzweven:
Het was mijn gids en baak door heel mijn jeugdig leven!....
ô Zeg my, gy die toch my toelacht t' allen tijd,
ô Zeg, wie zijt gy dan, zoo gy geen Engel zijt?....

Vaak blikte een Engel my reeds in mijn kindschheid aan;
Sprak tot mijn hart een taal, met oogen zacht en teder;
Thands vind ik in uw oog die zelfde beeldspraak weder....
Bedriegt my dit gevoel, ach laat my in die waan!
Gewis, die blik was vaak tot hulp my en tot hoeder,
Zag liefdrijk op my neêr in 't zoet gelaat der moeder,
En was in vreugde en smart mijn leidsvrouw op deze aard',–
Wat waart gy, Schoone, toch zoo gy geen Engel waart!

Dat zoet en zacht gelaat, die beeldtenis zoo teêr,
Lacht me in de toekomst toe, en ik, ik volg haar treden!
Wat ramp en smart ook geev', 't is spoedig heen gegleden,
Want by heur aanblik vind ik troost en vreugde weêr!
Een traan is by mijn druk vaak in haar oog gerezen,
Een glimlach by mijn heil op haar gelaat te lezen, –
Gy, die mijn schreden volgt, wat wankel' of verdwijn',
o Zeg, zult gy niet steeds getrouw mijn Engel zijn?

Verruklijk is my toch het denkbeeld, dat een Geest,
Een Heemling, ons vertroost, ons helpt, ons volgt door 't leven;
Als moeder, echtgenoote en dochter is gegeven
Aan 't hart, dat zonder haar rampzalig waar' geweest!
Gy, die ik aan het strand het eerste mocht aanschouwen,
ô Zijt dat wezen my waar 't hart op kan vertrouwen; –
Geen rampspoed vrees ik meer, daar 'k leed en smarten duldt,
Als gy mijn Engel zijt, en waart, en wezen zult! –

OUDEJAARSNACHT-DROOM.

DOOR K. N. MEPPEN.

Bouw niet op 't geluk, o mensch!
TOLLENS.

Op den gladden waterspiegel
Drijft een schomlend bootjen voort,
Zacht gestuwd door 't golfgewiegel,
Langs een groenen oeverboord.
Zie! de roeispaan klieft het water,
Plast in 't kristallijnen nat,
Daar, met murmelend geklater,
't Blanke schuim in 't ronde spat.
Zie elk golfjen dartlend stoeien,
Schalks gekruld door 's koeltjens aâm,
't Schuitje, aan elke zijde omvloeien,
Of 't het kozend lekken kwaam!
't Maantjen gluurt door 't gazig wolkjen!
Zephyr gaat op 't veld ten dans;
En 't geschubde watervolkjen
Spartelt in d' azuren glans. –

't Paartjen kon ik niet herkennen,
Dat, luid zingend en verblijd,
Als een vogel op zijn pennen,
Met den riemslag 't water splijt.
'k Bleef ze nazien, half verloren
In een stille mijmering.
'k Zag het maanlicht helder gloren;
'k Dacht: « ach! ware ik ook als gy!
» Mocht ik zoo de baren ploegen
» Van de onzeekre levenszee,
» En, na jaren rustloos zwoegen,
» Meestijds zorgen, schaarsch genoegen,
» Landen op de veilge reê! »

Eensslags zwijgt het vreugdgeschater,
't Lieflijk spel wordt wreed verstoord;
En een vloed van zwalpend water
Overplast het smalle boord.
't Schuitjen hobbelt, kantelt, hellend
Nu te loever, dan naar lij,
Lijfsgevaar en dood voorspellend!....
Help! daar stort het overzij.

't Meisjen gilt, des jonglings noodkreet
Weêrgalmt schor door 't ruim der lucht,
En ras smoort 't doorschijnend doodkleed
Beider jongste klacht en zucht.

't Maanlicht schijnt nog door de twijgen,
't Windtjen zweept nog 't spichtig gras.
Maar een doodsch en somber zwijgen
Heerscht op d' effen waterplas.

Hier ontwaakte ik. Moê van denken
In den jongsten nacht van 't jaar,
Kwam dees droom me een leering schenken,
Die 'k in 't diepst van 't hart bewaar:
« Dwaas! die staâg op 't aardsche bouwde,
» Schoon 't geluk u telkens vlood;
» Wat ge als 't wenschlijkst heil beschouwde,
» Baande u 't pad ligt tot den dood.
» Wensch nooit naar 't geluk des naasten,
» Na grenst kommer aan geneucht:
» 't Mocht uw jongste stond verhaasten,
» Kort duurt meest de zang der vreugd.
» 't Is vaak duister, altijd goed,
» Wat God met Zijn kindren doet! »

1 January 1839.

IN HET ALBUM VAN MIJNEN VRIEND

W. H. DE VRIEZE,

HOOGLEERAAR IN DE KRUIDKUNDE.

DOOR Mr. ROBIDE VAN DER AA.

Wel hem, wien 't is gegund, in diep verborgen hoeken
Natuur, uw werkkring ga te slaan,
En daar bewijzen van een wijsheid op te zoeken,
Die 't fijnst vernuft beschaamd doet staan.

Heeft smaak en roeping u dien werkkring aangewezen,
Zwicht bloem en kruid voor uwe ervarenis,
Moogt gij in 't zamenstel der fijnste veezlen lezen,
Hoe groot, hoe goed, de God der wereld is.

Rijk is de schoone mijn uw wetenschap ontsloten,
Bewerk haar onvermoeid, hoe dikwerf 't afgunst wekk,
En wilt gij, nu en dan, mijn levensvreugd vergrooten,
Kies vaak mijn landgoed uit tot uw studeervertrek.

Huis de Hemelsche berg,
1837.

ANATHILDA.

Een Verhaal.

DOOR J. J. L. TEN KATE.

. . . . . He loved but one,
And that loved one, alas! could ne'er be his! –
BYRON.

I.

Reeds had door stroomen bloeds en tranen
Het grimmig kroost van Ismaël,
Geruggesteund door de Afrikanen
En blakend van den gloed der hel,
't Aâloud Iberië overrompeld,
Dat, bukkend voor het dwanggeweld,
In jammren en elend gedompeld,
In 't prangend schandjuk werd gekneld.
Woest en onstuimig in hun vlucht,
Gelijk de wilde wervelvlagen,

Die hun verschroeide wolken jagen
En met verdoovend wiekgerucht
Hunne ondoordringbre wouden schudden,
Vernielende als de tijgrenkudden,
Die kindren hunner woesteny,
Bedreigden nu de Saracenen,
Als uit des afgronds schoot verschenen,
Europa met hun heerschappy.
Door 't valsche Koranschrift ontbrand
En door de glorie niet voldaan,
Die, van des Indus oeverstrand
Tot aan d' Atlantische Oceaan,
Gelijk een donder had weêrklonken,
Besloot Araab en Mauritaan,
Van blinde woede en waanzin dronken,
In dichte horden saamgegaârd,
Voor Mohammeth het staal te scherpen,
En heel de in doodsangst siddrende aard
Aan 't Islamismus te onderwerpen.

Een bergstroom in hun vaart gelijk,
Ter Pyreneën afgeklommen,
Beheerschten reeds hun legerdrommen
De grootre helft van 't Gallisch rijk,
En hadden in ontelbre reien
Heel Aquitanie doorgestormd,
Narbonnes groene lustvalleien

Verwoest, vertrappeld, en misvormd;
En, voortgetrokken langs de kusten
Der Middellandsche reuzenzee,
Geen oogenblik het zwaard doen rusten
Van 't hemeltergend oorlogswee.
Hoog golfde reeds de halve Maan
Van citadel en torentransen,
Waar eerst het heilig Kruis mocht glansen
Der wapperende Christenvaan.
De Godsdienst waarde jammrende om,
Met wanhoop op de bleeke slapen:
Want zelfs in 's Heeren heiligdom,
Nu eensklaps in Moskee herschapen,
Steeg door den fieren tempelboog
Niet langer by 't gedreun der psalmen,
Gedragen door de wierookwalmen,
't Geloovige gebed omhoog.
De Semaa van de Musulmannen,
Die hart en oogen vlammen doet,
Had reeds den tedren dans verbannen
Der vaderlandsche maagdenstoet.
Als door een Fee ter neêr gezet,
Verrees bazaar en minaret
Op 't stuivend puin der Romensche oudheên,
En hief, zoodra de nacht verdween,
De Moorsche spits ten hemel heen.

't Aânde alles kwijning en verval;
En droevig, droevig bovenal
Verteerde bittre weedom 't harte
Der jonge Dochtren van het West:
Want wel had de ademtocht der smarte
Het roosjen op heur kaak verfletscht,
Maar des te schooner door die bleekte,
Te schooner door dien droefheidstraan,
Ontgloeiden zy den Afrikaan,
Wien nimmer teêrder drift doorweekte,
De borst in wulpsche liefdevlam,
En werden ze, als het weerloos lam,
Dat onder bange wanhoopskreten
De trouwe moeder wordt ontscheurd,
Al wat haar minde uit d'arm gereten
En naar zijn Harem heengesleurd! –
Beklagenswaardig was haar lot;
En slechts een vaste hoop op God
Mocht haar vertroosten in heur rampen;
Want ô geen pracht van zijde en goud,
Geen balsem, kwistig neêrgedaauwd,
Geen kostbre myrrhe- en mastikdampen,
Zoet als een paradijszephyr,
Geen straalglans van albasten lampen,
Geen rusttapeet van Cachemier,
Kon de Odalisken 't heil hergeven,
Dat eens haar 't hoofd in blijde jeugd,
In reine liefde en kindervreugd,

In zoete vrijheid mocht omzweven;
En onder droeve mijmery,
En onder rustloos tranenvloeien,
Betreurden zy heur gouden boeien
En heur vergulde slaverny! –

Verschriklijk tijdvak!
KAREL MARTEL,
De zoon van 't woelend krijgsgeluid,
Die, warsch van vrouwlijk mingedartel,
Het zwaard alleen aanbad als bruid,
Die 't heir der woeste Scandinaven,
Germaan en Friesch had overheerd,
Was, eenigst rustpunt aller braven,
Thands van den Weser weêrgekeerd:
Maar ach! waar was die dapperheid,
Die stalen moed, die rustlooze ijver,
Nog onlangs d'eedlen krijgsbedrijver,
Door 't bruischend vorstenbloed verspreid?
Waar was de vuurgloed van die borst,
Die onverschrokkenheid des harten,
Die 't duivlenheir des afgronds tarten,
Ja, dood en hel braveren dorst?....

't Scheen al vervlogen, al verdwenen –
By iedren nieuwen morgenstraal
Bekroonde nieuwe zegepraal
't Onwaardig hoofd der Saracenen.

En hy, de koningsheld, wiens vuist,
Als de onweêrvlaag, die 't woud doorbruischt
En berk en eik ter nedergruist,
Dwars door een muur van oorlogsklingen,
De onchristenen voor 's Hemels zaak
Het bliksemschietend zwaard der wraak
In 't eerloos hart had kunnen wringen, –
Neen, meer! die, heel het Oost ten trots,
Ondwingbaar als het golfgeklots,
Dat breidlende oever acht noch bedding,
Gelijk een Cherubijn der Redding,
Gepantserd in de rusting Gods,
Ten zegepraal had moeten vliegen,
En niet eer stilstaan in zijn loop,
Tot, glanzende in den vrijheidsdag,
Op nieuw de reine Christenvlag
Voor d'aanblik van 't gered Euroop
Zijn plooien in den wind deed wiegen, –
Hy, zat daar stil en werkloos neêr,
Een schim van 't geen hy was weleer,
Een aadlaar met verlamde schachten!
En liet het dierbaar vaderland,
Geklonken in een slavenband,
Vergeefs helaas! naar redding smachten!
Geen die met hooger zielekrachten,
Met heldenfierheid toegereed,
De standert van den Waanpropheet
Den grond manmoedig uit dorst scheuren,

Om, met den voetzool op zijn gruis,
Het al te lang ontheiligd kruis
Van Christus weêr omhoog te beuren.
Één enkle keus slechts bood zich aan
Voor 't oog der overwonnelingen:
Den tulband zich om 't hoofd te wringen,
Of redloos in den dood te gaan.
De meesten kozen 't laatste lot,
En vlochten zich voor laauwerblaâren
De kroon des Martlaars om de hairen,
En sneefden met het oog op God!
De derde Dirk, de laatste spruit
Van een doorluchtig fier geslacht,
Rustte in des aardrijks doodennacht
Van 's warelds stormen uit; –
Slechts luttel dagen na zijn sneven
Had Godfried (zoo als 't Pantherdier
Het weerloos lam berooft van 't leven),
Den jongen kroonvorst Clodomir,
Het moordend staal in 't hart gedreven.
De wraak van d'eeuwige' Opperheer
Stortte op zijn schendig hoofd ter neêr,
Maar toch – de throon was leêg gebleven.

Wel hadden telkens Vorst by Vorst
Den scepter van het rijk getorscht,
Maar niets dan 's Hertogs vuige slaven

Verwisselden zy even ras
Hun zetel voor den schoot der graven,
Als de eerste hun geschonken was.
Doch als een throon verdwijnt, laat hy
Een eindelooze woesteny,
Een afgrond na, wiens steile randen
Omstrengeld zijn met bloemgyrlanden,
Maar in wiens ongepeilden schoot
Vernietigende vlammen branden,
Bezwangerd met den dood!....
Nog vreesde Karel, om den throon
Of Koningstytel aan te nemen,
Maar met een frissche laauwerkroon
Wist hy zijn kruin te diademen;
En reeds omklemde hy den band
Der heerschappy met vaste hand –
Zijn hoop beloofde in 't schoonst verschiet
Hem een onwrikbaar rijksgebied....
Hy dwaalde – had hy zelf dan niet
Het volk geleerd, de Vorstenstoelen
Omver te schoppen met den voet,
De vuist te verwen in hun bloed,
Ja, door hun tomben rond te woelen?
En zou 't dan voor den schrikbren glans
Eens heiligschennende' oorlogsmans,
Dien liefdevollen eerbied voelen,
Dien hy by hen had uitgeroeid,
Zelfs voor die genen, op de zoomen

Van wier gewaad by volle stroomen
De zalving Gods was neêrgevloeid? ....
Ach, de Eendracht van wier Cherubsveer
Den Volkren kracht moet tegenvlotten,
Gevoelde reeds de vleuglen knotten,
En aâmde in Gallië niet meer! –
Partygeest, uit haar krocht gebroken,
Hief overal met vlammend oog
Het dreigend drakenhoofd omhoog,
Deed heinde en veer heur fakkel rooken,
Begroef de zeetels in het slijk,
En wroette, in dolle woede ontstoken,
In 't bloedend ingewand van 't Rijk.
De heilige inspraak van 't Geweten
Werd luid door Eerzuchts stem verdoofd;
De wetten lagen stukgereten,
De Deugd was van heur licht beroofd;
't Gebouw der Samenleving kraakte
En neigde waglend tot den val;
Het oorverdoovend moordgeschal
Klonk onverpoosd; de krijgstoorts blaakte,
En schoot zijn vonken overal –
Gelijk een dichte sprinkhaandrom,
Als Dæmons van Gods wraak verschenen,
Verbreidden zich de Saracenen
En wierpen hut en burchslot om! ....

De staf des Heilands ligt verplet, –
Vernietigt is het licht der hope, –
Het Christendom ontvlucht Europe,
En de Aard behoort aan Mahometh!

II.

De wolkelooze hemelbaan
(Azuur en licht dooreen gemengeld)
Gelijkt een golflooze oceaan,
Met eilanden van vuur besprengeld.
Liefkozend speelt een balsemlucht,
Met naauwlijks hoorbaar wiekgerucht,
Door 't vlottend dundoek van de lucht;
Een hemelzoete rozenwadem
Doorwierookt heel den bloemengaard,
Dien ginds 't bewondrend oog ontwaart,
Als ambrozijnen Englenadem; –
Met nektardropplen overdaauwt
De Nachtnymph uit heur lichtkaros
Het bygelegen myrthenbosch,
Dat wegvloeit in 't oranjewoud,

Waar ranke beelden zonder tal,
Uit schitterend graniet gehouwen,
Van hun verheven pedestal
Dit Eden in het ronde schouwen,
En, scheemrende in het licht der Maan,
Ons Peries schijnen, uit den hoogen
Op blaauwe vleuglen neêrgevlogen,
Om onder frissche bladerboogen
Op daauw en geur te gast te gaan.
De minnezang der nachtegalen
Versmelt in 't ruischen van het nat,
Dat, in doorzichtbre purperstralen,
De marmren waterkom ontspat,
En dalende, als een starrenval
Van duizendkleurig flikkervier,
De bloemenvazen van porphyr
Bespat met dropplen van kristal. –
Maar zie, daar lacht aan 't eind der laan
Een trotsche zuilengang my aan,
Van tooverachtig licht omblonken:
't Is een Arabiesch paviljoen,
Dat daar, verholen in het groen,
Een Fee tot woning schijnt geschonken.
Festoen en draperie omplooit
De hooggewelfde vensterboogen; –
Verrukt bewonderen mijn oogen
Den luister die de zalen tooit:
Rooskleurige urnen van albast

Omsluiten geurige flambouwen,
Wier licht de schoonheên doet aanschouwen,
Hier weelderig op een getast!
Ter rechterzijde van 't salet
Zie ik een beeldschoon maagdelijn,
Op kussens van gebloemd satijn
Met gouden franje omzet,
Half zittend, half ter neêr gelegen -
Heur hoofd, omcierd van vonklend hair,
Dat als een blonde stralenregen
Ter neêr golft over 't schoudrenpaar,
Hangt mijmrende op heur borst gezegen,
Zich leunende op een zuilpylaar.
't Is of een stage rustloosheid,
Een hoop, in de aadren rondgespreid,
Heur boezem rijzen doet en ebben;
De wolkjens der gedachten hebben
Den elpen hemel van haar hoog,
Haar edel voorhoofd ingenomen;
Soms schijnt er uit heur Seraphsoog
Een blijde vuurgloed neêr te stroomen,
En dan weêr kwijnt het in een traan,
Die, als bevreesd om voort te gaan,
Eerst voor een wijl heur blik verdonkert,
En dan langs hals en boezem rolt,
Waar hy gelijk een daauwdrop flonkert,
Op 't sneeuwbed ten juweel gestold. -
Soms rijst zy van heur rustbed op

En snelt, met hoorbren boezemklop,
Naar 't vensterraam. Is 't om de glansen
Der Maan, die lachend nederziet? –
Is 't om het lieflijk vooglenlied,
Of 't geuren van de rozenkransen?....
Zy zucht – waarom toch speelt zy niet? –
Een luit ligt neder voor heur voet,
Maar schijnt verworpen of vergeten:
De snaren zijn aan stuk gereten –
Wat oorlog woelt in haar gemoed?
Zy vouwt de blanke vingren saam;
Heur koralijnen Englenlippen
Bewegen zich en doen den naam
Der reine Moedermaagd ontglippen,
Met zooveel reine ontroerenis,
Met zooveel liefde en heilig vreezen,
Als hy misschien nog nooit voordezen
Een lijderes ontvloden is –
Want zeker lijdt ze, de arme Maagd,
Die Christus in het harte draagt,
En toch misschien voor heel heur leven,
In 't vrouwentimmer eens Tirans,
De onzuivre vlam eens Musulmans
Zich tot een offer ziet gegeven!....
Maar stil – daar doet de Minaret
Het statig middernachtuur klinken....
Wat doet op eens heur oogen blinken?
Haar op de knieën nederzinken,

En zich verliezen in 't gebed? –
Daar lispt een stem – daar ruischt een tred,
De tuindeur sluit zich krakend open....
God! mocht zy dan niet vruchtloos hopen?....
Ja, nooit gekende zaligheid!
Hy is het, dien heur hart verwachtte!
De spil, de ziel van heur gedachte!
De Redder naar wiens komst zy smachtte,
Die haar zijn armen openspreidt! –

* * * * *

Nog hielden zy vol zoete smart,
De lippen kussend saamgemengeld
En de armen dicht dooreen gestrengeld,
Elkander aan het vlammend hart. –
« Kom, Anathilde, dierbre Bruid, » –
Riep Arthur, uit zijn hemeldroomen
Het eerst ontwaakt, onstuimig uit –
« Het uur der redding is gekomen;
» De maan weêrkaatst in 't vochtig kruid –
» Mijn krijgers wachten ginds in 't bosch,
» Reeds stampt het ongeduldig ros –
» Reeds glinstert.... »
Groote God, wat schrik
Doet eensklaps op dit oogenblik
Hen beide van ontzetting ijzen,

En 't lokkig hair te bergen rijzen?....
Daar vliegt met bliksemschietend oog,
Verwilderd in het ronde rollend,
Het bloed van woede om 't harte stollend,
En 't flikkrend staal omhoog,
Gelijk een dolle Tijgerin
Een Musulman ter koepel in.
« Ha! » - brult hy - « laffe Maagdenroover!
» Zoo hadt ge u dan dees buit bespaard?....
» Geef eerst uw kirrend duifjen over,
« En sterf dan!....» Vlammend gat hem 't zwaard
Van Arthur 't andwoord. Duizend vonken
Ontspatten aan het kruisend staal,
Dat als een snelle bliksemstraal
Hun hoofd omslingert. Zwijmeldronken
Van wraakzucht klieft de Saraceen
Des jonglings kopren helm van een;
Een bloedstroom sijpelt langs zijn lokken,
Maar onverwrikbaar, onverschrokken,
Houdt hy gelijk een steenrots stand,
Die zeegolf noch orkaan kan schokken. -
Zaagt ge ooit, in razerny ontbrand,
Twee Stieren zich ten strijd bejegenen?
Met bloedig schuim op d'open muil,
Bespringen zy met dol gehuil
Elkanders lendnen. Splinters regenen
Van de ijzren hoornen, waar zo elkaâr
Den ruigen buik meê opensplijten,

En ribbe en borst aan stukken rijten,
Tot eindlijk een van 't woedend paar,
Verscheurd, met purpren schuim geverfd,
Aâmechtig nederstort en sterft. –
Zoo strijden zy; hun beider slapen
Zijn rood van bloed en zweet bemorscht –
Maar zie! daar flikkert Arthurs wapen
Op nieuw – het treft des Dwinglands borst....
Hy tuimelt – maar op de eigen stond
Spreidt zich een glans van fakkels rond:
't Gedreun van voeten, krijgsalarm,
En zwaardgekletter, doet zich hooren –
Een dichte Saracenenzwerm
Genaakt – één wenk – zy zijn verloren!
Maar neen! – met forschen heldenarm
Heeft Arthur reeds zijn bruid omvat;
Hy draagt haar langs het bloemenpad
In veiligheid naar 't eind der gaard,
En beurt haar voor zich op den zadel
Van 't van verlangen brieschend paard,
Een strijdros van Arabische' adel,
Dat naauw zijn ruiters spoor ontwaart,
Of nu, aan 't hoofd der kleene bende,
Langs struiken en struweelen rende,
Gelijk een bliksem in zijn vaart.
De Saracenendrom intusschen,
Begerig om den lavagloed
Der wraakzucht, die huns meesters bloed

In aller hart ontwaken doet,
In dat des Gjouwers uit te blusschen,
Die pijlsnel voor hen henen spoedt, –
Jaagt als op kleppende arendsvleugelen,
De vuist om d'ijzren sabelknop,
Met tijgerblik en losse teugelen,
De vluchtelingen achterop. –
Zy haalt hen in. –
Het Allahschreeuwen,
Het paardgetrappel, 't strijdgerucht,
Klinkt aaklig krijschend door de lucht;
De Christnen worstelen als leeuwen,
Maar ach! wat zeggen moed en kracht
By onweêrstaanbare overmacht!....
Een tiental ligt in 't vochtig kruid
Door 's vijands kris ten val gebracht;
De rest wijkt strijdende achteruit....
Helaas! wat zal hun redding geven?....
Aan de eene zij' begrimt hen 't meir,
Aan de andere een vijandlijk heir,
Door de eigen woede voortgedreven!
Waarheen zy ook de blikken slaan,
Zy zien geen enkle heilstar zweven,
Maar dreigend grijnst de dood hen aan.
Lang, lang nog streed de jonge held
Met heel dat bruizend algeweld,
Dat uit de wanhoop wordt geboren.
Wel was de stoutheid niet verloren,

Die in zijn aadren had gevlamd,
Maar afgefolterd door zijn wonden,
Voelt hy zijn forschen heup verlamd,
De veêrkracht van zijn vuist verzwonden.
De laatste van zijn trouwen stoet
Is neêrgetuimeld aan zijn voet,
En met gekloofde kruin bezweken.
Reeds is hy tot naby den vloed
Al kampend achteruit geweken –
Hy kan niet verder – meer en meer
Omcingelt hem 't vijandlijk heir! ....
God! zal hy hier dan moeten sneven? –
En zy, ô zy, die dierbre bruid,
Zoo kort pas aan dien arm hergeven,
Die koortsig haar omsluit,
Zal hy haar machtloos gillen hooren?
Hy, zonder hulp te kunnen biên,
Haar in zijn byzijn 't hart doorboren,
Haar aan zijn borst verdelgen zien? ....
Stijgt uit uw heilige ætherspheer,
Beschermende Englen Gods, stijgt neêr!
De Panther heft den klaauw omhoog,
Wilt gy het schreiend Lam behoeden! –
Onstuimig wendt zich Arthurs oog
Om redding naar den Hemelboog,
Maar daalt wanhopig op de vloeden....
Maar hoe, van waar die blijde schrik?
Wat gloeit zijn kaak? wat straalt zijn blik?

Wat vreugd, wat hoop, wat denkbeeld viel
Gelijk een lichtstraal in zijn ziel? –
Daar springt hy met zijn dierbre schat
Op eenmaal neder in de golven –
En worstelt, half in 't schuim bedolven,
Met reuzenkracht door 't zwalpend nat....
Besloot hy, liever in de stroomen
Met haar vrijwillig om te komen,
Dan neêr te storten onder 't zwaard
Des vijands, die, naar 't strand gevlogen,
Van zielsverbazing opgetogen,
Beweegloos op de branding staart? –
Dan neen – daar ginds op d' Oceaan
Zie ik een houtvlot nader zweven,
Een wrak, by 't woeden van d' orkaan,
Van uit een schipbreuk nagebleven. –
God! zal het ongelukkig paar
't Bereiken? – Als de Halcyon,
Die, scheerend langs de blaauwe baar,
De vleuglen spiegelt in de zon,
Klieft Arthur, hoe de vloed moog klateren,
Hoe ook de storm zijn voortgang stremt,
Zijn Anathilde aan 't hart geklemd,
Met vasten slag den rug der wateren. –
Hy woelt, en plascht, van schuim bespet.
Vooruit! vooruit! door 't stuivend wed...
Een Seraph zal met vluggen tred
De golven voor U henen zweepen....

Daar heeft zijn vuist het wrak gegrepen....
Lof, lof den Heer, zy zijn gered!

III.

De wind is stil – geen goltjen brandt;
Een spiegel schijnt het watervlak,
Maar 't byna onbeweeglijk wrak
Blijft even ver van 't strand.
't Was lang en sterk, hoe ras misschien
In een geslagen, afgeschoten
Door planken, dicht in een gesloten,
En van een kleine mast voorzien; –
Maar zeilen, roer, en touw, ontbraken.
Welligt verzwolg het zwalpend vocht
De kleene schaar in de open kaken,
Die op dit vlot zijn redding zocht. –

Haar zachtkens klemmende in zijne armen,
Poogt Arthur de aangebeden bruid
Aan d' open boezem te verwarmen;
Haar harte klopt, ô vreugd! ze ontsluit

Op nieuw dat zieldoortintlend oog,
Dat onder d' ebben wenkbraauwboog
Hem nu verrukkend tegenlacht,
Gelijk de purpergloed van de Uchtend,
Wanneer Hy, uit de neevlen vluchtend,
Weêrschittert door 't gordijn der nacht! –
Zijn vuurkus doet op 't bleek gelaat
Op nieuw 't ontvloden blosjen gloeien,
Zoo als het roosjen mag herbloeien
In koestring van den dageraad.
Hy wringt en droogt de vochte lokken,
Haar golvende om den zwanenhals,
En net heur zwellend boezemmalsch
Van 't schuim der zee, wiens witte vlokken
Zich schamen by den lelygloed,
Die 't als een wolkjen scheemren doet!
Ja, arm in arm, en hart aan hart,
Is 't of hun hope mag herleven,
En of ze een Engel rond zien zweven,
Die balsem druppelt op hun smart.
Zy zien den hollen Oceaan
Erkentlijk als hun redder aan.
Hun vreeze is als een schim geweken;
Ofschoon ook alles om hen heen
Van jammeren en dood moog spreken,
Zy spreken van hun liefde alleen!
En zoo hun bittre erinnering
Niet somtijds, door een floers van tranen,

Een sluier voor hun vreugde hing,
Reeds zouden zy zich zalig wanen;
Ach, weinig gisten ze, in wat rouw
Hun droomend hart ontwaken zoû!

Droefgeestig hing van 't luchttapeet
De dun gevleugelde avond neêr;
Geen koeltjen luwde – de atmospheer
Was zwaar als lood en drukkend heet;
De vlugge vogel van de stormen
Vloog krijschend langs de waterbaan,
En meldde een naadrend onweêr aan.
Fantastisch kruide in reuzenvormen,
Al dicht en dichter saamgegaard,
Het onheilspellend wolkgevaart
Van 't zuiden voort; het lieflijk blaauw,
Nog straks weêrblinkende aan de transen,
Verschoot reeds tot dat aaklig graauw,
Dat we op 't gelaat eens lijks zien glansen. –
Gelijk een Rechter, eer zijn mond
Het vonnis van den dood doet hooren,
Ligt heel het eindloos Hemelrond
In stilte en spraaklooze ernst verloren,
En wacht alleen naar't oogenblik,
Waarop de rukwind los zal breken,
Om 't straffend oordeel uit te spreken,
Dat heel de schepping toeft met schrik.

Gedragen door de donderkoets,
Naakt reeds de Bode der vernieling,
En zweept met ongestuime wieling
Het opgeruid gelaat des vloeds.
De neevlen vliegen door de lucht
Als opgestoken oorlogsvendelen, –
Het Noorden brak zijn ijzren grendelen,
En snuift en buldert in zijn vlucht;
Geheele waterbergen stijgen,
En heffen hun beschuimden top
Gedurig hoog en hooger op;
Al de elementen zullen krijgen,
En vliegen door elkander heen.
De onmeetbre ruimte davert luid
Van wolkgehuil en stormgefluit,
En krimpt van bangen schrik in een.
Nu zweept de Zee met woedend donderen
Heur golven naar het wolkgewelf,
En dan weêr ploft zy zich naar onderen,
Als was ze in tweekamp met zich zelf. –
't Is of zy, door Gods geest gedreven,
De wareld losbonst uit haar spil,
En, overwinnend nagebleven,
Een tweede Baaiert scheppen wil.

Van uit hun zoete liefdedroomen,
Hun visioenen van 't verschiet,

Op eenmaal tot zich zelf gekomen,
Door 't brullen, dat het diep der stroomen
En 't woedend onweêr hooren liet,
Wendt nu met siddring 't minnend paar
Den blik op 't dreigend doodsgevaar.
Hun vlot, het spel van 't stormenheir,
Wielt, naar den wil der wervelvlagen,
Nu dwarlend in een draaikolk neêr,
En dan weêr stijgt het naar de spheer
Des Hemels, als een zwanenveêr
Door 't woelend zeenat voortgedragen;
En tastbare, ondoordringbre nacht
Vervangt de gulden zonnepracht
En huppelt op de zwarte baren; –
Slechts by den schrikbren onweêrglans,
Die somtijds flikkert aan den trans,
Kan Arthur Anathilde ontwaren.

ô 't Was zielroerend aan te schouwen,
Zoo als zy daar, met bleeke koon,
Maar toch zoo schoon, zoo hemelsch schoon,
De tengre handen saamgevouwen,
Genade smeekte van Gods throon!
Een woeste schok heeft naar de mast
Van 't slingrend wrak haar heen gestoten,
En de armen om dien steun gesloten,
Klemt zy hem aan haar boezem vast.

Heur oog is dof, heur traandrop vliet,
Doch kalm als de Onschuld, beeft zy niet,
Maar bidt zy! –
In dees schrikbre stond
Schijnt zy een Engel der Ontferming,
Die d'Eeuwige aanroept om erbarming
Voor 't chaos wordend wareldrond! –
Voor Anathildes woorden doof,
De lokken wild omhoog gevlogen,
Met opgesparde – traanlooze oogen,
En zoo als zy met haar Geloof,
Met raadloos Ongeloof gewapend,
Staart Arthur roerloos d' Oceaan,
Hem brullend voor de voeten gapend,
En 't worstelen der stormen aan.
Op eens vliegt hy met woeste schreên
Onstuimig naar zijn dierbre heen:
De hulpelooze Onnozelheid,
Die vruchteloos om redding schreit,
Dat is een aanblik, dien zijn oog
Niet langer lijdzaam aan kan staren:
« Rijs! » – roept hy, en het was als vloog,
Toen hy zijn bleeken mond bewoog,
Een huivring door het hart der baren, –
« Rijs op! de dolle orkaan bespot
» Uw beden – rijs! – daar is geen God! »
Een kreet, die door den boezem ging,
En aaklig langs de waatren gilde,

Ontvlood de borst van Anathilde:
Die wanhoop, die Godslastering,
Dat aangebeden hart ontgleden,
Te midden van al de aakligheên,
De nooit gekende gruwzaamheden
Der dreigende verwoesting, scheen
Haar toe de laatste slag van 't lijden,
En de eerste van Gods vloek te zijn. –
By iedren blaauwen weêrlichtschijn
Was duidlijk 't innig zielestrijden,
Op Arthurs doodsbleek aangezicht,
Met letteren van vuur te ontdekken;
Een nevelachtig sulpherlicht,
Een helsche gloed, omscheen zijn trekken....
Zoo, zoo stond eenmaal Lucifer,
Toen hy, aan 't hoofd der Uchtendster,
Zijn krachten tegen God beproefde,
Maar hem Diens bliksem 't voorhoofd groefde,
En neêrwierp van zijn oorlogskar.

Van uit den boezem der Verdelging
Rijst dus de stem der Onschuld op:
« Mijn dierbre, al stijgt de nood ten top,
» Al dreigt de zee ons met verzwelging,
» Toch waakt de Algoede Hemelheer!....
» Zie, Hy schonk ons elkander weêr,
» En gy durft lasteren! – Zijn oogen

» Zien reeds met reddend mededogen
» Op onze tegenspoeden neêr,
» En gy vervloekt Hem! .... » daar bedolf
Op eens een ongestuime golf
De Maagd. Zy kon niet meer vervolgen:
Gelijk een Bode van de straf,
Stoot de oceaan het vlot verbolgen
In een onpeilbren maalstroom af.
« God, zegt gy, heeft ons saamgebracht! »
Krijscht Arthur, als het stormgegil,
Met bovenaardsche kracht: –
« Gy waant, dat Hy ons huwlijk wil! ....
» Welnu dan moog zijn wil geschieden!
» Gy, Kind des jammers! Wanhoopsbruid!
» Hier, waar de golven rond ons zieden,
» Hier, waar de stormwind rond ons fluit,
» Hier, waar de diepte kookt en brandt,
» Hier, by des Hemels ongenade,
» Hier – vrees niet! beef niet! reik me uw hand! –
» Hier, hier ontfang ik U als gade! –
» Ja! » ging hy voort en greep haar aan,
Door woeste teêrheid aangedaan,
« Ja, hier, in d'aanblik van den dood,
» Hier kieze ik U tot echtgenoot! –
» De rukvlaag zij de Priester Gods,
» Die onze huwlijkseeden zegent!
» Ons dankbaar loflied is 't geklots
» Der zee, die schuimend ons bejegent,

» De hemel, die orkanen regent
» En donders neêrstort op dit wrak,
» Is 't ons omwelvend tempeldak!
» Ziet gy die woeste bliksemschicht
» Vernielende uit de wolken dalen?
» Die vlammen, dierbre, zijn de stralen
» Van outerlamp'en fakkellicht!....
» Ja, 't krijten van de wanhoopspijn,
» De stervende natuur ontrezen,
» Zal 't Amen op ons huwlijk wezen,
» En de Afgrond zal ons Bruidsbed zijn! –

Maar Anathilde hoort niet meer;
De schrik heeft haar het bloed bevroren;
Haar zelfbewustzijn is verloren....
Bezwemen zinkt zy naast hem neêr.

IV.

Een oorverdoovend donderknallen
Kaatst plotsling door de wolken weêr;

't Is of op eenmaal 't stormenheir,
Door bange siddring overvallen,
Naar alle kanten zich verstrooit,
Terugdeinst naar de beide polen,
En, in zijn steenrotskrocht verscholen,
De vleuglen in elkander plooit.
De zeegolf buigt het hoofd naar onder;
't Azuur herschijnt weêr aan den trans;
Het oosten blinkt – de morgenglans
Verspreidt zijn purperwaas; – een wonder
Behield het vlot, en 't minnend paar
Staat levende en beveiligd daar. –
De Maagd keert weder tot zich zelf,
Het hoofd aan Arthurs borst gezonken;
Ze aanschouwt het helder luchtgewelf,
Van rozenkleurig licht omblonken,
En ziet, hoe 't onbeschadigd wrak,
Gestuwd door 't dartlend meirgewiegel,
Onmerkbaar voortdrijft op den spiegel
Van 't naauwlijks rimplend watervlak.
« Zie, hoe de Algoede van Zijn throon
» Ons redding toegezonden heeft! »
Zoo spreekt zy, maar een lach van hoon
Is 't eenig andwoord dat hy geeft. –
« De stormwind is ter rust gegaan! » –
Vervolgt ze, en wijst hem op den hemel –
« Nog, » – vaart hy voort – « al slaapt de orkaan,
» Nog grimt daar ginds de dood ons aan! »

En wijst haar op het golfgewemel.
Getroffen slaat zy op dat woord
Heur armen om zijn schoudren heen –
« Ach ! » smeekt zy, en van tranen gloort
Heur blaauwend oog – « By 't schoon verleên !
» By onze jonkheid ! by de teerste,
» De zoetste erinnring onzer min !
» ô Sta me één gunst toe – de allereerste,
» Die ooit uw droeve zielsvriendin
» Op aarde van u af kwam smeeken ! ...
» Ach ! hoe versteend uw boezem zij,
» Wil hem om mijnentwil verbreken,
» Mijn Arthur, kniel en bid met my ! – »
« Hoe, bidden ? » – buldert hy – « en wien ?
» D' onsterfelijke' Alverdelger ? – nimmer !
» Of is 't zijn hoogste lust niet immer,
» De Onnozelheid verdrukt te zien ?
» Hebt gy als ik uw dierste panden
» Niet, met vernielende overmacht,
» Door lage moorders aan zien randen,
» Als lammren door het mes geslacht ?
» Hebt gy de zilvren kruin uws Vaders
» Niet door gevloekte gruweldaders,
» Als ik, tot schande zien gebracht ?
» Nog dunkt my, ligt hy aan mijn voet,
» Den boezem gapende opgereten !
» Als dat van Abel, heeft zijn bloed,
» Maar vruchteloos ! om wraak gekreten ! ....

» Ja, overal zie ik het Kwaad,
» De Zonde en Boosheid triumpheren,
» En de Onschuld in het stof vernêeren,
» Den dorenkrans om 't bleek gelaat! –
» Ja, martlen, foltren en vernielen,
» Zie daar des Scheppers heilgenot! ...
» En gy spreekt van een liefdrijk God!
» En durft my vragen, neêr te knielen! ... »
Hy sprak en dekte 't aangezicht,
Als of zijn boezem zich vermande,
En ieder zacht gevoel verbande,
Waar voor hy mooglijk had gezwicht! –
« Daar straks, by storm en bliksemlicht,
» Toen spraakt ge » – zegt zy met een stem,
Die zelfs een tijger zou bevredigen, –
« *Daar is geen God!* – thands noemt gy Hem
» Den Alverdelger – Hem beledigen
» Is Hem erkennen! » –
« Neen, ô neen! »
Is 't andwoord, dat haar tegensnerpt,
« 'k Erken Hem niet! mijn ziel verwerpt
» Elk gruwbaar monster, dat zijn schreên
» In raadselachtig duister hult,
» En vloek ter nederstort voor zegen! »
« En ik, » – zoo voert de maagd hem tegen,
Van God gewijden gloed vervuld –
« Verwerp elk ongeloovig hart,
« Dat als rebel de Heemlen tart,

» En voor de Hel hen durft verzaken!
» Wie aan geen weldoend God gelooft,
» Mocht nooit van 't vuur der liefde blaken! –
» Zie 't bliksemvuur was uitgedoofd, –
» Uw gruwlen roepen 't op ons hoofd
» Terug – ja, schoon ik tot aan 't graf
» Gewenscht had aan uw zij' te gaan,
» Van dezen oogenblik af aan
» Sta 'k u voor eeuwig af! » –
Heur droeve stem verflaauwde in 't spreken
Dier woorden, en een pareldrop
Kwam langs heur elpen wangen leeken,
Als daauwvocht langs een lelyknop;
Maar toch, toch was op heel heur wezen
Slechts Englenkalmte en rust te lezen –
Gelijk de gouden zonneglans
Zich wiegelt op een tweelingbloesem,
Omspeelde 't golvend hair heur boezem....
Nog nooit was zy zoo schoon als thands! –

« Vergeef! » – roept Arthur – « ô vergeef!
» Neen, nimmer laster ik na dezen!
» Hoe, 'k zou u tot een gruwel wezen?....
» Wat Dæmon was het die my dreef!
» Mijn Afgodsbeeld! mijn Oogelijn!
» Beschik, bepaal, 'k wil heel mijn leven
» Met wellust u ten offer geven,

» En mocht uw borst mijn doodsbed zijn,
» Het zoû me een Hemel zijn te sneven!
» Maar ô, herroep die wreede taal!
» Herneem die alsembittre woorden,
» Die dieper door mijn boezem boorden
» Dan vlijmend ponjertstaal. –

» Ja, één gevoel zal ons bezielen,
» Eén lichtstar blinken om ons hoofd!
» Mijn hart gelooft, wat gy gelooft!
» Waar gy voor knielt, zal ik voor knielen!
» Wat gy aanbidt, aanbid ook ik!
» Maar laat voor 't minst één dankbre blik
» My uit uw dierbaar oog bejegenen!
» Eén enkle kus mijn lippen zegenen!
» En welkom dan, mijn jongste snik! » –

Zoo roept hy uit, en – is vergeven; –
Hy zet zich aan heur zijde neêr,
En van heur donzen arm omgeven,
Vindt hy zijn boezemvrede weêr;
Zijn hoofd rust op heur borstalbast,
En zy klemt hem met al 't vertrouwen,
Dat liefde en dank ter neêr doen daauwen,
Gelijk een zeegnende Engel vast.

Maar de uren vliên, – in rozenpracht
Is weêr de morgen opgerezen.
Ach! Arthur heeft den langen nacht
In beurtlings hopen, beurtlings vreezen,
In woede en teêrheid, doorgebracht.
't Gestarnt verbleekt; aan de oosterbaan
Vangt weêr Auroor heur wedren aan;
De zilverblanke golfjens lekken
Het vlot, maar, waar men 't oog mag slaan,
Daar is geen schijn van strand te ontdekken;
Al hooger rijst het licht en schiet
Weldra van 's Hemels middagtransen
Op 't ongelukkig paar zijn glansen,
Dat zich in raadloos zielverdriet
Van heel natuur verlaten ziet. –

Gelijk een afgematte Athleet,
Ligt nu het moêgeworsteld meir
In d' arm der looden sluimring neêr.
Van verre smelt het luchttapeet
Te saam met dat der blaauwe baren,
Die op het koeltjen spelevaren,
Als luistrend naar de melody,
Waarmeê zijn vleuglen 't luchtruim klieven. –
Rond de ongelukkige gelieven
Is alles stilte en woesteny.
Geen voedsel – geen verfrisschend nat,

Dat hun verdroogde lip bespat,
Geen hulp waar zy zich henen wenden! –
Reeds hebben Honger beide en Dorst,
Tot overmaat van hunne ellenden,
De klaauw geslagen in hun borst.
Ach, lijnrecht doet de zon heur stralen
Op Anathildaas Englenhoofd,
Van 't schuttend tulbanddoek beroofd,
Als zoo veel vlammen nederdalen.
Heur half verblind en glazig oog
Kan langer d' aanblik niet verdragen,
Noch van dien koopren hemelboog,
Waaraan geen wolkjen zich durft wagen,
Noch van dien oeverloozen vloed,
Wiens reuzenvlakte heinde en veer
Weêrblinkt van vuur en tintelgloed;
En roerloos zinkt ze op 't houtvlot neer.

ô Heldenmoed! beroofd van kracht,
Bezwijkt zy byna voor de smarte,
En toch – toch slaakt heur edel harte
Zelfs niet één enkle jammerklacht:
Zy siddert dat zy Arthurs leed
Tot raadloosheid zoû aan doen groeien,
Indien ze één zuchtjen deed ontvloeien,
Dat hem het hare kennen deed!
Neen, blik niet in de ziel eens Mans,

Zoo gy in al heur hemelglans
Een reine liefde wilt ontwaren,
Waarop geen vlek van zelfzucht kleeft,
Maar die, kan ze een beminde sparen,
Met wellust zich ten offer geeft!
De Vrouw – de zwakke Vrouw – alleen,
Zal, zoo ze een dierbaar pand kan redden,
Al sprong de vuurzee uit heur bedden,
Door graf en helle en afgrond treên! –

De dag verdween – het houtvlot zweeft
Al verder op de plassen voort,
Zoodat het ras van d' oeverboord
Zich meer dan ooit verwijderd heeft.
Met blijdschap zegende Anathilde
De duisternis, die Arthurs oog
Den aanblik van de smart onttoog,
Die in heur kranken boezem trilde.
Ach, iedren stormwind en orkaan
Riep ze in heur smeekgebeden aan,
Opdat hun buldrende ademtocht
Haar jongst gekerm verdooven mocht.
Heur boezem golft en ebt als 't meir,
't Is vuur wat in haar voorhoofd woelt: –
Zy heeft het al te wel gevoeld:
De Dood daalde aan heur zijde neêr!....
En ô! wie schildert Arthurs smart?

Wie zal zijn wreede folterkwalen,
Wie die ontzetbre Helle malen,
Die in en om hem, in zijn hart
En voor zijn scheemrende oogen gloeit,
En lava in zijn boezem sproeit? ....
Onstuimig knarst hy met de tanden,
Maar wendt zich af, opdat haar oog
De wanhoop niet aanschouwen moog,
Wier vlammen in zijn aadren branden;
En klemt uit vreeze voor 't gevaar,
Dat hem een lastring zoude ontglippen,
Met alle kracht de bleeke lippen,
In zelfverwinning op elkaâr,
Opdat voor 't minst haar ademtocht
Hem niet in 't sterven vloeken mocht! –

Weêr kwijnt de laatste zonnepracht,
En nog steeds drukt hen 't eigen lot; –
By 't nederdalen van den nacht,
Gepeuluwd op het vochtig vlot,
Schijnt Anathilda weggezonken
In de armen van den slaap. Maar stil! ....
Heeft daar op eens geen doffe gil
In Arthurs siddrend oor weêrklonken?
Eenschriklijk denkbeeld grijpt hem aan,
En doet zijn boezem hoorbaar slaan:
« Ach! » – roept hy, en zijn stem versmoort

Van zielsangst – « wat, wat doet u kermen?....
» Wat bracht dien kreet, die snikken voort?....
» Ach, wil u mijner toch ontfermen!....
» Mijn Bruid, mijn Gade, één enkel woord! »

Hy klemt haar handen in de zijnen,
Maar ach! heur levensgloed verdween:
Heur bloed verkilt, heur polsen kwijnen....
Zy zijn als zielloos marmersteen!
Zy andwoord niet – de dageraad,
Die zich verheft aan de oosterkimmen,
Doet op heur uitgebleekt gelaat
Een scheemring van zijn luister glimmen.
Ze is spraakloos, maar nog ademt zy,
En slaat, door tederheid bewogen,
Haar kwijnende oogen op zijn oogen;
Een lachjen, uit de kozery
Van zoeter dagen nagebleven,
Schijnt met een zachten vreugdegloor
Heur tengre lipjens rond te zweven,
En gaat haar stervenszuchtjen voor.
« Ik zie een schip! » roept Arthur uit,
Door blijde ontroerenis gedreven –
« Wy zijn gered, mijn dierbre Bruid! » –
Vergeefs wil zy hem andwoord geven:
Heur tong bevroor – heur stemgeluid
Blijft steken – al heur kracht vergaat; –

Alleen haar matte blikken spreken,
En 't is, als zeggen ze onder 't breken
« Helaas! het is voor my te laat! » –

Het schip komt nader – Arthur vouwt
Een blanken sluier om zijn degen,
En wuift het vaartuig rustloos tegen,
Totdat het eindlijk hem aanschouwt. –
Nu snelt het als een vlugge zwaan
Met opgezwollen zeilen aan;
Door hoop en zielsangst aangedaan,
Buigt Arthur naar zijn bruid zich af;
Hy roept – hy smeekt haar – maar heur lippen
Doen niet één enkel woord ontglippen:
Zy geven 't andwoord van het graf!
« Nog één, één oogenblik, ô Dood! .... »
Zoo roept hy jammrende uit by 't naderen
Der redding, met een vrees in de aderen,
Die ijskoû door zijn leden goot.
Met doodsbleek is zijn kaak bedekt;
Zijn handen, die van koortsgloed trillen,
Zijn, of zy 't nader trekken willen,
Naar 't zeegnend vaartuig uitgestrekt.
Daar klinkt op eens een doffe zucht,
Den boezem zijner bruid ontvlucht....
Dat droef geluid, hoe zacht en teêr,
Doet hem het bloed om 't harte stokken –

Zijn ziel springt op - zijn kniëen schokken -
Hy ploft gelijk een standbeeld neêr....
't Gordijn der Hoop is weggetrokken....
Zijn Anathilda leeft niet meer!

V.

Sints vloden onherroepbre jaren
Daarheen, op ruischende aadlaarschacht.
Steeds dekte een ondoordringbre nacht,
Wat sedert Arthur mocht weêrvaren.
Alleen verhaalt men, dat een poos
Na 't droef gebeurde, een onbekende
Zijn schreden naar het zeestrand wendde,
En daar een hut ter woning koos,
Niet verre van het lommrig groen,
Waar een Arabisch paviljoen,
Dat eens een Saraceen behoorde,
Maar thands, begroeid met fluistrend gras,
Doorknerst van uil en raafgekras,
Slechts de eenzaamheid ten zetel was,
In 't deinend avondpurper gloorde. -

Van d' ongedekten schedel vloog
Zijn hairlok op den wind omhoog,
Die van de baren overluwde; –
't Was of zijn somber rollend oog
De aarde als een nest van slangen schuwde;
Want nimmer richtte hy den voet
Naar 't wemelen der ijdle menigt;
Maar tot zijn trouwen vriendenstoet
Had hy de golven van den vloed
En de onweêrs om zich heen vereenigd.
Sints de eerste glansen van de zon
De lachende oostertinnen blaauwden,
Tot dat de nacht heur loop begon,
Scheen hy met hen zich te onderhouden. –
Voorzeker knaagde een diepe wond,
Waarvoor hy nooit genezing vond,
Gelijk een kanker hem aan 't hart.
Al scheen hy jong, toch had een leven
Van stormen, hem de ploeg der smart
In groeven op 't gelaat gedreven,
Dat, als een wolk, waarop de orkaan
Zijn duister werpt, maar waar geen regen
Of daauwdrop ooit van nederzegen,
Nooit mocht weerblinken van een traan. –
Zóó sleet hy, slechts door de onweêrvlagen
Verzelschapt en door d' Oceaan
Bezocht, in de eenzaamheid zijn dagen;
Tot dat men op een uchtendstond

Hem zielloos op den oever vond,
Het ingezonken aangezicht
Naar 't golfgewemel heengericht. –
Een crucifix, van schuim bespat,
Hing op zijn open borst te slingeren,
En krampig hield hy met de vingeren
Een lok van goudgeel hair omvat,
Die hy, zoo 't scheen, toen de ademgloed
Des doods zijn levensdraad kwam zengen,
Gepoogd had, aan den mond te brengen,
Ten allerlaatsten afscheidsgroet! –

4–5 September 1839.

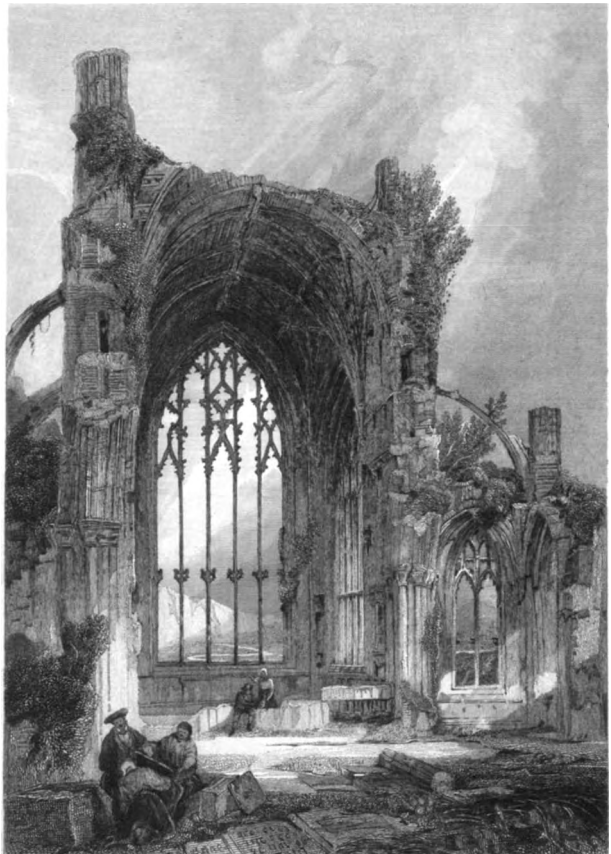

Drawn by D. Roberts. Engraved by T. Jeavons.

STUMPY.

Eene reisontmoeting in Schotland.

DOOR M^R. J. I. D. NEPVEU.

20 Julij 1834.

.....Ik had te Selkirk den nacht doorgebragt, en was reeds vroegtijdig opgestaan, om Abbotsford, het eigenlijke doel van mijn uitstapje in het Graafschap Roxburgh, te bereiken. Zoo als gewoonlijk stuurde ik mijne eenvoudige pakkaadje naar Kelso vooruit, en ving met mijnen getrouwen gids DICKSON, dien ik te Edinburg had aangenomen, den togt te voet aan. Hadden wij den gewonen weg gevolgd, zoo zouden wij dien dag ook het eerst de beroemde verblijfplaats bezocht hebben van den grooten onbekende, gelijk men WALTER SCOTT noemde, vóór dat het bankroet van zijn' bankier hem noodzaakte zich openlijk als den schrijver der onnavolgbare *Waverley-Romans* bekend te maken. Maar ik had een ander reisplan beraamd. *Sir* WILLIAMS

had mij gezegd, dat de dichterlijke schaapherder, de in Nederland te weinig bekende HOGG, het beste des namiddags aan zijne woning te vinden was, en daar ik, volgens den raad van den geleerden baronnet, met niemand anders dan juist met HOGG het heerlijke Abbotsford wilde bezoeken, zoo besloot ik vooraf de beroemde ruïnen der abtdij van MELROSE te gaan bewonderen, welke men mij overal verzekerd had, dat alles te boven gingen, wat men zich van de schoonste overblijfselen van vroegere dagen immer kan voorstellen. Wij sloegen dus weldra een zijpad in, en wandelden in de aangenaamste morgenkoelte eenen geruimen tijd stilzwijgend voort, daar ik mijn BROWN *) even buiten Selkirk reeds had voor den dag gehaald, om mij het voornaamste omtrent de geschiedenis der verwoeste abtdij en andere streken weêr voor den geest te brengen. DICKSON, die niets liever deed dan praten, had wel verscheidene pogingen aangewend om mij in deze lektuur, waarin ik van lieverlede meer verdiept geraakt was, te storen, en mij op het eene of andere gezigtspunt aandachtig te maken; maar al zijne manœuvres waren geheel vruchteloos geweest, daar een vlugtige oogopslag mij meestal overtuigd had, dat wat DICKSON voor bijzonder schoon en verrukkelijk uitkreet, slechts minder beduidende natuurtooneelen waren, in vergelijking althans van al het heerlijke en grootsche, hetwelk ik reeds vroeger, en nog daags te voren, gezien had. Mijn snapzieke gids scheen dan ook eindelijk te begrijpen, dat al zijne

*) *Scenes in Scotland*, Glasgow 1833, 8°.

moeite, om mij van mijne mijmeringen en geschiedkundige nasporingen af te leiden, vergeefs was, en na een' diepen zucht geloosd, en als ware het medelijdend de schouders opgehaald te hebben, had hij een bekend Schotsch grenslied aangeheven, welligt hopende, dat zijne krijschende stem mij eindelijk vervelen, en ik alzoo meer en meer de noodzakelijkheid inzien zoude, om van twee kwaden het dragelijkste te kiezen, dat is, met hem een gesprek aan te knoopen, hetwelk onvermijdelijk, even als altoos, op heksen en spookgeschiedenissen zoude neêrkomen.

Op eens echter zeide DICKSON met luider stemme: « Hier is de herberg. »

Wij waren naauwelijks twee uren voortgewandeld, en hadden ons, vóór ons vertrek uit Selkirk, door een stevig ontbijt tegen alle vermoeijenissen gewapend, en ik schreef dezen uitroep van mijn' wakkeren medgezel dus minder toe aan wezenlijke behoefte aan het nuttigen van eenige spijze, dan wel aan eene laatste poging om eenige gunstige verandering in mijne, voor hem zoo weinig opwekkende handelwijze, te weeg te brengen. Tevens herinnerde ik mij, hoe werkelijk verzot DICKSON op een goed glas bier was, en ik zeide dus lagchende: « Dan zult gij wel eene teug *ale* lusten, niet waar? »

« *Ale* is een heerlijke drank, » antwoordde de sluwe kerel, « ik heb er in de stad nog een paar fiksche bekers van gedronken, maar, » haastte hij zich er bij te voegen, toen hij welligt opmerkte, dat ik iets zeggen wilde, « zoo iets weiger ik nooit, » en meteen stiet hij de deur van de herberg open.

Wat door mijn' gids met den naam van herberg bestempeld werd, verdiende dien naam eigenlijk niet, en was een klein gebouw, hetwelk hier te lande stellig slechts eene kroeg of tapperij zoude genoemd worden, en waar ik geloof, dat men bezwaarlijk logies zoude hebben kunnen bekomen. Boven de deur hing een slecht geschilderd uithangbord, onder aan hetwelk nog even de woorden *Melrose-Abbey* te lezen stonden, en de kopij was weinig uitlokkend, om naar het origineel te doen verlangen, ten zij men, gelijk met mij het geval was, te voren bewust ware, hoe veel werkelijk schoons men te verwachten had. DICKSON was het huisje ingetreden, en ik besloot zijne terugkomst buiten af te wachten, en zette mij dus op eene bank tegen over hetzelve neder. Ik merkte nu op, dat eenige landlieden en een aantal kleine jongens zich digt bij mij op den weg bevonden, en met elkaâr in drukke woordenwisseling waren, terwijl het mij voorkwam, dat zij tevens onafgebroken blikken op de deur van de kroeg wierpen, alsof zij op iemand schenen te wachten. In huis hoorde ik mede eenig rumoer en verwarde stemmen; doch de taal der landlieden was zoo ruw en plat, dat al mijne bekendheid met het boeren-Schotsch mij weinig hielp, en ik zelfs niet eens na kon gaan, wat er gaande was. Twist scheen het evenwel niet te zijn, en ik stelde mij dus in zooverre gerust, bovendien zeker zijnde, dat DICKSON niet zoude nalaten, mij onder weg alles wel te verhalen. Ik had echter reeds een klein kwartier uurs gezeten, in welken tijd mijn gids ten minste wel een paar flesschen bier had kunnen uitdrinken,

in plaats van één glas, en ik begon zoo ongeduldig te worden, dat ik besloot zelf de zoogenaamde herberg binnen te treden. Eer ik echter mijn voornemen ten uitvoer kon brengen, werd de deur met kracht opengerukt, en een lang oud man, met zilvergrijze hairen, en in eene soort van bedelaarspij gekleed, liep onder een vervaarlijk geschreeuw van eene menigte boeren en jongens, die schier gelijk met hem naar buiten stoven, haastig den weg op, en ijlde met een groot zwart brood onder den linkerarm voorwaarts, terwijl het geschreeuw immer erger werd, daar de buitenstaande landlieden nu ook dapper mede deden, en sommige jongens den grijsaard zelfs nasnelden, of hem op zijne vlugt (want dit scheen het te zijn), kleine keisteentjes achterna zonden. De eenige woorden, welke ik onder al het gejoel verstaan had, daar ik ze herhaalde malen, zelfs door DICKSON, had hooren uitroepen, waren: «*Stumpy! ohé! Stumpy! ohé!*» – Dat deze woorden den ouden man moesten gelden, kwam mij niet twijfelachtig voor, maar zij verwonderden mij niettemin, daar ik geen ligchaamsgebrek bij hem had opgemerkt, en ik veeleer verbaasd had gestaan over de ongewone snelheid, waarmede hij zich verwijderd had. Het hinderde mij zeer, een' grijsaard dus het voorwerp der algemeene bespotting te zien, te meer, daar de man in zeer armoedige omstandigheden scheen te verkeeren. Ik besloot echter mijn ongenoegen aan de voor het huis verzamelde menigte niet te laten blijken, maar mijne zedelessen dienaangaande alleen voor DICKSON te besparen, wanneer ik van dezen onder weg de reden van al dat rumoer zoude verno-

men hebben. Ik gaf dus mijn' gids een' wenk, en wij wandelden voort, nadat ik van alle aanwezige landlieden een' eerbiedigen groet had ontvangen, welken ik onwillekeurig slechts ten halve beantwoordde, omdat hun gedrag van eenige oogenblikken te voren mij nog te zeer stuitte. om mijne gewone beleefdheid ook omtrent hen in acht te nemen.

«Welnu,» vroeg ik eenigzins wrevelig aan DICKSON, toen wij eenige schreden waren voortgegaan, «wat beduidt dat herhaalde geroep van *Stumpy!* en waarom wordt die oude bedelaar zoo smadelijk bejegend?»

«Wie? de oude THOMSON?» vroeg mijn gids verwonderd.

«Ja, die oude man,» hernam ik, «of hij THOMSON heet, weet ik niet; maar waarom wordt hij dus bespot?»

«*Ohé!* het is een *Stumpy* *), » antwoordde DICKSON.

«Een *Stumpy*,» zeide ik, «welnu al ware hij zulks, is dat dan eene rede om een' oud' man te beleedigen, die bovendien nog broodsgebrek schijnt te hebben. Maar ik heb geene lamheid aan hem bespeurd.»

«Ja, dat wil ik wel gelooven,» was het antwoord. «De oude vos steekt altoos zijn' lammen regterarm in zijne grove pij, en dan let men niet op, hoeveel korter die is.»

«Ja maar,» hervatte ik, «als hij een' lammen arm heeft, moest gij hem beklagen, in plaats van hem na te jouwen.»

DICKSON zweeg eenige oogenblikkken, en een hoog rood

*) Een lamme.

bedekte zijn aangezigt. Hij scheen, hoewel een ruw en eenvoudig mensch, de waarheid van mijn verwijt te gevoelen, en verlegen, hoe hij zich zoude verantwoorden. Ik begreep dan ook, dat knorren hier niet veel zoude afdoen, althans niet vóór dat ik de oorzaak der onheusche handelwijze jegens den grijsaard had vernomen, en ik vroeg dus aan mijn' gids: « Maar zeg mij dan, wie is die THOMSON? en waarom wordt hij zoo uitgejouwd? » –

« Ja, mijnheer! » antwoordde DICKSON, « Dat weet ik zelf niet regt. Het is eene lange historie.... Men zegt, dat JOHN THOMSON de abtdij verwoest heeft, en... »

« De abtdij verwoest, » viel ik hem hier in de reden. « Maar, mijn goede man! dat is eeuwen geleden. »

« Ja, ik weet het wel, ik weet het wel, mijnheer! » hernam DICKSON, « maar het was een der voorvaders van dezen THOMSON, wien de vervloeking getroffen heeft. »

« Welke vervloeking? » vroeg ik nu.

« Wel van de monniken, » was het antwoord.... « Maar, » voegde hij er bij, « ik weet het zelf niet regt, en bovendien, hier zijn wij aan de abtdij genaderd, » en tegelijkertijd wees hij mij op een groot gebouw, hetwelk ik nu op eenen kleinen afstand voor mij zag liggen, en ik niet in twijfel kon trekken, of het waren de eerwaardige bouwvallen van de abtdij van Melrose.

Toen ik eindelijk tot vlak voor het trotsche gevaarte genaderd was, kwamen mij de regels van den dichter voor den geest, wanneer hij met zooveel waarheid den indruk beschrijft, welken de stoute DELORAINE van Melrose ontving:

Als een met mosch begroeide, onmeetbre Rots
Scheen hem de donkre, ontzaggelijke Abtdij.

en ik nam mij dadelijk voor tegen den avond, zoo het kon met HOGG, terug te komen, want de dichter had ook gezegd:

Zoo gij Melrose op 't allerschoonst wilt zien,
Bezoek het dan bij 't bleeke licht der maan;
Want ach! de straal der schitterende zon
Beprurpert de ruïnen slechts uit spot!
Wanneer de halfverbroken zuilengang
Verdonkert, en de stalen weerhaan blinkt;
Wanneer de glans van 't twijfelachtig licht
De halfvergane torenburg omvloeit,
En muur en wal bij beurt met ebbenhout
En elpenbeen omlijst schijnt; – als een glans
Van zilver 't rijke beeldhouwerk omzoomt
En schemert op de rollen, die ons hier
Het leven en het sterven leeren; als
De Tweed van verre u dof in de ooren klotst,
De nachtuil knapt op 't graf des dooden helds, –
Ga dan, – maar ga, alleen en onbespied –
En wend den blik op Davids oud gebouw,
Dan roept gij wis in 't huiswaartkeeren uit:
« Nooit zag ik een zoo droef en schoon tooneel! » †)

Ik heb het nimmer zoo zeer betreurd, geen bouwkundige

*) *Lay of the last Minstrel.* I. 31 vs. 5 et 6.
†) *Lay of the last Minstrel.* C. II. s. 1.

te zijn, dan toen ik de overblijfselen dezer prachtige abtdij, het kerkhof en de vervallene torens bezocht had. Want zoo gaarne had ik, ter mijne herinnering, en om het later in dagen van rust en vrede nog eens te herlezen, deze ruïne getrouw beschreven; terwijl nu de indruk, voor vele jaren ontvangen, van lieverlede meer en meer begint te verminderen. Uit mijn' BROWN en andere werken, over Schotland, wist ik, dat de abtdij gesticht was door den vromen Koning DAVID, in of omtrent het jaar **1136**, en zulks ongeveer drie eeuwen, na de verwoesting van Oud-Melrose, met welk laatste gebouw zich een aantal fabelachtige verhalen en legenden zamen knoopen, te lang om thans te vermelden. Koning DAVID vestigde hier eene orde van Cistercienser Monniken, welke er tot de hervorming is gebleven. De abtdij zelve was toegewijd aan de Heilige Maagd MARIA, en bekoorlijk gelegen nabij den voet der bergen van Eildon, aan den regter oever van den Tweed, en in het midden van de onvergelijkelijk schoone vallei, tusschen het Eildon- en Gutton-gebergte. De stijl van het gebouw is geheel Gothisch, en zulks, als wanneer die soort van bouworde haar' hoogsten en rijksten trap bereikt had. SCOTT geeft van deze abtdij in zijn' bekenden roman *the Monastery*, waar zij den naam van ***Kennaquhair*** aanneemt, eene onnavolgbare beschrijving, en ik zoude, toen ik mij in het bezigtigen der ruïnen verlustigde, mij gelukkig geacht hebben, indien ik mijn' gids in den braven Kapitein CLUTTERBUCK *)

*) Zie *Introductory epistle* voor den zoo even genoemden roman.

had kunnen veranderen, die zooveel omtrent dit prachtige overblijfsel der oudheid wist te verhalen. – Ik had reeds meer dan een uur tusschen de hooge muren doorgebragt, en wilde juist de ruïne van de kruiskerk uit treden, toen een zware zucht, in mijne onmiddelijke nabijheid, mijne aandacht trok. Ik keek eenigzins verwonderd op, want ik had geen levendig schepsel noch in, noch nabij de abtdij gezien, en niets had de sombere stilte van het geheel een oogenblik gestoord; ook DICKSON kon dezen zucht niet geloosd hebben, daar hij buiten op den weg was blijven rusten. Ik zag eerst niets, en meende reeds, dat mijn oor zich had bedrogen, toen eene tweede diepe ademhaling mij eindelijk het voorwerp mijner nasporing deed ontdekken. Onder eene nis in de kerk zat, tot mijne groote verbazing, dezelfde oude man. wien ik zoo ergerlijk had hooren bespotten, en de moeite, welke het hem kostte, om van zijn groot brood, met een waarschijnlijk niet zeer scherp mes, eene snede af te snijden, deed hem de gehoorde zuchten slaken, althans aan zijne half vruchtelooze inspanning schreef ik dezelve toe.

« Wil ik u helpen, oude man? » begon ik, want medelijden vervulde mijn hart, en ik zag met verwondering, dat hij zijne pogingen alleen met de linkerhand aanwendde.

De grijsaard keek beschroomd en verwonderd op, als twijfelde hij, of mijne vriendelijke toespraak wel tot hem gerigt was, en hij antwoordde vervolgens langzaam:

« Ach, mijnheer! mijne krachten verminderen dagelijks. Ik heb reeds een uur dit brood in mijn bezit gehad, en mijn

honger nog niet kunnen stillen, uit gebrek aan kracht om het te breken. »

Ik zeide niets, maar nam het brood en het mes, hetwelk de bedelaar achteloos had laten vallen, van den grond op; en schoon het mes nu bleek werkelijk vrij bot te zijn, gelukte het mij weldra een paar fiksche sneden aan den hongerigen man over te reiken, die dezelve met de linkerhand gretig aannam, en daarop haastig nuttigde. Terwijl hij hiermede bezig was, had ik den tijd hem eenigzins naauwkeuriger op te nemen, en ik merkte nu, dat zijn regterarm slap langs zijne zijde afhing en veel korter was dan gewoonlijk, als ook dat hij met denzelven geene beweging hoegenaamd maakte, waaruit het mij nu volkomen duidelijk werd, dat de naam van *Stumpy* hem niet ten onregte werd toegevoegd, schoon ik nog met walging dacht aan de onbetamelijke wijze, waarop men hem dien scheldnaam kort te voren had toegeworpen. Ik besloot mijne nieuwsgierigheid dienaangaande te voldoen, en toen de man de twee sneden met smaak had opgegeten, en eene teug water uit eene groote kruik, welke naast hem stond, toe gedronken had, deed ik hem deze vraag:

« Waarom bespotten u de landlieden wegens uw natuurlijk gebrek? » en tevens wees ik hem op zijn' regterarm.

De grijsaard antwoordde niets, maar stak zijn' linkerarm langzaam naar boven, en rigtte zijne hand naar de nis, waaronder hij gezeten was, en waarin nog een Maria-beeld met het kind Jezus zigtbaar was, aan welk laatste echter het hoofd ontbrak. Ik begreep deze beweging niet, en herhaalde nu met meer nadruk mijne vraag.

« Gij schijnt een vreemdeling, mijnheer! » zeide toen de oude, « en gij hebt mij eene belangstelling getoond, waaraân ik en mijne voorouders sedert eeuwen niet meer gewoon zijn, en ik wil u dus, schoon kort, mijnheer! want het is droevig over zoo iets te spreken, de oorzaak der bejegening, waarvan gij, zoo ik mij niet bedrieg, straks getuige waart, niet verzwijgen. »

Ik knikte toestemmend en zettede mij op een' grooten steen neder, waarop de grijsaard dus voortging:

« Het was in den tijd, mijnheer! toen het gezond verstand het bijgeloof begon te verdrijven, en de munniken hunne pijen en kappen verscheurden, omdat dit gewaad geen'eerbied meer inboezemde; JOHN KNOK, onze groote hervormer, was opgestaan: geen middel was hem forsch genoeg, om de papen en hunne gezindheid uit te roeijen; en hij zocht steeds lieden, die even hevig, of nog heviger dachten dan hij, om zijne verdelgende plannen te helpen uitvoeren. Hij predikte, waar men het hooren wilde, en schreeuwde het tot in de straten van Edenburg: « « *Roeit de nesten uit, en de raven zullen verdwijnen!* » » Vreesselijke woorden, welke door JOHN THOMSON ook gehoord werden. JOHN THOMSON, mijnheer, was mijn voorvader. Hij was nog jong, toen de prediker zijne stem liet hooren, en hij was somber en dweepziek van aard, hij was in één woord, een geestdrijver, en ééne vonk was genoeg, om het immer bij hem smeulende vuur in lichte laaije vlam te doen uitslaan. In het jaar onzes Heeren **1559** was de woede van het volk ten toppunt gestegen, en in Perth en

elders begon men weldra de kerken en kloosters te verwoesten, en soms letterlijk te vernielen. JOHN THOMSON woonde in den omtrek dezer abtdij, en droeg den monniken van Melrose een' bijzonderen haat toe, dewijl door den abt, sedert JOHN's vader het nieuwe geloof omhelsd had, verboden was, dat door THOMSON of één' der zijnen iets meer aan de abtdij mogt worden geleverd, en het voorname bestaan onzer familie dus op eens had opgehouden. Op den avond, toen ook het uur der vernietiging voor Melrose geslagen was, bevond zich JOHN THOMSON aan het hoofd der onzinnigen, die verwoesting predikten in den naam van CHRISTUS. Reeds braken de vlammen aan alle kanten uit, en reeds had, naar men zegt, mijn ongelukkige voorvader zijne woede aan twee oude geestelijken gekoeld, die door hem onmeedoogenloos in het brandende gebouw waren terug gestooten, toen zij hun leven door de vlucht trachtten te redden, wanneer ook eindelijk JOHN deze kerk binnen trad, waar nog vele geestelijken zich hadden verborgen, en eenige heiligdommen poogden te beschermen. De abt had zich verscholen, naar men althans verhaalt, juist ter plaatse, waar ik nu gezeten ben, vlak onder de nis, waarin eene toenmaals fraaije beeldtenis van de moeder Gods met het kind JEZUS prijkte. De abt bad, toen JOHN THOMSON hem uit zijnen schuilhoek wegsleurde, en zich gereed maakte zijne schendende handen aan gezegde beeldtenis te slaan.

««Vervloekt zij de ketter, die dat beeld durft aanraken!»» schreeuwde de geestelijke, toen hij het voornemen van THOMSON bemerkte; maar THOMSON hoorde hem niet, of

was te zeer opgewonden, om zich aan deze onheilspellende woorden te storen, en.... hij sloeg met zijne vuist tegen het hoofd van den Zaligmaker der Wereld! Maar dit was zijne laatste euveldaad. Met een' schrikkelijken kreet stortte hij naar beneden, en toen men hem weder in het leven had teruggeroepen, was de abt en het hoofd van het kind JEZUS verdwenen, en de regterarm van JOHN THOMSON volkomen verlamd.»

Tranen blonken in de oogen van den grijsaard, over wiens beschaafdheid ik mij verwonderd had, toen hij deze laatste woorden geüit had, maar eer ik den tijd vond hem toe te spreken, vervolgde hij dus:

«JOHN THOMSON was gehuwd en had twee zonen. Beide waren frisch en gezond, doch stierven nog hetzelfde jaar. Weinige maanden later baarde hem zijne vrouw een' derden zoon en deze was lam, gelijk zijn vader. En, Mijnheer! zoo is het van geslacht tot geslacht voortgegaan. De gezonde kinderen stierven immer in hunne vroege jeugd, en alleen de verminkten bleven leven. Het Schotsche volk is nog vervuld met vooroordeelen, en schoon verreweg de meeste landlieden hier niet Katholiek zijn, en zij dus aan de vervloeking van den abt weinig geloof hechten, zoo is echter het gevolg van het treurige lot, waaronder onze familie gebukt is gebleven, allerverschrikkelijkst geweest. Van welgezeten landlieden, gelijk mijne voorouders waren, zijn wij van lieverlede tot den bedelaarsstand afgedaald, en hebben ook in dezen stand slechts vrouwen kunnen vinden. Gelukkig, ja, gelukkig, Mijnheer! ben ik de laatste van mijn

geslacht. Ik heb zeven broeders gehad: zij waren allen welgemaakt en gezond; maar God heeft ze allen in jongen leeftijd tot zich genomen, en mij slechts, met het erfelijke gebrek, het leven gespaard. Toen ik mij alleen op deze aarde als gebannen vond achtergelaten, deed ik eenen duren eed van nimmer eene vrouw te zoeken, en ik ben nu zeventig jaren oud en immer ongehuwd gebleven. Met mijn' dood zal de toorn Gods verzoend zijn, want ik heb zeventig jaren van aalmoezen geleefd en bespotting verduurd; maar God heeft mijn geloof versterkt, en Zijn Zoon, wiens kinderlijk beeld mijn voorvader in zijn' overmoed dorst honen, zal mij zeker in genade doen aannemen. » –

Hier eindigde de oude man zijn droevig verhaal. Ik was aangedaan, en vond geene woorden, om hem te vertroosten, schoon de vreemde mengeling zijner godsdienstige denkbeelden mij daartoe anders gereede gelegenheid aanbood. Ook liet de grijze bedelaar mij daartoe geen' tijd, want hij nam haastig zijn brood op, reikte mij misschien onwillekeurig de linkerhand, welke ik hartelijk drukte, en verwijderde zich vervolgens met rassche schreden.

Ik zocht nu mijn' gids weder op, en wij wandelden voort, om den Dichterlijken schaapherder op te zoeken. – Ik weet niet, of de bedelaar nog leeft.

(*Uittreksel uit een dagboek.*)

DE STERVENDE DICHTER.

DOOR MR. A. BOXMAN.

De kelk mijns levens brak, schoon vol nog tot de randen;
Mijn laatste kracht vervliegt bij elken ademhaal;
Geen kus weerhoudt dien meer, geen druk van vriendenhanden!
De Dood klept met zijn wiek op 't somber klokmetaal
Mij 't uur des afscheids toe van deze wereldstranden!....
Hoe scheide ik.... zuchtend – of met zang en zegepraal?

Neen zingend, – want de lier is nog mij bijgebleven;
Neen zingend – want de dood bezielt mij tot een lied,
Gelijk de zwaan, die de aarde en 't aardsche gaat ontzweven:
Neen! wie bij 't sterven zucht', de Dichter zucht dan niet!
O, Liefde en Harmonie was grondtoon van zijn leven,
Zij dan een Englenzang ook 't afscheid dat hij biedt!

De snaar wanneer zij springt, doet reiner toonen klinken;
De lamp, eer zij verdooft, schiet eensklaps heller gloed;
De zwaan, als zij voor 't laatst de levenszon ziet blinken,
Schouwt naar den hemel op, en zingt dien in 't gemoet;
De mensch, de mensch alleen, als 't juk hem zal ontzinken,
Telt al zijn dagen op en stort een' tranenvloed.

Wat is dan 't leven toch dat men het zou beweenen?
Een dag – en weêr een dag; een uur – en weêr een uur;
De dag, die komt, gelijkt den dag die is verdwenen,
Of 't zoet dat gene bragt verkeert hij weêr in zuur.
Door arbeid, zorg en smart flaauwt schaars een droombeeld henen,
Dat is de levensdag.... o, welkom nachtlijk uur!

Ween' dan de dwaze vrij, die, met bestorven handen,
Zich als het klimop klemt aan 't geen hem rest van de aard,
En ginds, aan de overzij, geen baak der hoop ziet branden;
Ik, die geen wortel schoot in dezen distelgaard,
Verdwijn als 't vlokje gras, dat wegzweeft van de landen,
Als 't avondkoeltje ruischt en over de akkers waart.

Wij dichters zijn hier vreemd, gelijk die vooglenscharen,
Die op hun verren togt niet nestlen in ons riet,
Niet rustend in ons woud er kwelen in de blâren,
Maar drijvend op den vloed, die langs onze oevers schiet,
Van ver hun tooverlied doen klinken uit de baren;
Men hoort hun stem alleen, – hen zelven kent men niet.

Geen hand leerde ooit mijn hand de snaren langs te zweven,
Geen mond mijn' mond 't geheim van hooglied en gezang:
Van zelf ontstijgt aan 't hart wat God 't heeft ingegeven!
Gelijk het beekje vloeit door ingeschapen drang,
De bij haar honig gaart, de rups haar cel gaat weven,
Zoo kweelde ook ik mijn lied door onweêrstaanbren dwang.

Ik was als 't klinkend brons, dat van den hoogen toren
De schare beurtelings tot feest of lijkstoet noodt,
Nu blijde klanken spreidt, dan rouwgebrom doet hooren,
Naar dat de slag 't beroerde of 's meesters wil gebood.
't Zij vreugd mijn ziel verhief, of smart ze mogt doorboren,
't Was steeds een heerlijk lied, dat uit mijn' boezem vloot.

Zoo zucht in 't nachtlijk uur, bespeeld door de avondwinden,
De Eoolsche harp van zelf haar Serafstoonen uit,
En huwt ze aan 't beekgemor en 't murmlen van de linden:
De wandlaar, hoe hij spoed', door tooverdwang gestuit
Staat stil, bewondert, zoekt; – maar 't oog kan haar niet vinden,
De zangster, die zijn oor den hemel opensluit.

'k Beklaag de tranen niet, die 'k op mijn lier liet vloeijen;
Zij zijn een hemeldaauw voor 't uitgedord gemoed.
Ach! eeuwge zonneschijn, hoe hel zijn stralen gloeijen,
Maakt 's menschen hart niet rijp voor 't blijvend hemelgoed:
De Nardus moet vertrapt om geuren rond te sproeijen,
De druif geperst vóór zij haar nektar vloeijen doet.

God had me een ziel van vuur, van gloeijend vuur gegeven,
Die al wat zij genaakte in de eigen vlam deed slaan
Ik minde; – Hemel! hoe? .... Die liefde kost mij 't leven.
Al wat mijn gloed beroerde is reeds tot asch vergaan,
En 'k sterf gelijk de vlam, die, 't heiveld rondgedreven,
Verdooft, wijl niets haar rest op de uitgeblaakte baan.

Maar 't leven ? – 't is voorbij. De roem ? – wat kan hij baten,
Die doffe nagalm, die zoo ras tot niet versmelt ?
Die naam, een volgende eeuw ten speelgoed nagelaten ?
Gij dwazen ! die dien naam eene eeuwigheid voorspelt,
Kent gij de menschen niet, die 't dierst' wat zij bezaten
Vergeten als deez' toon in 't ijdel weggesneld ?

O, geeft mij in den dood een hoop van meerder waarde !
Hoe ! – zou deez' laatste zucht, die wegvloeit in een lied,
Steeds ruisschen om den steen die mijn gebeent' bezwaarde ;
Heet dat gelisp hier roem, waar 't bloed zoo fel door ziedt ?
Gij, die mij roem belooft tot d' avondstond der aarde,
Den dag, die morgen komt, bezit gij, wormen ! niet.

Ik zweer het bij de Goôn, sinds 'k adem heb getogen,
Sprak ik dat tooverwoord, door menschentrots gesmeed,
Nooit dan met schampren lach van innig mededoogen ;
't Had geen beteeknis meer nadat het was ontleed ;
En 'k smeet het van mij weg, als die, door schijn bedrogen,
Een dorre schil verwerpt en dan met voeten treedt.

Toch, voor die lachtgestalte in dolle drift aan 't blaken,
Werpt de arme mensch op 't diep, dat hem verzwelgen moet,
Zijn' naam, dien golf en tijd steeds meer onleesbaar maken. –
Soms speelt het nakroost lang met 't blinkend kindergoed,
Maar ach ! hoe ver het drijve, eens zal de golf genaken,
Die 't laatste merk verwischt en 't eeuwig-zinken doet.

Ik werp een' naam te meer in d'eeuwgen stroom der jaren!
Hij drijv' ten spel des winds of zinke er dra in neêr,
Wat nood! – 't is slechts een naam, en ik ben de aarde ontvaren!
Als de arend henensnelt naar hooger hemelsfeer,
Zou dan zijn juublend oog naar 't ondermaansche staren,
Of zijner wieken schaâuw nog heenstrijkt over 't meer? ....

Maar waarom zongt gij dan? – O vraag de nachtegalen,
Waarom zij heur gezang, helaas! te kort van duur,
Doen klinken uit het loof der digtbeplante dalen?
Ik zong, gelijk ik aâm, door nooddwang der natuur,
Gelijk het beekje ruischt, gelijk de sterren stralen,
En 't zuchtend windje lispt in 't scheemrig avonduur!

Geheel mijn leven was slechts minnen, bidden, zingen;
En thans in 't afscheidsuur benijde ik niets, o neen!
Niets wat de borst ontvlamt der wufte stervelingen.
Niets – dan het hoog genot van vuurge zielsgeheên,
Den gloed der poëzij, die streeft naar 's Hemels kringen,
En 't nameloos gevoel van liefdes zaligheên.

O, voor een schoone maagd bewondrend neêrgezegen,
Een diep gevoeld gezang te kwelen aan haar' voet;
Te zien aan 't zwoegend hart, schoon de open lipjes zwegen,
Dat elke toon een snaar haars wezens trillen doet,
En aan 't verduisterd oog, waarin de tranen stegen,
Hoe 't lied met almagt heerscht op haar verteêrd gemoed:

Te zien. hoe flaauw haar blik, met nevelgaas omtogen,
Zich naar den Hemel heft, als zocht zij met dien toon,
Aan aarde en stof ontrukt, te stijgen naar den hoogen;
En dan op U gewend, zoo smachtend en zoo schoon,
Door donkre wimpers heen haar ziel verraadt in de oogen,
Gelijk het maanlicht beeft door tak en bladerkroon:

Te zien, hoe vlug de schaâuw van hare zielsgedachten,
Gelijk een dunne wolk, langs 't blanke vöorhoofd vaart;
Haar mond geen klanken vindt, voor 't geen haar hart doet smachten,
Tot ze eindlijk bij dit woord, te zaligend voor de aard,
Ik min U, aan Uw borst ter neêr zijgt zonder krachten;
Dat heil is wel een zucht bij 't eeuwig afscheid waard!

Een zucht, een traan van smart! - Maar waartoe schreijen - klagen?
Ten Hemel stijgt mijn ziel, ontkluisterd door den dood;
Ik ga naar 't zalig oord, waar 'k eeuwge hoop zie dagen,
Waar elke stille zucht mijns boezems henen vlood,
Naar 't Eden nooit bezocht door storm of onweêrvlagen,
Maar schittrend in den glans van 't eeuwig morgenrood.

Hoe vaak is niet mijn geest, door 't ruim der toekomst henen,
Op vleuglen van 't geloof den dood vooruit gesneld,
En zag mijn zieloog dáár, van hooger zon omschenen.
Heur nieuwen werkingskreits in 't maatloos hemelveld,
Als de opgeschoten sprank zich met heur bron herëenen
En steeds bij God zal zijn, uit Wien ze is voortgeweld.

ô Vrienden! laat mijn' naam niet van mijn rustplaats stralen,
En drukt mijne assche door geen wigt van praalgesteent!
Ach! menschentrots verdwijnt, als we in de groeve dalen!
Een handvol stofs te meer, wat baat ze op mijn gebeent'?
Gunt mij slechts zoo veel plaats, dat wie er heen mogt dwalen,
Kan knielen op de plek, die mij de rust verleent.

O, vaak ontstijge dáár een vuurge zielebede
In 't zwijgend avonduur aan 't hart door wee bezwaard,
En 't vinde op 't kerkhofveld en hoop en boezemvrede!
O, op een graf geknield is men meer los van de aard:
't Verschiet verruimt zich en de hoei, die 't stof ons smeedde,
Belemmert min den geest in 't streven hemelwaart.

En thans – vergruist die lier, wier toon zoo vaak de zangen,
Die vlamden in mijn ziel door wanklank heeft ontwijd!
Ik ga der Englen luit in hare plaats ontvangen;
En ras, als zij omstuwd van eeuwge majesteit,
Zal 'k werelden misschien, die aan mijn toonen hangen,
Besturen in heur' loop door 't ruim der eeuwigheid.

Weldra..., maar ach! de dood beroert de citersnaren
Met kouden vingerdruk, die klank en leven bant;
Zij springen, en een klagt schijnt haar voor 't laatst te ontvaren:
Voor eeuwig zwijgt mijn lier.... Op! de Uwe thans ter hand,
Mijn vrienden! en mijn geest stijg' heen naar de Englenscharen,
Op 't ruisschen van Uw Hymne, en vinde 't Vaderland!

Vrij naar DE LAMARTINE.

JOB.

DOOR K. S. ADAMA VAN SCHELTEMA.

I.

Verzink' de nacht, toen ik ontvangen werd:
Verga de dag, waarop ik ben geboren!
Dien dag omgeev', voor de eeuwigheid verloren,
De duisternis met ondoordringbaar zwart!
De Almagtige zoek' nooit Hem uit den hoogen;
Geen dageraad, hoe lang verbeid, ontplooi'
Voor Hem in 't Oost, zijn' schitterenden tooi;
Hij zij, met damp en nevelen omtogen,
Aan duisternis en doodsnacht steeds ter prooi;
Vergif alleen, door pestwind voort gedreven,
Moog' brandend en verterend Hem omzweven! –
Die nacht, ten prijs aan vale donkerheid,
Zij eeuwig met een rouwfloers overspreid;

Der dagenrei zie nooit Hem feesttooi dragen;
Geen maand moge ooit van Zijnen naam gewagen;
Onvruchtbaar zij hij voor den moederschoot,
Voor vadervreugde en moederweelde dood;
Ja, dat Hem de vervloekers van de dagen
Verwenschen met den ijsselijksten vloek!
Zijn schemering verlicht' geen stargeflonker,
Hij beide 't licht in onverstoorbaar donker
En waar zijn oog den nieuwen morgen zoek',
Nooit moog' voor Hem, weêr aan de omfloerste kimmen,
De purpergloed der morgenscheemring glimmen;
Omdat Zijn hand den moederlijken schoot
Van haar, die mij ten smartvol leven baarde,
Niet uit gevoel van medelijden sloot
En mij van 't leed den gruwbren aanblik spaarde!
Waarom mogt ik, van 's moeders ligchaam aan,
Niet onbekend met zooveel jammren sterven?
Helaas! waarom het levenslicht niet derven
By d' aanvang van mijn kommervolle baan?
Waarom vond ik, met zulk een vloek beladen,
En knieën, die me een zachte rustplaats gaven,
En borsten, om met teêrheid mij te laven?
Hoe zou ik nu met onverstoorde rust
In 't koele graf, van rampspoed onbewust,
Dan sluimeren naast Koningen, wier lust
En zorge 't was een eerzuil zich te stichten,
En op hun graf gevaarten op te rigten;
Naast Vorsten, die op rijkdom prat,

In schatten gouds geen mededingren duldden,
Hun huis zich met het kostbaarst zilver vulden
En 't eêlst gesteent, dat 's aardrijks schoot bevat;
Of even als de misdragt, 's moeders schande,
En in 't geheim verworpen lag ik neêr,
Of als het kind, dat reeds de dood verbande
Bij zijn geboort, was ik op aard niet meer!
De booze staakt in 't graf zijn heilloos woelen
En rust van kracht beroofd; geboeiden voelen,
Dáár neêrgevlijd, geen knagend zielsverdriet,
Zij hooren dáár de stem des drijvers niet;
Dáár zijn zij één, die klein en groot hier heetten,
De slaaf is aan zijn heer gelijk, en keten
En heerschappij verbroken en vergeten.
Waarom geeft God ellendigen het licht?
Het leven hun, wier ziel voor 't lijden zwicht?
Die naar den dood, als naar eene uitkomst smachten,
Maar hij komt niet, en er naar graven, meer
Dan wie den grond doorwoelen keer op keer,
Daar ze uit zijn' schoot verholen schatten wachten;
Die juichen bij den aanblik van het graf,
Van vreugd vervoerd zijn als 't vóór hen zich opent.
Den man, wiens weg langs donkre paden loopend,
Dit leven niets dan duldloos lijden gaf?
Want zuchten zijn mij voedsel, – tranen stroomen
En rouwgeklag tot lafenis der keel.
Vreesde ik ooit vrees, ze is thans mij overkomen:
Wat ooit mij angst gebaard heeft werd mijn deel.

'k Was niet gerust, niet zorgloos toen in zonden,
En 't lot alleen sloeg mij deez' diepe wonden.

II.

En Elifat, de Themaniet, stond op,
Hij vatte 't woord en sprak het eerst tot Job:
Verdrietig zult gij worden, als wij 't wagen
In 't leed tot U te spreken; maar wie kan
Zoo stoute taal, als die gij spraakt, verdragen:
Mijn harte gruwt en huivert nog daarvan.
Zie velen, die naar de aard wanhopig blikten,
Hebt gij versterkt, zoo velen onderrigt.
En dikwerf hen, wier knieën buigend knikten,
Den jammerlast door woord en daad verligt.
Maar gij bezwijkt, nu 't lot u zelv' niet spaarde
En zit in rouw en radeloos ter aarde.
Is Godvrucht dan ook nu Uw hope niet?
Uw vroomheid niet een bron U van vertrouwen?
Bedenk toch, waar is onschuld in verdriet
Bezweken, waar zijn zij verdelgd, die bouwen
Op braafheid en opregtheid van gemoed?
Gelijk ik zag, zoo is 't. wie ondeugd ploegen
En kwelling om zich zaaijen, al hun zwoegen

Wordt met een' oogst van dubblen ramp geboet;
Door d'adem van den Heer bezwijken ze allen
En moeten voor zijn felle gramschap vallen.
Gelijk 't gebrul des leeuws, zijn woest gehuil
Verstomt, de tand des moorders wordt verbroken
En 't roofdier met zijn welpen in den kuil
Vergaat, als hij van roofbuit is verstoken. –
Mij is eens, in het holle van den nacht,
Een Godspraak in mijn sluimer toegefluisterd;
Mijn oor ving ze op, daar ze ofschoon dof en zacht,
Door Majesteit met onweêrstaanbre magt
Mijne aandacht aan die toonen hield gekluisterd.
Schrik wandelde mij aan en beving deed
Mij rillen door mijn beenderen; toen gleed
Een geest voorbij me en 'k voelde in d'angst mijn haren
Door 't kil gevoel te berge rijzen; Hij
Was naast me – maar al stond Hij me ook ter zij,
Ik konde zijn gedaante niet ontwaren,
Mij boeide vrees – 't was doodstil om ons heen,
En ik vernam zijn holle stem alleen:
Hoe zou een mensch regtvaardiger zich noemen
Dan God? Een man zich vlekkeloozer roemen
Dan wie hem schiep? Zie de Opperheer vertrouwt
Zijn dienaars niet; in de Englen ziet Hij feilen,
In de Engelen, wier deugd gij niet kunt peilen.
Hoe dan in hen, wier hut van leem gebouwd,
Wier grondslag stof en asche is; ja vertreden
Gelijk 't insekt, dat leeft van 't morgenuur

Tot de avond valt, zoo zijn zij kort van duur
En voor altijd, eer men 't bemerkt, ontgleden.
Zeg, stort hun tent niet plotsling in elkaâr?
Zij weten 't zelf niet en hun einde is daar.

III.

Roep nu, tot wien der Heilgen wilt ge U wenden,
Of ook zijn hulp uw' kommer kan doen enden?
Want dwaas is hij, wien zijn verdriet verteert,
Verstandloos hij, wien 't ongeduld zou dooden.
Ik zelf, ik zag een' dwaas, verhoogd, vereerd;
Maar 'k vloekte hem en ben zijn huis ontvloden?
De welvaart was verwijderd van zijn kroost,
Zij werden in het openbaar vertreden;
En niemand bood hun bijstand of hem troost;
Hij heeft alleen, verlaten, smart geleden.
Hij was 't wiens oogst het hongrig roofdier vrat
En sleepte dien zelfs uit de doornen mede;
Er was voor hem geen plek van rust of vrede,
Voor wraakzucht zijn geheel vermogen had.
Neen, de ondeugd kan hier niet voorspoedig groeijen,
Noch 't woest geweld voor lang en welig bloeijen.

Verhardt de mensch halstarrig zich in 't kwaad,
Straks pakt de lucht zich dreigend zaam en laat
Haar bliksemvuur het vliegend zwerk doorgloeijen.
Ik had, voorwaar, aan de Almagt hulp gevraagd.
Mijn smeekbeê naar God zelven opgezonden,
Die daden doet, die niemand kan doorgronden,
En wonderen, die geen te tellen waagt;
Die water zendt in dorre zandwoestijnen,
En regen geeft aan 't vruchtbaar akkerveld;
Die 't licht des heils voor rouwenden doet schijnen,
En wie verneêrd was in de hoogte stelt;
Die ijdel maakt, wat listigen ontwerpen,
Hen stuitend in 't volvoeren van hun' raad,
En wijzen vangt, hoe zij hun slimheid scherpen,
Daar Hij 't beleid zich overijlen laat;
Ze ontmoeten 's daags een zwart en tastbaar duister
En zoeken bij den vollen middagluister
In 't rond, als in het holle van den nacht.
Zoo redt de Heer, die met hun wijsheid lacht,
Verdrukten uit hun scherp gewette klaauwen.
Zoo moet de hoop der Onschuld niet verflaauwen
En Boosheid steeds verstomd staan voor Zijn magt.
Welzalig dan de mensch, wien 's Heeren roede
Kastijdt, versmaad zijn tuchtigingen niet;
Want Hij verbindt, wat door Zijn slagen bloedde;
Hij wondt, maar 't is ook Hij die heeling biedt.
Zijn magt zal der benaauwdheid U ontvoeren,
En buiten Hem zal U geen kwaad beroeren.

In honger zijt gij door Zijn hand bewaard
Voor 't sterven, en bij 't krijgswoên voor het zwaard;
De geessel van de tong zal U niet wonden;
Verwoesting, als zij aanrukt, U niet slaan;
Vernieling zal U geen gebrek verkonden,
En kalm lacht gij het wild gebroedsel aan;
Gij legt op 't veld U onbezorgd te slapen,
Want gij staat met de steenen in verbond;
En 't roofdier, waar gij neêrligt op den grond,
Eerbiedigt U, geweerd door hooger wapen;
Gij zijt gerust, dat veiligheid Uw tent
Omgeeft, gij zoekt Uw woning op, gij kent
Den weg daarheen en zult bij nacht niet dwalen;
Gij weet hoe 't U aan nakroost niet zal falen,
Hoe kindren om U zullen zijn als 't kruid,
Dat welig in de Lente aan de aarde ontspruit.
En dat ge eens, hoog bejaard, in 't graf zult dalen,
Gelijk een garf, die rijp is weggelegd. -
Zie dit is waar, wij hebben 't U gezegd,
Gij, hoor het aan en neem ons woord ter harte.
Of 't ook U troost mogt bieden in Uw smarte.

Toen zeide Job....

IN EEN BOSCH.

DOOR J. W. MULLER.

Lieve! 't is schoon onder 't loof der abeelen,
Als in hun' toppen de vogeltjes kwelen,
En men een bron langs een' bloemrijken boord
Murmelen hoort.

Maar ik waar' koel voor de pracht en de schoonheid,
Die 't eeuwenheugend geboomte ten toon spreidt,
't Lied van den vink en 't geruisch van den vliet,
Waart gij er niet.

Blakerend doet weêr de dagtoorts haar stralen
Op den versmachtenden aardbodem dalen,
En hoe ons 't lommer beschutte, haar gloor
Dringt er toch door.

Zal u, melieve, de warmte niet schaden?
Leg vrij uw hoofd in de koelende bladen;
Snoer vrij uw' boezem en gordelriem los;
Vlij u op 't mos.

Naast u in 't lispelend loover gedoken,
Mag ik uw mollige wangen vrij strooken,
Plooijen vermetel, met roeklooze hand,
Halskraag en kant.

Zalig is 't hier aan mijn borst u te drukken,
Brandend een' kus van uw lippen te plukken,
Daar ik uw leest, als mijn' kostbaarsten schat,
Klemmend omvat.

Wel hem, wien, de oogen der menigte ontweken,
't Leven ontschiet in deez' lagchende streken,
Waar hij geen' wensch door zijn' boezem gevoed
Breidelen moet.

Och! waar' bestendig dat lot ons beschoren!
Rijkdom noch rang toch kan 't hart ons bekoren,
Dat slechts, waar liefde en natuur het gebiedt,
Waarlijk geniet.

Lieve! de borst voor haar heil thans ontsloten;
Zorgloos de vreugden des levens genoten,
Nu ons geen oog, dat ons gluipend bespiedt;
Dartelen ziet.

BIJ ZIJN GRAF.

DOOR E. M. CALISCH.

Elize, neen! geen lach zweve om Uw lippen,
Geen vreugdetoon moge aan Uw mond ontglippen,
Geen blos versiere Uw maagdelijk gelaat;
Ontwijk den kring van dartelende scharen,
Den vluggen dans, de harmonij der snaren;
Ruk los, vertreed den bloemkrans uit uw haren;
Het sneeuwwit kleed, verruil 't voor rouwgewaad;
Leg weeldepraal en kostbre tooisels af....
Elize, beef!.... dit graf.... het is zijn graf!....

o, Spreek! is 't niet of al Uw leden trillen,
Of Uw beklemd gemoed in wanhoopgillen
Voor foltrend wee veraadming zoeken zal?
Is 't niet, terwijl de maan haar bleeke stralen
Zoo plegtig droef op d'akker Gods doet dalen,
Of om U heen verrezen Geesten dwalen,
Uit wier geween en dreigend wraakgeschal
Gij tegen U de bange weeklagt hoort:
Elize, beef! gij hebt een mensch vermoord!....

Nog had zijn ziel de wereld niet begrepen:
Hij mogt met deugd, met trouw en liefde dweepen;
De schuld was vreemd aan 't argeloos gemoed,
Niet voorbereid op veinzerij en logen.
o, Zulk een hart is ligt en ras bedrogen,
Wanneer de lonk uit teedre vrouwenoogen
't In liefde ontsteekt en 't, minnend, hopen doet.
Helaas! dat hij die lonk vertrouwen moest!
Zijn Paradijs, zyn Hemel werd verwoest.

Herinnert ge U, hoe koel, hoe onverschillig
Uw eerste blik hem vond? Hij scheen onwillig
Als anderen te knielen voor Uw schoon.
Maar dit zou nooit Uw ijdelheid verdragen!....
't Stond vast: gij moest den jongeling behagen,
Hem keetnen aan Uw' trotschen zegewagen
En.... Wreede! zoo U wreken voor den hoon.
Zijn vonnis was geveld, zijn lot beslist;
Hij was bestemd tot offer van uw list.

Dat smeltend oog, om wederliefde smachtend,
Op hem alleen gerigt, zijn blik verwachtend,
Om weêr met schroom te staren op den grond;
Die zachte blos, als hij een wensch deed hooren;
Die teedre lach, aan hem alleen beschoren;
Die handdruk, slechts bestemd voor d' uitverkoren;
Dat mijmren aan zijn zij van 't heilverbond,
Waardoor de trouw twee zielen zalig maakt;
Die diepe zucht, naauw hoorbaar soms geslaakt;

En eindelijk die kus, niet wuft, loszinnig
Ontvangen, neen! maar ernstig, gloeijend, innig,
Gelijk de kus van bruidegom en bruid....
Dit alles moest den jongeling misleiden,
Een tooverglans rondom hem heen verspreiden.
Niet hij kon hier de logen onderscheiden,
Den wanklank in 't verrukkend maatgeluid,
Den doren van de schitterende roos,
Niet hij, zoo vreemd aan list, zoo schuldeloos.

Hij streed en viel!.... Al wat het bruisend stroomen
Van 't jeugdig bloed, het idealisch droomen
Van rein gevoel en zielenharmonij
Een edel hart wegslependst in kan geven,
Ontwelde aan zijn gemoed. Hij sprak verheven!
De waarheid schonk zijn woorden kracht en leven,
Gelaat en taal en toon:.... 't was poëzij!
Maar ach! de straal, die op het marmer schiet,
Hoewel een straal der zon, verwarmt het niet.

Daar stondt ge Elize! als 't marmer, slechts bewogen
Door de ijdelheid, die tintelde in uwe oogen,
Met heimelijk inwendig wraakgenot.
Hij, die het waagde U fier en koel te ontmoeten,
Komt thans gedwee zich krommen aan uw voeten
Met al wat goed en heilig is U groeten,
En gij, gij, die de vlam ontstaakt,... gij spot!
Houd op! houd op! geen monster is zoo snood:
Uw wreedheid wondt; uw glimlach geeft den dood.

o! Zie hem als waanzinnig van U vlieden:
Aan zulk een' schok kan *hij* geen' weêrstand bieden;
Te dieper is zijn val van waar hij staat.
Een looden voet is hem op 't hart getreden,
Hij zoekt herstel voor 't hem ontzonken Eden
In zingenot en woeste spoorloosheden,
Zijn hoop verkeert tot wanhoop en tot haat;
Hij schudt gevoel en rede en godsdienst af,
En daalt verwoest, ellendig in het graf.

Nu zal geen mond zijn naam met lof meer noemen,
Geen maagdenhand strooit op dien lijksteen bloemen
Geen vriendenstem ontboezemt er zijn klagt;
En moge ook vaak een moedertraan hier vloeijen,
En 't overschot eens dierbren zoons besproeijen,
Doet ooit de dauw gestorven planten groeijen?
En welk een zon verlicht der graven nacht?....
Elize! is 't niet of gij de geesten hoort?
Ja, gil het uit: ik heb een mensch vermoord!....

Ga, zoo gij kunt, verzoen U weêr met de aarde;
Toch hebt ge uw rang verbeuzeld en uw waarde,
Want ook in U is 't vrouwlijk schoon onteerd.
De wereld druk ligtvaardig 't Kaïnsteeken
Op haar, die voor verleiding is bezweken,
Eer gij het waagt haar vonnis uit te spreken,
Eer gij het zwak, schoon deugdzaam hart, verneêrt,
Ontsluit, doorweek met tranen dit gesteent,
Geef 't leven weêr aan 't hier vermolmd gebeent.

R. Farrier pinx.t Publ.d by Ackermann & Co. London 1840 T. Stocks sculp.t

DE IMPROVISATRICE.

Fantazy,

DOOR A. VAN DER HOOP, JR.

INLEIDING.

Op 't grijze slot, den vorst van 't land ter woon,
Deed de avondzon heur laatste stralen spelen,
Toen Biondine, als Sarons rozen schoon,
Het lommer vlood der koele bloemprieëlen.
De bruidstooi siert de koninklijke maagd,
En schijnt verheugd haar teedre leest te omzweven:
Een vorstenzoon heeft om haar hand gevraagd;
Zy heeft hem meer: zy heeft haar hart gegeven.
Nog heden leidt de kuische huwlijksmin,
Door 's Priesters mond gezegend voor de altaren,
Haar 't slaapsalet des eedlen bruigoms in,
En zal de trouw heur zoet geheim verklaren.
Maar schoon zy hem met heel heur ziel bemint,
Die voor haar blaakt met zuiver hartsontgloeien,
Thands is haar borst bekleed en droefgezind,
En schijnt haar oog in tranen weg te vloeien.

Thands blikt zy neêr van 't marmren slotbalkon,
Op 't vruchtbaar dal, mild bloeiend aan haar voeten,
En zucht ze ontroerd: vaarwel, ô avondzon!
Ik mag voor 't laatst uw schoon in vrijheid groeten!
Wanneer ge op nieuw verrijst aan d'Oostersfeer,
In 't vorstenkleed, voor de eeuwen onvergankelijk,
Dient Biondine een egade als heur Heer,
En is haar heil van andrer wil afhankelijk.
Hier zweeg de maagd; maar schoon heur lipkoraal,
Als 't windgesuis heur klacht had weggefluisterd,
Geheimvol als der bloemen stille taal,
Was zy door 't oor der vriendschap afgeluisterd.
Haar hartsvriendin, Corinne, in 't Vaderland
Van Rafael, aan Arnoos zoom geboren,
Is haar gevolgd door lustdreef'en warand,
En hoorde 't geen haar boezem niet kon smooren.
Corinne is daar: de schoone, door natuur
Ter dichteres gewijd in 't rijk der zangen,
En steeds vervuld van 't onverdoof'baar vuur,
Dat toonen schept, naar 't weligst lustverlangen.
Het snarenspel, aan 't hijgend hart gedrukt,
Het vlammend oog, vol geestdrift opgeheven,
Schijnt ze, als heur lied der hoordren ziel verrukt,
Een tooveres, gedaald uit hooger dreven.
Dan weet men niet, waardoor zy 't meeste boeit:
Door 't zoet geluid der zielverhef'bre toonen,
Dat zilverrein haar eedlen mond ontvloeit,
Of door de jeugd en schoonheid, die haar kroonen!

Vaak heeft haar zang by zomeravondstond,
Aan 't vroom gemoed der teedre Biondine,
De taal der hoop en van 't geloof verkond,
In 't statig lied, tot lof van d' Ongeziene.
Maar ook heur zang, heeft soms op luchter maat,
Vol schalksch gevoel, zoo los als ongedwongen,
Der grooten weelde en vaak benijden staat,
En 't prachtig hof, en al zijn vreugd bezongen.
Maar wat zy zong: nooit faalde zy het doel,
Haar Poëzy, nu forsch, dan zacht en teder,
Gaf in het uur der onrust, aan 't gevoel
Van Biondine altijd de kalmte weder.
Dat wil ze ook thands: ze ontvlamt van zangrig vier,
En zingt ter eer der reine myrthenkroone,
In 't volgend Dicht, by 't ruisschen van heur lier,

HET SCHIJNGELUK DER ONGEHUWDE SCHOONE.

I.

DE MORGEN.

Vrolijk doet de zon heur stralen,
Langs het blaauwe praalgordijn,
Op het dek van wit satijn,
En 't gelaat der jonkvrouw dalen,
Die, door sluimring zacht gestreeld,
Droomend met haar lokken speelt.

Zy ontwaakt en lokt de toonen
Uit heur gouden tafelschel:
Zie, de zaaldeur opent snel,
En een drietal blonde schoonen,
In het luchtigst gaas gekleed,
Nadert, op haar wenk gereed.

Als de godlijke Dione
Eens verscheen aan 't schuimig strand,
Zoo ontstijgt ze aan 't ledekant,
Zy, de zielbekoorbre schoone;
En met englenlach begroet
Zy heur schalkschen maagdenstoet.

De eerste biedt een ruiker rozen,
Met een rozenkleurig blad,
Dat eens Dichters klacht bevat:
De inhoud doet haar wangen blozen;
Maar niet door zijn teedre taal;
Neen, om 't zoet der zegepraal!

In 't oranjebloezem water,
Wascht zy 't zwellend boezemmalsch,
En de lelieblanke hals;
Als een visch in 't beekgeklater,
Speelt haar hand in 't geurig nat
Van het porcelijnen vat.

Om heur slankgevormde leden
Praalt de sneeuwwitte uchtenddosch,
En heur lokken, glad en los,
Golven dartlend naar beneden,
En de kostbre Cachemir,
Tooit haar leest met Godenzwier.

Onder 't schikken van haar tressen,
En heur gouden hairband, leest
Zy, tot siering van den geest,
En om hooger dorst te lesschen,
't Laatste werk, dat alles boeit,
Sand of Bulwers pen ontvloeid.

Of haar hartsvriendin Constance,
Zet zich neder voor 't clavier,
En herhaald met kracht en zwier,
Rondo, Slotchoor of Romance,
Waardoor Meijerbeer of Spohr,
Toovren voor 't harmonisch oor.

Ze is gereed: heur gunstelingen,
Tom en Fanny, zien haar aan,
Hunkrend om haar voor te gaan,
Kwisplend en met dartel springen,
Naar 't salet, waar 't hof verbeidt
Op heur schoon en minzaamheid.

II.

MIDDAG.

Het roode schabrak op het parelkleurd lijf,
Het kostbare hoofdstel van zilverwerk stijf,
In 't Oostersche zadel, met trijpstof bekleed,
Staat Siwaz, de ontembre, ter lustren gereed.

Wien wacht hy? – De Jonkvrouw. – Het weêr is zoo schoon,
En ras is de zomer op wieken ontvloôn;
Daarom wil zy heden op 't moedige ros
Nog dartelend rennen door beemden en bosch.

Daar treedt ze uit de poort van het prachtig paleis,
De fiere Amazone, gereed tot de reis.
Hoe schoon tooit die rijdjas heur sierlijke leên;
En golft langs de zijde van 't onderkleed heen!

Hoe schoon ciert die pluimhoed van sneeuwwit castoor,
Haar lokken, zoo zwart als geblakerd ivoor,
Die 't vonklen verhullen van 't slotdiamant
Der ragfijne halskraag van Mechelsche kant!

Het paard rekt de leên, naar der rijdscholen wet;
De jonkvrouw springt vlug op het moedig genet;
De maankuif is glad, en de kinketting vast,
En Siwaz is fier op zijn vorstlijke last.

De stalmeester, grijs reeds van hairen en baard,
Berijdt naast de jonkvrouw een leeuwkleurig paard,
En achter hen volgen, gekleed in het rood,
Vier knapen op hengsten, zoo moedig als groot.

In straten, op markten, dáár roept men om strijd:
« ô Zie eens, hoe fier zy dien schimmel berijdt! »
En menige jonker voegt zuchtend er by:
« Wat zalige vreugd, zoo ik reed aan haar zij! »

Weldra zijn de ruiters de slaghamei door;
Nu klappert de rijzweep, nu prikkelt de spoor,
Nu jaagt men als hinden, heur graskamp ontsneld,
Langs duinen, in dalen, door bosschen en veld.

Nu streelt haar 't gebladert van heester en boom,
Dan rent ze aan den rand van een' bruisschenden stroom;
Nu klautert ze een duin op, en werpt daar van veêr
Haar vlammende blikken op 't kabblende meir.

Dan draaft zy de duin af naar 't groen der vallei,
En 't ros schijnt te dansen op 't klaver der wei....
Daar slaat in de Hofstad de torenklok vier,
En stedewaart spoort zy het moedige dier.

De stalmeester volgt en de knapen in 't rood;
Nu gaat het weêr spoorslags langs hagen en sloot,
Door straten en markten naar 't Vorstelijk slot,
En 't hart van de jonkvrouw klopt snel van genot.

Daar stopt zy heur klepper: met zedigen schroom,
Grijpt Alfred, de paadjen, het ros by den toom.
De jonkvrouw daalt snel, met een' luchtigen sprong
Van Siwaz, d' ontembre, wiens luim zy bedwong.

Zy wischt met heur handschoen van blinkend *glacé*
Het zweet van zijn manen, en streelt er hem meê,
En zorgzaam beveelt zy den knapen hem aan,
En ziet hem met weêrzin heur blikken ontgaan.

Maar nieuwe tooneelen verwachten haar thands:
De disch moet haar groeten, vol schittrenden glans:
Daarom staan haar vrouwen en kappers gereed
Met paarlen, juweelen en 't feestelijkst kleed.

Daar staat zy getooid, als een Oostersche bruid;
De Hofmaarschalk noodigt ter maaltijd haar uit;
Zy zet zich, door allen eerbiedig gegroet,
Als zon, die hen allen verkwikt door haar gloed.

De kostbaarste spijze in Chineesch porcelijn;
In schittrende bekers de heerlijkste wijn;
De lieflijkste vruchten uit stookkas en gaard,
Geplukt in de weligste hoven der aard;

Dat alles, door dienaars in hoftooi geboôn,
Op goudene schotels, zoo smaakvol als schoon;
Dat alles, hoe 't hofdame en jonkheer bevall',
Heeft voor haar geen waarde: – haar ziel is op 't bal.

Op 't bal, (haar ter eer) dat in d' avond haar wacht!
Dáár eerst zal zy pralen met heerschende pracht!
Dáár zweeft ze als Sylphide in de glinstrende zaal,
En schrijft ze op heur vanen het woord ZEGEPRAAL!

Dat maakt aan den maaltijd haar peinzend van geest;
Maar geen aan den disch, die in 't harte haar leest,
Zoo dat enklen fluistren aan 't middagfestijn:
« Doet somtijds de liefde zoo ernstig haar zijn? » –

« De liefde? – maar neen! wie zoo rijk is als zy,
» Door macht en geboorte zoo grenzeloos vrij,
» Die zou.... » meet daar nimmer haar heilstaat naar af!
De rang delft zoo dikwerf de liefde het graf.

III.

AVOND.

Duizend *spermaceti*-kaarsen vlammen met heur zilvren schijn
Op een twintigtal van kroonen van het zuiverst kristallijn;
Duizend oogverblindbre tongen van het allerwitste gaz
Weemlen in de zilvren meiren van het blinkend spiegelglas.

Heel de danszaal is een lustdreef, is een bonte bloemwarand.
Aan de witte marmren zuilen praalt een dichte loofgyrland,
Uit wier donkergroene schaduw rozen, myrthe en dahlia,
Lieflijk geuren, als de bloemen in het zoetst Arkadia.

Aan het eind der danszaal ruisschen tonen vol van harmonij,
Op de rijkvercierde banken der porphyren gallerij
Doet de hofkapel zich hooren in der tonen tooverval,
En schenkt poezy en leven aan 't zoo vaak prozaisch bal.

Honderd rijk getooide schoonen, trouw aan d'allerlaatste smaak,
Honderd fraai gekleedde heeren, blakende voor 't dansvermaak,
Schrijven namen op hun danskaart, of gaan buigend zich voorbij:
Nog is 't *dolce far niente* Koningin der danspartij.

Maar de Toovnaar, die door 't zwaaien van d' onfeilbren Talisman,
In één oogenblik die stilte woelig leven schenken kan,
Geeft het teeken : – wilde toonen doen zich in de zaal verstaan,
En de wufte *galoppade* vangt haar dartlen lustrid aan.

Wie is zy, wier kanten danskleed, op een tabbert van satijn,
Dobbert als het schuim van 't water in den gouden uchtendschijn,
En wier englenoog, waar leven, vuur en wulpsche vreugde in lacht,
't Flonkren van haar diamanten, hoe verblindend, hult in nacht?

Wie is zy, wier spichte voetjens, in de wit satijnen schoen,
Langs de vloer der danszaal zweven, als de zephirs in het groen,
En wier volle, zoete boezem, die van weelde zichtbaar slaat,
Even als haar ronde heupen, schijnt te tripplen op de maat?

Wie is zy, die elk doet zuchten, die voor vrouwenschoonheid gloeit:
« Ware ik een dier rozenknoppen, die thands aan haar borst verbloeit!
» Lag voor my haar zwanenboezem, als voor Floraas kindren bloot,
» Welk een hemel waar' mijn leven, welk een zaligheid mijn dood! »

Wie is zy? – Het is de jonkvrouw! alles leeft en zweeft door haar:
't Oog van iedren vluggen danser, maakt haar oog een bedelaar,
Hunkrend naar één enkel lonkjen uit die diamanten bron;
Even als de lentebloemen smachten naar den glans der zon.

Englands reien, Frankrijks passen, dartel als der Franschen aart,
Mogen Duitschlands *walz* vervangen, zy blijft aller schatting waard.
Zy alleen, wat stoet van vrouwen, door 't betoovrendst schoon bekoor',
Zweeft, door allen aangebeden, als een heilstar, allen voor.

Zie, de dans is afgehuppeld! – Hoor, het groot instrumentaal
Heeft de harmony vervangen, in de rijk getooide zaal!
In een armstoel, by een pronkdisch met een grieksche bloemenvaas,
Is zy achtloos neêrgezegen, spelend met haar boezemgaas!

Alles buigt zich, alles kromt zich, alles biedt haar keur van wijn,
Puik van vruchten, frisch citroensap, in geslepen kristallijn,
Zoete amandelmelk, of druiven in de stookkas versch geplukt,
Of de goudgeele ananas-vrucht, die door koele geur verrukt;

Alles weigert ze allen lachend; 't is als sprak haar rozenmond:
« Waartoe, om het heil van éénen, allen diep in 't hart gewond? »
Uit de hand slechts van een hoovling, bleek van wang, van hairen grijs,
Neemt ze een drietal muskadellen, en een glas *vaniglia**) ijs.

Maar dat ijs moog haar verkoelen, in der jongelingen bloed,
Stort het vlammen, eindloos heeter dan Pompejis lavagloed!
't Zijn de vlammen, hevig barnend door den onverduurbren spijt,
Dat ze een uitgeleefden grijzert, met een gunstbewijs verblijdt.

Weder roept de dansfanfare 't hofgezin ten blijden dans,
Weder spiegelt ieders tooisel in der kroonen flonkerglans;
Tot het goud der uchtendstralen heenlonkt door het vensterglas,
En de vlammen doet verbleeken van het vrolijk vlammend *gaz*.

't Uur van scheiden is geslagen. koets en landaulet staan voor;
Paardenhoeven ploegen wrevel in het diepe wagenspoor.
Mantels worden omgewikkeld; - tulbands op het hair geplooid,
Waar de parel van Aurora thands Golcondaas parel tooit.

Waar, waar mag de jonkvrouw toeven? Lang voor 't zonlicht was ontwaakt,
Toen nog alles dartlend danste, van de zoetste vreugd doorblaakt,
Zag men haar den hoovling wenken, met zijn hairen zilvergrijs,
En haar 't dansgewoel begeven, als een Peri 't Paradijs.

Om heur boezem sloeg ze een boa met een zachte kronkling vast,
En het zwart van 't bont verhoogde 't oogverblindend borstalbast;
En toen zy de hofkoets intrad, als een tooverfee, vol zwier,
Zag zy de uchtendster reeds vonklen aan het helder luchtsaphier.

*) De lezer spreke dit woord uit. *vanilla!*

INTERMEZZO.

Ja! Corinne, uw schilderingen,
Die gy met ontgloeid gemoed,
Onder 't lieflijk snarendwingen,
Biondine aanschouwen doet,
Zy zijn vol van gloed en leven;
Maar iets slechts ontbreekt er aan:
Kunnen zy genoegen geven?
Doen zy 't hart gelukkig slaan?
Is de Vorstelijke schoone,
Die gy afmaalt voor mijn geest,
Is zy (aller vrouwen kroone),
Zalig door de min geweest?
Heeft zy onder 't ruim genieten
Van des levens weligst zoet,
Ooit den vreugdestroom zien vlieten,
Dien de liefde vloeien doet?
Heeft zy?... « Dierbre Biondine, »
Sprak Corinne op zoeten toon,
« My, my Hemelserafine,
» Is de minzang ongewoon!
» Maar toch zal mijn lied u malen,
» Wat de jonkvrouw ondervond,
» By den glans der zonnestralen,
» In den gouden uchtendstond.

» 'k Wil 't in poëzy doen lezen,
» Welk een strijd van t hart ze alléén,
» Zy, het lieflijkst vrouwenwezen,
» In dien morgen heeft gestreên.
» Luister naar my, snarenstreelster,
» Luister, daar gy minzaam lacht,
» Naar uw dierbre citherspeelster,
» En heur zang betyteld....

IV.

NACHT.

Een halve sfeer van matgeslepen glas
Verspreidt een vlam, die zachten glans doet schijnen
Op 't rood satijn der canapématras,
En 't blaauw damast der breede praalgordijnen.
De bleeke wang, geleund op de elpen hand,
Om wier albast zich zwarte lokken strengelen,
Rust op het trotsch en prachtig ledekant,
Een jonge vrouw, schoon als Jehovahs engelen.
De jonkvrouw is 't: heur staatsiejoffrenstoet,
Mat van den dans, het feest en 't liefdelonken,
Is na een nacht van vreugd, met vlammend bloed,
In d'arm des slaaps, of dien der min gezonken.
Maar, wie er slape in 't zwijgend uur der rust,
Geen kalme slaap doet haar zijn heulsap smaken;

Door niemands mond in sluimring zacht gekust,
Blikt ze om zich heen, het oog vermoeid van 't waken.
Vergeefs, vergeefs praalt op het muurtapeet,
De Mingodes in Rafaëls tafreelen,
Door Amors hand in rozenboei gesmeed,
Het zoet der min mag haar de borst niet streelen!
Vergeefs, vergeefs geeft spiegelvak by vak
De trekken weêr van haar aanvallig wezen,
Geens minnaars oog, wiens min haar min ontstak,
Doet in zijn glans haar beeldtenis haar lezen!
By al de pracht, getooverd om haar heen,
By al het schoon, dat weelde en kunst kan geven,
Vliedt haar 't geluk; want ach, zy is alleen,
En smacht alleen naar 't hoogste goed van 't leven!

De dag, in weelde en vreugde doorgebracht,
De wisselglans der wufte hofvermaken,
't Preêkt alles haar: geen onbeperkte macht,
Geen schoonheid kan het waar geluk doen smaken!
De burgermaagd, die aan haar minnaars zij
Des Zondags danst in 't lommer van de abeelen,
Of in den hof, vol schalksche kozery
Hem stoeiend lokt in schaâuw der roosprieëlen,
Zy smaakt, ofschoon geen paarlen of robijn,
Heur poezle hals of blonde lokken tooien,
Het wezen des geluks, geen ijdlen schijn;
Haar is 't gebloemt', dat ze om zich heen ziet strooien!

Geen starrenglans, wier licht alléén verblindt,
Geen zegepraal op allen is haar leuze;
Maar goed te zijn in 't oog van grijze en kind,
En schoon in 't oog des jonglings van haar keuze.
Dat kan zy niet! een muur van diamant,
Is tusschen haar en andren opgetrokken:
Voor haar is de aard niets dan een Tooverland,
Waar in 't verschiet de schoonste vormen lokken.
Ze ontvlieden haar, als zy te naadren tracht,
En naadren zy haar uit hun bloemendalen,
Zy worden steen, verbijsterd door de pracht,
Die Vorstenrang en Hofwet af doen stralen;
Dan vluchten zy, met al de zaligheên,
Wier voorsmaak haar reeds zaligheid kon geven,
En zy, zy treurt verlaten en alleen,
En smacht vergeefs naar 't hoogste zoet van 't leven!

De liefde! – ô woord, dat als een bloemenkrans,
Zich aan haar toont, gespeld met duizend verven!
De liefde! – ach, zal ze in schoonheids volle glans,
Vreemd aan haar zoet, verkwijnen en versterven?
Zal ze als een roos, die 't faalt aan uchtenddaauw,
Verbleeken, met zich zelf den tweekamp strijdend,
En vrij in schijn, de wolk aan 's hemels blaauw
Haar vrije vaart op d'aâm des winds benijdend?
Zal ze eens een hart, dat als het hare slaat,
Vol reine min vast-strenglen aan heur boezem,

En 't kille goud, dat haar de kruin belaadt,
Verwisslen met de teedre myrthenbloezem?
Zal ze eens?.... Wat vraag! der staatkunst ijzren macht
Zal spoedig haar in wreede banden snoeren,
En haar een telg van 't overoudst geslacht,
Een zwakken knaap, een kind! in de armen voeren.
Des kunstnaars hand zal eerst op 't glad ivoor,
Haar 's bruigoms beeld met frissche kleuren malen,
En 't duister oog met heldren uchtendgloor,
Den bleeken mond met rozentint omstralen.
Gevat in steen, Golcondaas wonderrijk
Ontwoekerd, zal zy 't vorstlijk beeld ontfangen,
En 't geestdrifvol, als sprekend minneblijk,
Op 't golvend vleesch des maagdenboezems prangen.
Dan zal ze als bruid, getooid in kant en goud,
Den bruidegom, in veldheersdosch, ontmoeten,
En met een kus, gelijk de nachtwind koud,
Met bloedend hart, hem als heur gade groeten.
Dan zal ze.... ontwijk haar, walglijk beeld! – ô neen!
Kan immer zijn omhelzing liefde geven?
Neen, aan zijn borst gekluisterd, blijft ze alléén,
En smacht vergeefs naar 't hoogste goed van 't leven!

Maar mag zy dan, beschut door 't woord van Vrouw,
Aan 't hofgewoel en 's egaas oog ontweken,
Op 't knellend juk van de opgedrongen trouw,
Haar felgehoond en lijdend hart niet wreken? –

Zal dan geen knaap, schoon als 't Apollo-beeld,
Dat ze in 't ovaal der marmren nis ziet pronken,
Haar krank gemoed, wat nooit haar heeft gestreeld
Doen zwelgen, haar aan 't dorstend hart gezonken? –
Zal dan haar oog, waar heldre traan op traan,
Als zomerdaauw op bloemen zacht komt wiegelen,
Zich nooit, bij 't woest, maar zalig boezemslaan,
In 't vlammend oog des fiersten jonglings spiegelen?
Zal ze, aan zijn mond gekleefd, het streelendst zoet.
Dat de aarde kent, niet zwijmend binnendrinken,
En staamlen: « God, wanneer ik sterven moet,
» Doe me in zijn kus de dood in de armen zinken! ? »

Zal zy? – maar neen, ô kranke fantazy,
Houd op haar geest in maalstroom rond te drijven!
Waar ze ook naar smachte, en wat haar boezem lij,
Onwrikbaar trouw wil ze aan heur plichten blijven!
Zy is vorstin! – wat immer haar moog vliên,
Zy zal heur rang door reine deugd vereeren,
En 't hart, dat eens op andren moet gebiên,
Zij altijd sterk in 't moeilijk zelfregeren!
Dat zweert zy.... maar na 't peinzend waken sloot
De donzen wiek des slaaps heur scheemrende oogen,
En kleurde haar de wangen lieflijk rood,
En hield een droom haar zinnen opgetogen.
Zy heeft dien droom aan niemand ooit verhaald,
Maar dat hy haar door hemelkalmte streelde,

Getuigde elk lachje, onzichtbaar afgedaald,
Dat in den slaap haar rozenmond omspeelde;
En toen zy weer, te midden van de pracht,
Haar oog ontsloot voor 't woelig hofgewemel,
En 't joffrental den morgengroet haar bracht,
Stond reeds de zon hoog aan den najaarshemel.

BESLUIT.

Hier zweeg snarenspel en zangtoon: 't zonlicht was ter rust gegaan;
't Starrenheir zag aan den hemel Biondine vriendlijk aan; –
Met een handdruk nam zy afscheid van heur teedre halsvriendin,
En trad ze aan den arm heurs bruigoms fier de bonte danszaal in.
En Corinne? – 't oog ten hemel, sprak zy, als van de aarde vrij:
«'k Dank U Schepper van die starren, voor de gaaf der Poëzy!»

DE MAN UIT HET BIDVERTREK.

DOOR A. L. G. TOUSSAINT.

« Mais ce que Dieu peut faire avec des mains de femmes, je te le montrerai. »
VICTOR HUGO.

Wie het wit marmeren binnenplein van 't Hertogelijk paleis te Ferrara had mogen optreden, juist in 't oogenblik waarin deze novelle aanvangt, dat is te zeggen, op eenen zoelen herfstdag (zoo als de herfst ze hebben kan, vooral zoo als die ze heeft in Italie) van het jaar 1534, in het uur, waarin de zon reeds prachtig naar 't westen terug week, zoude zich verlustigd hebben aan eenen bevalligen groep, die in 't oog viel, zoodra men naar den noordelijken zuilengang heen zag.

Onder dit luchtig loofdak van steen, zat eene jonkvrouw op een sierlijk vouwstoeltje. Eene mandoline, die zij scheen bespeeld te hebben, rustte op haren schoot, en eene hand, zoo schoon als men zich eene jeugdige vrouwenhand denken

kan, die mollig is en juist gevormd, en leliewit, dwaalde achteloos over het klankrijk zilverdraad, dat daardoor soms een flaauw toontje gaf; de andere hand was minder onschuldig: deze wees met een ondeugend schalksch gebaar op eenen man van middelbare jaren, in eene priesterlijke soutane gekleed, die peinzend tegen de fresco's van den muur aanleunde, en daarbij fluisterde zij glimlagchend iets toe aan eenen jongen man, die vermetel genoeg met hare zwarte lokken speelde. Het was niet zoo zeer de schoonheid der jonkvrouw, die zoo onwederstaanbaar tot haar aantrok, als wel de onvergelijkelijke frischheid van haar wezen; dat waas van jeugd en gezondheid, hetwelk over ieder harer trekken verspreid lag, die argelooze onschuld, welke van hare wangen tegenlachte, en die dartele vrolijkheid, welke in haar donkerblaauw oog tintelde, eene vrolijkheid die de spleen zelve een glimlach van genoegen en welgevallen had afgeperst, zoo liefelijk was zij om aan te zien. Hare kleine volle gestalte was gewikkeld in een kleed, zoo rijk en schitterend, dat men haar niet binnen het paleis behoefde aan te treffen, om haar voor eene hofjonkvrouw der Hertogin te herkennen. Toenmaals zoude geene burgervrouw het gewaagd hebben, zich het gewaad der adelijke om de schouders te werpen. Het hare was van zwart damast, met zilver gebloemte kunstig doorwerkt, van voren openhangende en met rood satijn gevoerd. Een wijde door ijzerdraad hoog opgehouden kraag omgaf den schilderachtigen hals, dien hij evenveel sierde als bloot gaf. Een dubbelde gouden keten was losjes over de schouders geslagen, en gleed daaraf tot op de pofmouwen,

door wier openingen weder de roode voering hoenscheen, naast het zilveren boordsel. Een zwart fluweelen mutsje, met wijd uitstaanden rand van kant en zilverlint, lag slechts losjes op de glad gescheidene haren, die verder ongehinderd neêrvielen. Het was opmerkelijk, dat men bij deze jonge Italiane geen rozenkrans zag. De jonge man, dien wij reeds genoemd hebben, droeg de kleuren van 't Huis des Hertogs; hij was jong genoeg, bevallig genoeg, en edel genoeg, om de dame waard te zijn, die ook zijne kleine vrijheden, niet te gruwzaam terug stiet. Toen wij u het eerst op de lagchende schoone wezen, was het, opdat ge haar niet over 't hoofd zoudt zien, want onze groep is met de drie aangewezen figuren niet voltooid. Eene tweede jonge vrouw, die iets verder stond, zonde de eerste overschitterd hebben, ware ze te gelijk in het oog gevallen. Zij zeker, zij alleen, kon een kunstregterlijken blik voldoen; de kleine schalksche jonkvrouw was bevallig, *zij* was schoon. Zij was rijzig en tenger als de ranke Ionische zuil, waartegen zij soms het hoofd liet rusten, als ware zij vermoeid of zocht verkoeling; deze zweem van matheid, bij het felle flonkeren harer oogen, de al te juist afgeteekende blos harer wangen, en het blaauwachtig wit rondom haren liefelijken mond, verklaarden misschien die tengerheid, en deed aan den eersten greep van eene ziekte denken, die juist altijd op het schoonste en het teederste aanvalt. Een Moorsch knaapje was haar behulpzaam in 't afspinnen van zijde; hij hield de vaas met het laauwe waterbad, waarin de popjes dreven. Het was of de geestelijke Heer, die zich tegenover de dame geplaatst had, hem

deze bezigheid benijdde, zoo smachtend en zoo zwaarmoedig zag hij naar haar op. Maar het was eene kwijning, die hem kluchtig stond en eene zwaarmoedigheid, die zijn rond en vol gelaat paste, als de nonnensluijer eene Fransche Grisette.

Het was misschien eene dergelijke opmerking, die de kleine jonkvrouw haren cavalier mededeelde, want later vervolgde ze iets luider: « Mijn armband tegen uwen handschoen, MICHELE, zoo hij den storm niet waagt voor de terugkomst van onzen Heer den Hertog. »

« Toch niet *Signora Mia*! de Abbate is te voorzigtig.

« En Amor.... » juichte zij, iets te luid zeker, want de Abbate zag naar haar op en zeide belagchelijk gevoelvol: « Ach! Signora NICOLETTA, in naam van den schoonen God, dien gij aanriept, nog eens dat lied van zoo even, het drukt zoo goed uit.... »

« Wat toch zeker uw hart niet doet kloppen, Heer Abt! » viel zij in, « maar zeg mij, als ik het doe, verschoont het mij van de vroegmis? »

Die vraag was nog niet gansch haar mond ontgleden, toen zich achter haar eene deur opende, die toegang gaf tot de zalen, welke op de galerij uitzagen; eene dorre magere hand, voortkomende uit eene wijde zwarte mouw, gleed tusschen de reet door, iets van eene donkere statige gestalte vertoonde zich, en eene strenge, doch welluidende stem, sprak twee volzinnen: « Het leidt ten minsten af van de zaligheid en van het heil uwer ziel! »

De toon dier stem deed NICOLETTA schichtig opspringen, en een half gebiedend, half smeekend « terug! » dat zij

driftig en toch zacht uitte, deed wel de gedaante terug wijken, haastig en stil, als ware zij eene geestverschijning geweest, maar toch te laat; want allen hadden haar opgemerkt; de Abbate, die ijlings voorwaarts wilde, zoowel als de rijzige jonkvrouw, die hem tegenhield, en MICHELE, die de hand aan den degen sloeg, beter dan zij beide.

Eene seconde daarna hoorde men den schellen toon van een' zilveren sifflet.

Even schielijk verdween NICOLETTA door de deur, latende de anderen gissen en raden naar haar geheim.

De lezer evenwel mag haar volgen tot in het vertrek, waar ze den persoon terug vindt, dien zij had weggeweerd. Het was een man, wiens gansche voorkomen meer belang wekken moest, dan bevallen en innemen. Zijn arendsneus, zijn flikkerend oog, de donker olijfkleurige tint van zijn vermagerd gelaat, het ravenzwarte van lokken en baard, gaf hem iets ouds en sombers, dat nog niet aan zijne jaren lag. Het waren de trekken van een, die peinsde en vastte. De ruime plooijen van eenen langen zwarten toga, die tot op de voeten nederhing, vermomden maar slecht zijne uitgeteerde magerheid; het was gansch die gestalte aan te zien, dat de ziel het ligchaam sloopte. Met eene zonderlinge

mengeling van eerbied en goedhartige vrijmoedigheid naderde hem nu NICOLETTA, echter dwong zij haar schalksch gezigtje tot eenen zachten ernst.

« Onvoorzigtig was het, goede beste Heer, u zoo bloot te stellen. Hoe ligt hadden gevaarlijke oogen u kunnen zien. Als gij lucht wilt scheppen na de felle middaghitte, zullen JULIA en ik u heenleiden, waar 't veilig is, maar hier! dacht gij dan waarlijk niet aan het gevaar? »

« Aan het uwe, kind! Ik hoorde uwe stem, zingende onheilige liederen ten aanhoore en op verzoek van eenen listigen Priester, die niets liever zoekt dan u aftetrekken van goede overpeinzingen, en van uw ware heil. »

« Eerwaarde Heer, indien gij wist, hoe weinig hij aan mij denkt. »

De deftige man zag haar oplettend aan; met een langzaam hoofdschudden, sprak hij daarna: « Is niet ootmoed en zedigheid het schoonste sieraad van eene Christelijke maagd, en hebt gij er nog wel ooit aan gedacht, iets af te leggen van dien omzwaai van wereldzin en wereldlust; die ketenen, die vlechtinge des haars, zijn ze niet vormsels der ijdelheid, die aan de aarde binden, en vastkluisteren aan het stof des verderfs? »

« Maar mijn eerwaarde! als ik non moet worden, kan ik mij wel terugwerpen in den schoot der oude kerk. »

« De taak is moeijelijk, maar ook het loon schooner, Gode te dienen te midden van de wereld! »

« Vreest gij dan niet, mij af te schrikken door zooveel

strengheid, » begon zij bijna plagend, « weet gij dat het mij niets kost dan eene biecht en eene boete, om verzoend te zijn met Rome! En de Signor Abbate staat *alle* sieraden toe, en billijkt *alle* liederen! »

« Ik weet, dat gij niet denkt, wat gij nu spreekt; ik weet, dat gij niet zoo dwaas handelen zult, vergetende het heil uwer ziel, en groot en bitter leed doende aan de mijne; ik, die een deel mijner zaligheid geven zou, om de uwe te redden! »

Zijn diepe sombere toon trof het meisje. Zij stampte ongeduldig met den voet op het mozaïk van den vloer.

« Begrijpt gij dan nooit scherts, lieve vriend! Mijn hemel! ik zou immers willen sterven voor de leer, die gij mij gepredikt hebt, maar ik *wil* mijne kleeding niet veranderen: niet voor gij van hier zijt: ten minste, » voegde zij er zachtjes bij, « men zou argwaan krijgen, en u.... »

« Altijd goedhartig, » viel hij haar met eenen glimlach in de rede, die vast niet vaak dat gelaat moest verhelderen; toen haar bij de hand vattende, sprak hij: « Kom nu voort, de Hertogin wacht ons. »

Toen gingen ze beide verder, vele vertrekken door, tot bij eene deur, die NICOLETTA opende na een' zachten tik, en een « binnen, » dat hen toeliet. Een ligt behangsel schoot de man ter zijde, en.... ze stonden tegenover de meesteres van het trotsche paleis, RENATA van Anjou, dochter van LODEWIJK XII, gemalin van HERCULES D'ESTE, Hertog van Ferrara en Modena. In houding en in manieren had zij die eenvoudigheid, welke in haar de geborene Vorstin deed kennen; slechts geleek zij te *veel* op hare moeder ANNA van Bretagne, om

aanspraak te kunnen maken op schoonheid. Toch had ze iets goedigs en schranders in het oog, dat ligt met haar uiterlijk bevredigde. Hare kleeding verschilde alleen daarin van die harer hofjuffers, dat dezelve van zwart fluweel was, met een smal boordsel van hermelijn, dat zij den kraag drie rijen hoog had en deze haar den hals en de halsketen met groote topazen beter verborg. Zij ging den ernstigen man twee schreden te gemoet en reikte hem de hand met een: « welkom, zoo als altijd, geleerde Heer CALVINUS! »

Het was werkelijk JOHAN CALVIN, de jongste en laatst opgestane van het drietal groote hervormers; maar niet de minste in gezegenden arbeid; JOHAN CALVIN, die een groot regtsgeleerde had kunnen zijn, zoo hij het wereldlijk wetboek niet had verwisseld voor het Goddelijk verbondsboek, den Bijbel; die een geëerd en magtig priester had kunnen zijn, zoo hij niet tot een groot leeraar der hervorming ware voorbestemd geweest; die voor Frankrijk had willen zijn, wat LUTHER voor Duitschland was. Diepe geleerdheid, vlugge bevatting, een scherp oordeel voegende bij een' vasten wil en eene vurige geestdrift, was hij een geschikt werktuig voor de groote taak, tot welke hij zich voorbereidde, door kennis te nemen van de leeringen van al zijne voorgangers en tijdgenooten; die twee jaren lang met BUCERUS, met.... maar ik wil niemand afschrikken door de pedante Latijnsche namen, die hier behoorden te volgen: ieder weet zeker alles van CALVIN, en ik schrijf zijne geschiedenis niet. Slechts wil ik een enkel voorval uit zijn avontuurlijk leven met een romantisch tintje een weinig behagelijk trachten

voor te stellen. Men hebbe er dus vrede mede, zoo ik alleen zeg, dat hij nu te Ferrara was, minder op verzoek der Hertogin dan wel uit eigene beweging.

Ofschoon RENATA d'Anjou in 't geheim voorstanderesse en belijdster was van de nieuwe kerkleer, was zij echter door maatschappelijke en huiselijke betrekkingen te zeer belemmerd, om er openlijk voor uit te komen. Zij was ééne van die zachten, die liever plooijen dan zich verzetten, en, gehuwd aan eenen Hertog van Ferrara, levende aan een geheel Katholijk hof, waar niets haar moest opwekken, niets haar versterken in de gevoelens, die zij had opgevat, en in tegendeel alles aantrekken en heenlokken tot de godsdienstvormen, die ze dáár altijd voor zich zag in hunnen weelderigsten glans, was zij onwillekeurig aan 't wankelen geraakt, en reeds bijna mede gesleept. Toen vatte CALVIN het besluit op, dat edel en belangrijk lid voor de nieuwe gemeente, die nog zoo zeer elken steun noodig had, te herwinnen en te behouden; en met dien koenen geloofsmoed, die de zijne was, waagde hij zich in het midden van het geestdrijvende Katholijke Italie; waagde zich in de nabijheid van den Paus, in een vorstendom, dat bijna een leengoed was van Rome; aan het hof van eenen Hertog, die, hetzij dan uit staatkunde, hetzij uit eene gemoedelijke overtuiging, de denkbeelden en de leer, die hij verkondigde ten eenenmale afkeurde, als een vergrijp tegen de kerk; in een paleis, waar hij op geene bescherming konde hopen, dan mogelijk op die eener vrouw, van welke hij, bij het weifelende van haar gedrag, zelfs wel eene koele ontvangst konde vreezen; en dat alles waagde

hij alleen, om die vrouw den troost te brengen van het Evangelie. Maar zij ook stelde hem niet te leur. Zijn vurige ijver voor haar welzijn, zijn moed, zijne overtuigende welsprekendheid, zijne geestdrift, die op haar terug werkte, versterkten en verlevendigden welras in haar den verflaauwden godsdienstzin, en herschiep haar in eene opregte en ijverige dochter van 't Evangelie, van eene half geloovige en wankelende, die zij geweest was. Even voor CALVIN'S aankomst te Ferrara was de Hertog naar Modena gereisd, misschien met de bedoeling om zijne gemalin te verpligten, zonder zich verantwoordelijk te stellen voor hare daden. Toen huisvestte zij den geliefden leeraar in het binnenste van haar paleis, en in hetzelfde bidvertrek, waar nog voor weinige jaren LUCRETIA BORGIA hare gruwelen had gedacht en misschien uitgevoerd; waar de dochter van eenen Paus met minnaars en giftmengsters had zamengeschoold, zat nu RENATA van Anjou in reinen eerbied neder, luisterende met ootmoed en welbehagen naar het woord van eenen leeraar der hervorming! Slechts twee personen deelden met de Hertogin het geheim van CALVIN'S aanwezigheid, en het voordeel zijner leeringen. Deze waren de twee jonkvrouwen, die wij geschetst hebben.

De beide Heeren, door de Dames zoo zonder pligtplegingen verlaten, want ook JULIA had zich zeer spoedig onder een flaauw voorwendsel verwijderd, bleven verstoord en troosteloos achter.

« Ze verbergen ons iets daar binnen, » barstte eindelijk de Abbate los, na eene lange pauze.

« Eene opmerking, die *ik* nooit *alleen* had gedaan, » antwoordde MICHELE spottend.

« En 't is een man, » vervolgde de Abt.

« Ja! een man! » zuchtte MICHELE.

Een weinig daarna riep hij onstuimig: « een man, door twee vrouwen gezamenlijk verborgen, moet een biechtvader zijn of een minnaar! »

« Beide kunnen ons schaden! » hernam de Abt.

« NICOLETTA is wispelturig en ligt weggesleept, » vervolgde MICHELE, « en zij heeft mij nog niets beloofd! »

« JULIA is dweepziek en ligt opgewonden, » zuchtte de Abt, « en ik heb haar nog niets gezegd! » Eene poos daarna naderde hij den jongeling. « Weet gij het gerucht, hetwelk in Ferrara rondloopt? »

« Ik weet niets! »

« Men zegt, dat een Hugenootsch Leeraar zich in onze stad verborgen houdt.... men fluistert elkander daarbij tegelijk den naam toe van de Hertogin.... men gelooft.... »

« Het mag een' Priester vrijstaan eene edele vrouw te verdenken, » viel MICHELE schielijk in, de hand aan den degen slaande, « maar een edelman, die ridder is, duldt nooit, dat men de verdenking uitspreekt. »

Naauwelijks had de ridderlijke jongeling dit gezegd, of een bediende kwam het binnenplein op en reikte den Abt eenen brief. « 't Is van den Vicaris van zijne Hoogwaardigheid, » sprak deze, het zegel verbrekende. Snel daarop riep hij driftig: « mijn vermoeden is waarheid! Ik weet wat haar van mij afkeerig maakt! » MICHELE zag hem vragend aan.

« En ook wat NICOLETTA zal verwijderen van u! »

« Schrijft de Vicaris dat? »

« Zij verbergen eenen man van nog geen acht en twintig jaren, zeg ik u! »

« Dien wil ik zien, » riep de jongeling hevig.

« Dan zijn wij het eens, » sprak de Abt; « uit den weg ruimen is niets; de Vicaris magtigt mij tot alles, maar.... bovenal moeten wij zeker zijn.... durft gij iets wagen?... » en hij fluisterde hem iets toe.

« NICOLETTA is voor mij, de Hertogin is niet ligt geraakt.... als ik maar een half voorwendsel heb.... ik zweer het u! »

Een half uur daarna werden de vrouwen in hare vrome oefeningen opgeschrikt door een luid kloppen op de deur van het bidvertrek. NICOLETTA stormde daar heen. MICHELE was het, die haar stoorde. « Van hier, vermetele! » riep zij.

« Signora, brieven voor.... »

« Weg! terug! in de andere kamer, » sprak ze hem toe, terwijl ze de deur niet zoover ontsloot, dat er een muis door kon. De arme MICHELE moest heen, en wat nog erger was, hij had niets gezien. Toch kwam de Signora even daarna bij hem, maar haar gelaat was strak en zonder glimlach.

« De Hertogin is ernstig ontevreden op u. Haar te storen in een uur van strenge afzondering! »

« De Hertogin heeft geen regt tot toorn! Was het dan beter, dat een gewoon edelknaap dezen brief van Monsignore en dezen andere van den Bisschop had binnen gebragt? »

« Neen; » hernam zij zachter, « maar had dat dan zoo veel haast? »

De jonge edelman vatte smeekend hare hand. « NICOLETTA, om Gods wil! zeg mij, wie is de jonge man, dien gijlieden hier eene schuilplaats geeft? »

« Herhaal nooit weder eene zoo onbeschaamde vraag, » antwoordde zij met zooveel gramschap, als zij magtig kon worden.

« Zweer mij slechts bij de liefde, die ik u toedraag, dat die man geen minnaar van u kan zijn! »

« Ik zweer niet, bij iets zoo gerings. »

« Gij windt mij op tot wanhopige stappen. Bij den hemel! ik zal niet rusten voor ik hem gezien heb. Ik waag er de gunst der Hertogin aan, en al de voorregten van mijnen rang, ik steek het paleis in brand, en breng Ferrara in oproer, als ik niet weten mag, wien gij huisvest. »

« Ik weet, dat er geene dwaasheid is, waartoe gij niet in staat zijt. »

« Ik zal uw slaaf zijn, zoo gij het mij zegt! »

« Ik zie gaarne een' Heer der Schepping knielend. Hoor dan, maar zeg niets aan den Abt-Kapellaan. Hij mogt JULIA lastig vallen. » Hij luisterde vol verwachting. « Welnu, 't is een Domheer uit Frankrijk, die het celibaat der Priesters komt afschaffen. » MICHELE'S gelaat teekende de kluchtigste teleurstelling.

« NICOLETTA, » sprak hij daarop zeer ernstig, « als de man daar binnen niemand anders is dan CALVIN, zeg het mij dan. Waarlijk! verberg het mij niet.... het konde u.... en hem.... hoogst nuttig zijn.... en het zou mij rust geven, » voegde hij er hartstogtelijk bij. « De Kapellaan heeft bevelen tegen hem.... »

« Ik heb geen regt om iets te zeggen, » riep zij, en snel hem de brieven ontrukkende, ijlde zij voort.

Die brieven bragten duchtige redenen tot zorg en angst aan de ingewijden van 't bidvertrek. RENATA verbleekte toen zij ze gelezen had, en daarop zag ze JOHAN CALVIN aan, met zoo veel zielsangst in den blik, dat deze zeide: « Geldt dat mij, edele vrouw! zoo spreek, ik kan alles hooren. » Werkelijk gold het hem. De brief van HERCULES D'ESTE, verwittigde zijne gemalin, dat hij reeds den volgenden morgen dacht terug te zijn, om het oog te houden op de stipte uitvoering der bevelen van 't pausselijke hof. Die bevelen werden RENATA duidelijk uit het herderlijke woord des Bisschops van Ferrara, die den persoon van JOHAN CALVIN indaagde, welke als Priester onder het kerkelijke regtsgebied stond, en dat haar vermaande, om dezen uit te leveren, zoo ze zijne schuilplaats kende, of hem te helpen opsporen, zoo ze die niet kende. en hetwelk haar daarenboven verwittigde, dat hij door den Hertog geregtigd was, om zich te bedienen van deszelfs wereldlijke magt, ten einde te voorkomen, dat de bedoelde JOHAN CALVIN, bij wederspannigheid van zijnen kant, ontsnapte. Dit was zoo goed als het doodvonnis van den hervormer. Eenmaal in de magt van Rome was er geene hoop

meer. Des Hertogs brief was kennelijk eene waarschuwing, om den gast zijner echtgenoot ten minste nog eene kans te laten voor zijn behoud. Zoo hij nog in den nacht ontvlugten konde, was hij gered. Maar hoe zoude hij vlugten? De Vicaris van den Bisschop, bij afwezendheid van zijnen Heer, met de groote taak der gevangenneming van eenen zoo gewigtigen persoon belast, zou niet nalaten die uit te voeren met al den ijver, die hem verdienste moest zijn bij zijne meerderen, en zeker, van dit uur af had hij reeds al die maatregelen genomen, welke een ontkomen onmogelijk konden maken, en al de magt van HERCULES D'ESTE stond hem ten dienste. De Hertogin begreep het als bij ingeving, dat zij van dit uur af ophield meesteresse te zijn in haar eigen paleis, dat zij er omringd moest wezen van spionnen en handlangers, dat haar beschermeling er zoo min veilig was, als op den openbaren weg. Ook hief ze met wanhoop de handen ten hemel; want ze zag niet één kans, om dat dierbare hoofd te redden, hetwelk zich voor haar en voor haar alleen in dit gevaar begeven had, waarin het nu zoude omkomen. En JULIA, de zachte dweepende jonkvrouw, wier teeder gestel zoo weinige schokken zoude kunnen doorstaan, greep in radelooze smart de beide handen des leeraars, als dacht zij te trotseren wie hen scheiden wilde, en riep met eene hartstogtelijkheid, die men haar te voren nooit toegekend had: « Ik wil met U sterven! »

« Het is niet de vraag, om met hem te sterven, wij moeten hem *redden*; » sprak NICOLETTA, die bij minder overdrijving van gevoel beter de tegenwoordigheid van geest be-

hield in den drang van den nood, en die zich het oog niet benevelen liet door tranen, ten einde scherper te kunnen uitzien naar een reddend pad in dit doolhof van angsten. En nadat ze gezwegen had onder al de duizende plannen, die de anderen vormden en weêrspraken, zeide zij eindelijk met eenen glimlach, die de Hertogin bijna ergerde: « Waarlijk! onze zaak is nog niet hopeloos. Als onze Eerwaarde Heer en mijne Vrouw mij gunnen, nog eenen persoon in ons geheim te nemen, voor wiens trouw ik insta, zoo zou deze ons misschien helpen, en zeker een krachtige bondgenoot zijn. »

« Doe in Gods naam, wat gij wilt, meisje. Er is bijna geen verergeren meer aan onzen toestand; alleen bedenk, dat gij een kostbaar leven te verantwoorden zult hebben! » waarschuwde de Hertogin.

« De wille des Heeren geschiedde aan mij! » sprak CALVIN, toen zij zich snel verwijderde. Dit was het eerste, dat hij met toepassing op zich zelf gezegd had. Rustig en met eene zonderlinge zielskalmte, die alleen te verklaren was uit zijn sterk geloof, had hij de weenende en klagende vrouwen getroost, als of ze over haar lot bewogen waren en niet over het zijne, als of dat, wat volgen zoude, *hem* niet treffen moest, maar slechts eene beproeving zoude wezen voor hunlieden. Het was iets groots te zien, hoe die man, boven wiens hoofd het scherpe zwaard van eene geestelijke regtbank zweefde, en wiens handen heden misschien voor het laatst ongeboeid waren, van hoop en blijmoedige berusting in God tot die vrouwen sprak, die na zijnen val rustig

en vrolijk zouden blijven voortleven; het was iets groots, CALVIN te zien, met het oog kalm ten hemel gerigt, tegenover de dochter der koningen, die zich ineen hoog onder de smart.

Toen, na eene lange tusschenpoos van verwachting en gissing, NICOLETTA eindelijk terug kwam, lag er iets op haar gelaat, dat de trekken van hare meesteres en gezellin verhelderde; het was meer dan hoop, het was eene stoute zekerheid. Zij had MICHELE in haar geheim genomen, en zoodra deze wist, dat het geenen medeminnaar gold, was hij met ligchaam en ziel tot haren dienst; ook had ze met hem een plan gevormd, zoo vermetel en gewaagd, en te gelijk zoo romanesk, dat het alleen in twee hoofden, die te zamen nog geene veertig jaren bereikt hadden, had kunnen opkomen, en bij welks uitvoering vrouwenlist toonen zoude, *wat* zij konde, en vrouwenmoed, *wat* zij durfde. « De bondgenoot is aangenomen, » sprak zij, « het is waar, ik heb hem moeten omkoopen, maar tot eenen prijs, dien ik toch wel eenmaal zoude gegeven hebben, » zeide zij blozend; « ik weet reeds veel, dat ons dienen kan, zoo slechts mijne doorluchtige gebiedster, en de eerwaarde Heer, en mijne lieve JULIA, zich een klein weinigje schikken willen, naar hetgeen ik van hen verg. »

De toestemming volgde natuurlijk, zelfs die van CALVIN, welke een te goed Christen was, om het niet pligt te achten de middelen aan te grijpen, die hem tot zijne redding werden toegeschikt. Hij wist zoo goed, dat hij nog leven moest!

NICOLETTA begon met RENATA D'ESTE voor te bereiden

op een onbescheiden bezoek, dat haar overvallen zoude; met CALVIN in eene alcove, grenzende aan het bidvertrek, eene schuilplaats aan te wijzen, en daarna met JULIA te verwittigen, dat zij bovenal haren naam zou te gebruiken hebben bij haar ontwerp, want vervolgde zij: « gij wilt immers wel iets voor hem doen? »

« Voor hem? alles! » antwoordde JULIA, en zonderling schitterden hare oogen.

« Nu dat is goed, want het is hier wel een weinig het doel, dat de middelen heiligen moet, daarom mag onze eerwaarde er niet meer van weten dan volstrekt noodig is; ik vraag minder handelen van u, dan voor mij vrijheid tot handelen in uwen naam; gun mij een weinig toe te geven aan bespottelijke verwachtingen, die nooit zullen voldaan worden, want terwijl wij een vroom en doorluchtig man behouden, tot heil van de gansche Evangelische Christenheid, moeten wij te gelijk onbetamelijke wenschen en zotte inbeeldingen straffen, op eene wijze, die ze voor altijd genezen zal; om regt duidelijk te zijn, wij moeten een spel spelen met den Abt-Kapellaan. »

« NICOLETTA! » sprak de Hertogin traag, « het is even zondig als roekeloos, om te schertsen in een uur als dit. »

« Om 's hemels wil! breng mij niet in bemoeijingen met den Kapellaan, » riep JULIA verbleekende, « ik heb eenen magtigen afkeer.... van zijne bespottelijke.... »

« Daar hebben wij het.... » hervatte de kleine jonkvrouw hoofdschuddend. « Bezwaren, waarschuwingen! als of onze toestand niet alles wettigt, behalve de misdaad! »

« God beware mij, edele vrouw! dat ik schertsen zoude met iets zoo ernstigs. »

« Wees gerust, liefste JULIA, daarna zal alles opgehelderd worden, ter uwer eere! en zoo er schande in liggen moge of schuld, zij kome ganschelijk op mij! geheel alleen op mij! en zoo niemand mij daarna vergeven wil, dan behoud ik toch de voldoening van Hem te hebben gered, en moge mijn Heiland, die mijn hart kent en doorgrondt, eenmaal minder hard voor mij zijn dan de menschen. »

Die plotselinge overgang van scherts tot ernst, van lachjes tot tranen, die mede tot het karakter der jonkvrouw behoorde, maar die door de anderen nog niet bij haar was opgemerkt geworden, roerde haar beiden en deed ze berusten in haar goed beraad, even als in hare goede trouw, die altijd onverdacht was gebleven; zij waren het dus eens, om alles aan hare zorg over te laten, en ter regter tijd, want het aangekondigde bezoek overviel haar nu. Het was de Kapellaan, die binnentrad, zonder eenige inachtneming van den gewonen eerbied. MICHELE volgde hem. Het viel de Hertogin niet moeijelijk de verontwaardiging te toonen, die NICOLETTA had voorgeschreven, zij gevoelde die werkelijk. Toen de Abbate die drie vrouwen daar zag, rustig arbeidende aan een tapijtwerk, en bovenal toen de Vorstin van Ferrara, die goedige, die nooit voor iemand onverdiend een hard woord had, opstond en hem aanzag met eenen diep minachtenden blik in dat anders zachte oog, toen eerst gevoelde hij, wat hij begonnen had met die rust te storen, en zich aan die Hoogheid te vergrijpen. Ook was hij met zijne houding

verlegen als een burgerzoon, die zich te midden van eene élégante cercle verplaatst ziet. Zijn eerbied voor de Hertogin en zijne galanterie voor JULIA, streden blijkbaar met eenen opgelegden pligt; toch vergat hij niet met een bespiedend oog het gansche vertrek rond te zien, en diepe teleurstelling had zijn aangezigt geteekend, zoo een gezigt als het zijne ooit iets teekenen konde, en daarbij fluisterde hij MICHELE in: « Wij hebben ons bedrogen, zij zouden niet zoo rustig zitten, zoo hij hier binnen ware! » en daarop begon hij verontschuldigingen te stamelen over zijne onbescheidenheid, die zoo armzalig bijeen gebragt waren, en zoo verward opgeteld, dat zelfs JULIA medelijden genoeg met hem kreeg, om hem iets toe te werpen, dat naar een glimlachje geleek; wij gelooven niet, dat dit juist geschikt was, om hem tot zich zelven te brengen. MICHELE hield zich beter, alleen had een fijn opmerker het hem kunnen aanzien, dat hij slechts eene rol speelde, die hij goed van buiten kende.

Hij deelde de Hertogin, uit naam van den Onder-Bisschop (Vicaris) alles mede, wat wij reeds weten, de vermoedelijke aanwezigheid van CALVIN te Ferrara, de verdenking waaronder hare doorluchtigheid lag, van hem in haar paleis eene schuilplaats te hebben verleend, de strenge maatregelen, die genomen waren en nog verder genomen zouden worden, in naam van Zijne Heiligheid en met goedkeuring van den Hertog, en eindigde met haar te smeeken, zich niet te stellen tegen die handelingen van den Kapellaan, welke haar vreemd mogten schijnen, en hem te vergeven, wat haar

daarin mogt beleedigen, daar ze geen ander doel hadden, dan om volledig te bewijzen, dat de gebiedster van Ferrara vreemd was aan de daad, die men haar te laste leide. Hij zeide dit alles met zoo veel deftigen ernst, dat de Abt GERVASIO hem goedkeurend toeknikte, en NICOLETTA haar schalksche lachje niet meer meester was.

« Wetende dat alzoo de wil is van mijnen gemaal, zal ik niemand verhinderen in hetgeen hij zijnen pligt acht, noch het hem kwalijk duiden! » hernam RENATA, « dit ééne alleen wensch ik, dat men mij onderzoekingen, gelijk deze, voortaan zoo veel mogelijk spare en bekorte. Overtuigt u dus schielijk Signori, dat de man dien gij zoekt, niet hier is. »

« Wij zijn overtuigd, Mevrouw, » antwoordde MICHELE, « en wij hebben verder niets te zeggen, dan Uwe doorluchtigheid te verwittigen, dat de uitgangen van het paleis heden nacht zullen bewaakt zijn. » En toen verwijderde hij zich met eene buiging. De Abt wierp nog eenen blik op JULIA, die haar als om vergiffenis smeekte.

In het eerste schemeruur van dien eigen dag, zat de Abt-Kapellaan GERVASIO, met een hangend hoofd, in het vertrek, dat voor zijn gebruik was afgezonderd in 't Hertogelijk paleis. Gebukt onder eenen hartstogt, even dwaas als ongeoorloofd, en onder bemoeijingen en lasten, die voor

zijnen zwakken geest een ondraagbaar wigt hadden, drong hij zich zelven op, dat er geen beklagenswaardiger mensch op aarde kon zijn, dan hij, GERVASIO, en dweepte zich ziek onder ongerijmde wenschen en berekeningen van mogelijkheden. In die opgewonden zielsstemming, hoorde hij zijnen naam noemen en voelde zich zacht op den arm tikken. « Heer! zij wacht u, » sprak de kleine moorsche knaap van JULIA.

« Wie? »

« De Signora. »

« Uwe Signora! »

« Gij zult zien, zoo gij volgen wilt. »

« SAN GERVASIO zij gedankt! zij wil mij zien! » riep de verrukte Abt en, zonder zich een oogenblik te beraden, volgde hij.

Zij die hem wachtte, had dit bewijs zijner roekelooze onvoorzigtigheid noodig, om verder te durven gaan. Het was NICOLETTA, die hij vond. Purper van verlegenheid over hetgeen hij eene vergissing dacht te zijn, wilde hij zich verwijderen. De Signora hield hem terug. « Gij hadt gehoopt JULIA te vinden, is het zoo niet? » begon zij met eenen glimlach. « Ontken het maar niet, Signor, wij vrouwen weten zoo iets, zonder dat men het ons zegt. »

« Ach Signora, zoo gij wist.... ik ben de ongelukkigste aller.... »

« Abten, » hernam zij spottend, « dat kan zijn, maar ik ben op het punt, om u gelukkig te maken.... » zij wachtte een oogenblik, « want.... » zij wachtte weder, « ik kom u over haar spreken. »

« Over haar spreken ? »

« Ja, Signore, gij weet immers , wat haar dreigt ? »

« Toch geen ongeluk, hoop ik ? »

« Ten minsten iets, dat zij daarvoor houdt. Morgen komt de Hertog terug. »

« Welnu ? »

« Welnu ! weet gij dan niet, dat de oude Gouverneur van Spoleto, HIPPOLITE STROZZI, met hem terugkeert ? »

« Wat heeft de Signora JULIA hiermede te maken ? »

« Zooveel, dat zij , van morgen af, slechts te kiezen zal hebben, tusschen een streng klooster en zijne verschrompelde hand, dat zij hem huwen moet, dat de Opperhofmeesteres, hare stiefmoeder, haar dwingen zal tot het uiterste, en dat Monsignore, onze Heer, die verbindtenis heeft bevolen en voltrokken wil zien ; met een woord, dat ze radeloos ongelukkig is en gereed tot de wanhopigste stappen. Hebt gij van dat alles dan niets vermoed ? »

« Inderdaad, nu herinner ik mij, dat de schoone Signora sedert eenigen tijd bijzonder zwaarmoedig was. »

« Juist; en hebt gij dezen middag niets opgemerkt, toen gij ons zoo hoffelijk kwaamt bezoeken in het bidvertrek van onze meesteres. »

« Zij heeft *mij* aangezien, » antwoordde de Abt met eenige verwarring.

« En lag er niet iets smeekends in dien blik ? »

« Helaas ! ik heb dien anders uitgelegd ! »

« Dan zeker verkeerd, want ziet gij, Signor Abbate, zij wacht hare redding van u. »

Van mij! » herhaalde hij met groote oogen.

« Van niemand anders; ik heb haar die hoop in 't hoofd gebragt. Luister. Bij de aankomst van haren gemaal zal het de Hertogin niet mogelijk zijn terstond voor JULIA te spreken, hoewel Hare Doorluchtigheid later hare tusschenkomst heeft beloofd; tot zoolang veroorlooft zij haar, heimelijk het paleis te ontwijken, en zich buiten Ferrara op de Villa San-Carlo verborgen te houden. Ziedaar, voor haar de eenigste kans om dwang en bitterheden te ontgaan. MICHELE en ik hadden daartoe een plan gemaakt, dat wij zouden ten uitvoer gebragt hebben, maar.... ziet ge.... die leelijke geschiedenis met den Hugenoot komt ons dwarsboomen; niet waar, men zoude ons niet toestaan, dezen nacht met JULIA het paleis en de stad te verlaten? »

« Denk er niet aan, liefste Jonkvrouw, er staan dubbelde wachten aan alle uitgangen, aan alle poorten, men laat niemand door, zelfs niet op een geschreven bevel van de Hertogin. Alleen wanneer ik.... maar niets zal immers de Signora JULIA bewegen, met mij in dezelfde draagkoets.... »

« O! misschien!.... nood en angst doen zooveel! doch neen, in ernst, wie heeft u gezegd, dat hare bijzondere afkeer van Monsignor HIPPOLITE, niet nog eenen anderen grond heeft dan in zijne jaren, en die gunstiger is voor u. »

« Ach, ze heeft mij nooit door een woord.... »

« Zijn er dan niet gevoelens, die eene vrouw liever gissen laat dan uitspreekt? En daarenboven, zal het u niet een onbetwistbaar regt geven op hare dankbaarheid? En liggen er dan duizend mijlen tusschen dankbaarheid en vriend-

schap? Slechts ge moet bescheiden zijn, hoogst bescheiden, ridderlijk als een MALTHESER, en eerbiedig als PETRARCHA, gij begrijpt, zelfs één woord zoude haar doodelijk beleedigen.»

«Met mijn leven zoude ik de Signora willen dienen, maar....»

«Maar?» vroeg NICOLETTA, zoo onverschillig als zij konde, hoewel hare wangen verbleekten.

«Maar, ik waag te veel, des Hertogs toorn, de Opperhofmeesteres, de Bisschop....»

«Ik ga haar dan zeggen, dat gij geen' moed hebt, dat zij zich aan haar lot onderwerpen moet, dat....»

«Om 's hemelswil! lieve Signora, doe dat niet,» riep de arme Abt, haar met een angstig gebaar terughoudende. «Ik red haar, ik red haar zeker.... nog dezen eigen nacht, ik zal zorgen voor alles wat noodig is, ik zal....»

«Bravo! Abbate, gij verdient dat ik u omhelze! dat is te zeggen.... als JULIA te San Carlo zal zijn,» riep het meisje in de handen klappende en om hem rondspringende, «gij komt haar dan afhalen in dit vertrek?»

«Op mijn woord Signora! en gij hebt gezegd: dankbaarheid en vriendschap,» riep de onnoozele, niet minder in verrukking, terwijl hij met de drift der blijde hoop voortsnelde.

«Zeker Heer Abt! Zooveel dankbaarheid en vriendschap als gij slechts van *deze* JULIA zult verlangen!»

Alles in 't paleis van ESTE rustte of scheen te rusten. In het bidvertrek der Hertogin alleen huisden smart en tranen voor kalmte en liefelijken sluimer, die dit late uur had moeten brengen. Snikkend en doodsbleek zat daar RENATA aan de zijde van CALVIN, die haar nog weder eenige zijner hoofdleeringen herhaalde en aandrong, en die haar plegtig en bemoedigend toesprak, als bij een afscheid. JULIA zat aan de voeten der Hertogin, het hoofd tegen haren schoot geleund, roerloos en marmerbleek, de handen gevouwen en de oogen opgeheven naar den Hervormer. En het matte licht van een enkele zilveren lamp verlichtte dit tooneel van vriendschap en tranen! Van vriendschap! want die vrouwen hadden het dien man krachtig bewezen, dat ze hare eigene veiligheid en leven minder lief hadden dan de zijne, en die man had het die vrouwen moedig getoond, hoe veel hij had durven wagen voor haar heil. En van tranen! want er vloeiden tranen, die oorzaak hadden; dewijl dit een afscheid kon zijn voor de eeuwigheid; die eeuwigheid kon misschien snel ingaan: als de gewaagde vermetele poging mislukte, hadden haat en bitterheid geen ander voorwendsel noodig, om de behulpzaamheid der vriendschap als een doodschuldig misdrijf aan te rekenen, en het verderf van den eenen zoude alsdan het verderf van de anderen zijn. Het waren hartverscheurende aandoeningen van twijfel en hoop, van angst en vertrouwen; en niemand, die zich in den toestand dier vrouwen

verplaatst, zal tot haar zeggen : « Uwe tranen zijn redenloos en getuigen van dwaze weekheid. »

En zelfs CALVIN zeide haar dit niet, hij was mensch genoeg, om ze te begrijpen en te verschoonen.

Zacht zwevende als eene weldadige Elfe, sloop nu NICOLETTA het vertrek binnen.

« Eerwaarde Heer, » sprak ze, met moeite eene aandoening bedwingende, die toch op hare bleeke lippen leesbaar was; « het is nu tijd, uwe vermomming ligt gereed en wij hebben haast. »

Toen NICOLETTA binnen trad, zat JULIA als iemand, wien men een ijsbad over de leden werpt; krampachtig had zij des leeraars handen tusschen de hare gegrepen, en een brandende gloed overtoog op eens haar voorhoofd en wangen, als bij eene hevige overspanning der zenuwen.

« In Gods naam dan, dat hij ga! » zeide de Hertogin.

« Een gebed vertraagt niet, » sprak CALVIN ernstig. « Zusters! laat ons voor het laatst te zamen bidden, en al onze zorgen henen wentelen op Hem, die de Heer is der Gemeenten.

En toen zonken ze allen biddend neder en vooral NICOLETTA'S aandacht getuigde, dat zij het diep voelde, hoe er geene uitkomst is dan in de hand van den Opperhoofder der gebeden; en toen eindelijk de waardige man den zegen had uitgesproken, met een innig en vast geloof in dien zegen, toen stond hij kalm en moedig op, reikte de hand aan RENATA, die haar met eerbied aan de lippen drukte, en aan JULIA, die met een gesmoorden kreet aan zijne voeten

zonk. De Hertogin rigtte haar op en gaf haar liefderijk den steun van haren arm, maar JULIA scheen als ongevoelig voor de zusterlijke deelneming van hare meesteres, zij nam niet eenmaal de aangebodene hand van CALVIN, en zij alleen uitte geen vaarwel, toen hij zich verwijderde met dien haast, waarmede men de bitterheid van een afscheid bekort. Aan NICOLETTA, die hem volgde, gaf de Hertogin heimelijk een sierlijk koffertje, dat ze blijkbaar zwaar moest tillen, en fluisterde haar daar bij toe: « Zorg, dat hij het met zich neme, het kan noodig zijn voor de reis; hierbij hebt gij de bevelen voor mijnen getrouwen GAUTHIER, en nu! de hemel zij met u, mijn kind; want gij hebt moed en beleid noodig voor ons allen! »

Niet lang daarna verlieten drie personen het paleis, zonder door iemand verontrust te worden. GERVASIO sprak de verkenningswoorden, die hij alleen wist, en ze waren als een sleutel, die elken uitgang opende. De Abt leidde de vrouwengestalte, die hij voor JULIA hield, en waarvan wij weten, dat het de Picardische Hervormer was, aan den arm voort. Vermomd onder het ruime reisgewaad en den digten Venetiaanschen sluijer, de geheimzinnige *Mezzaro*, had CALVINUS bij een scherper oog, dan dat van eenen vooringenomen en ligtgeloovigen dwaas, voor de jonkvrouw kunnen doorgaan. Voor eene vrouw was zij groot, hij klein als man; zijne sluike magerheid bootste hare rankheid aller gelukkigst na, en het hardnekkig zwijgen, hetwelk was opgelegd, maakte eene stemherkenning onmogelijk.

« Ik weet toch niet, waarom gij er op staat, om ons te ver-

gezellen, Signora NICOLETTA,» voegde de Abt deze toe, met eenige bitsheid.

«Vergeef mij, heer Abt, eene vriendin, die mij zoo waard is als deze, verlaat ik niet in het gevaar.»

«Ik heb u toch sterk verzekerd, dat er geen gevaar is; want ziedaar ons reeds bij de draagkoets, waar voor ik muildieren heb laten spannen in plaats van dragers. «Vergun mij, *Signora mia*,» en hij vatte met schroom de hand *zijner* JULIA, om haar in het voertuig te helpen. Toen hij het echter waagde de vingertoppen der handschoen te drukken, werden zij met zooveel spijtigheid terug getrokken, dat de arme man het hart klopte van schrik, zoo als het even te voren van teederheid gedaan had; daarna echter waagde hij geene verdere uitdrukkingen van zijn gevoel. Vlug wipte NICOLETTA nevens de *vriendin*; ze bereikten ongehinderd de poort, die zich voor haar ontsloot, ze draafden snel voort op den weg naar San Carlo en de muilezeldrijver voerde zijne dieren de stalling der Villa binnen. NICOLETTA overhandigde de bevelen der Hertogin aan den Castellano GAUTHIER DE PONSONNE, die landgenoot van RENATA, en zelf de hervormde begrippen toegedaan, een trouw en ijverig dienaar moest zijn in deze zaak, en.... het stoute waagstuk was gelukt; vrouwenlist had den eenen geloofsvijand dienstbaar gemaakt aan den anderen, en een Catholijke Abt had JOHANNES CALVIN gered! De angsten, die NICOLETTA nog doorstond in de draagkoets, en wat de Hervormer mag gedacht of gevoeld hebben, beschrijven wij niet; wij vertellen liever, hoe hij na eene

korte rust, zijne vlugt voortzette in eene nieuwe vermomming, maar nu te paard en alleen, zonder zoo groote bezwaren; hoe de Abt-Kapellaan van woede en wanhoop als bezwijmde, toen het hem duidelijk werd, op welken dank hij aanspraak had, eene spijt die te grooter was, naarmate zijn belang hem dwong haar op te kroppen, en ongewroken te laten; zelfs moest hij de listige jonkvrouw smeeken, zijn aandeel in deze zaak te verbloemen; zijne galanterie, waardoor zulk eene prooi verloren ging, kon te Rome worden uitgelegd als een onvergeeflijk pligtverzuim.

Wij weten niet, of de tijding, dat CALVIN ongedeerd den gewenschten Zwitserschen grond bereikt had, hem later troostte, maar wel, dat NICOLETTA den prijs betaalde, aan haren bondgenoot en raadgever MICHELE uitgeloofd, zij werd zijne vrouw, en toen later RENATA van Anjou, weduwe geworden, zich naar het zuiden van Frankrijk begaf en er openlijk belijdenis deed van het hervormde geloof, was dat bevallige paar haar gevolgd. Slechts JULIA was niet bij hen. De schok der scheiding en een hopelooze hartstogt, dien ze verborgen had als eene doodzonde, ontwikkelden snel, en verbreidden met haast de zaden des doods, die in haar lagen. Maar de smarten, die haar zoo vroeg naar het graf henen voerden, hadden haar ook voor den hemel gerijpt!

2 September 1839.

200977_005
_aur001184001
Aurora. Jaarboekje voor 1840